Ἡ ἐκπαιδευτικὴ μεταρρύθμισις

(Ἴδε σελίδας 87 - 88)

ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΛΙΟΣ 1964

ΕΤΟΣ Β' ◆ ΑΡΙΘ. 10

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

ΞΕΝΑΙ ΓΛΩΣΣΑΙ

MODERN EDUCATION & FOREIGN LANGUAGES

A MONTHLY REVIEW
Published
with the cooperation of the
INSTITUTE OF AMERICAN STUDIES - I.A.S.
ATHENS

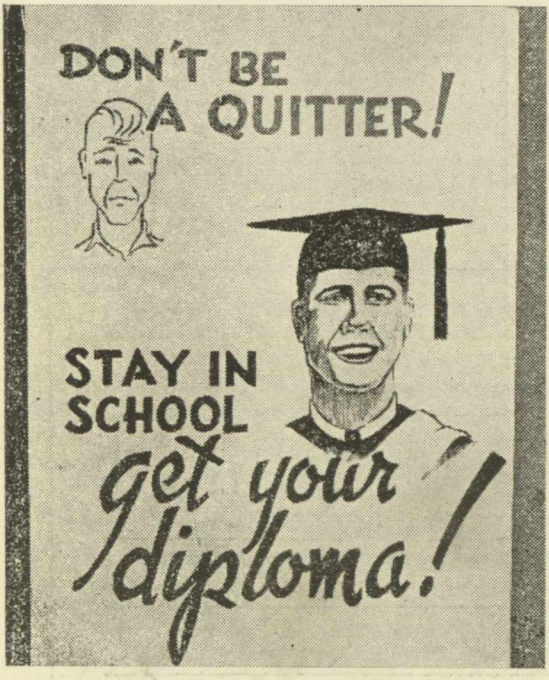

Εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας γίνεται κατὰ τὸ θέρος εὐρεῖα καὶ συστηματικὴ προπαγάνδα διὰ νὰ μὴ ἐγκαταλείψουν οἱ μαθηταὶ τὰς σπουδὰς των πρὶν τελειώσουν τὸ γυμνάσιον. Ἀνωτέρω μία σχετικὴ διαφημιστικὴ πινακὶς μὲ ἐντυπωσιακὰ συνθήματα: «Μὴ γίνεσθε λιποτάκτης! Παραμείνατε στὸ σχολεῖο! Ἀποκτήσατε τὸ δίπλωμά σας!»

◆ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

◆ ΟΡΓΑΝΟΝ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

◆ ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΚΩΝΣΤ. Α. ΓΕΡΑΡΔΟΣ

◆ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ: ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ—ΙΑΣ

◆ ΓΡΑΦΕΙΑ: ΜΕΓΑΡΟΝ Ι.Α.Σ. - ΦΕΙΔΙΟΥ 5 γ ΤΗΛ. 620.180 - 614.949

ΑΘΗΝΑΙ

MODERN EDUCATION & FOREIGN LANGUAGES

A MONTHLY REVIEW

Editor : CONST. A. YERARDOS

Published with the cooperation of the

INSTITUTE OF AMERICAN STUDIES - I.A.S.

Annual Subscription :

In Greece... Drs. 100 In other Countries $ 10

OFFICES : IAS Building, 5c Pheidiou St., Athens, Greece
Tel. No. 620.180

VOLUME II **MAY - JULY 1964** **NUMBER 10**

CONTENTS

	Page
— The New Educational Reform Bill	87
— The Counter-Reform and Present Realities, by Mr. Gr. Efthymiou, former member of the National Council for Educational Programming	89
— The Third National University	94
— Mr. Gr. Kassimatis Receives Honorary Degree from the University of Bari	96
— The Creation of 'European' Schools	97
— International Conference of Specialists on the Organization of Higher Education	98
— 'Atlantic' Colleges in England	99
— The University Student Center for Young Men	100
— Foreign Students in German Universities	101
— Huge Expenditures for the Reorganization of German Education	102
— Vocational Education Attracts Germans	103
— Large-scale Changes in Soviet Programs for the Training of Technical Specialists	104
— Message of the Union of Vocational and Technical Schools on the Vocationally Oriented Foreign Language Schools	105
— Greek Educational News	107
— Educational News from around the World	108

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ - ΞΕΝΑΙ ΓΛΩΣΣΑΙ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Γραφεῖα : Μέγαρον IAS—Φειδίου 5 γ—Ἀθῆναι
Τηλ. 620-180 — Τηλ. Συντάξεως 614.949 — Τηλ. Διαφημίσεων : 614.949

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΕΤΗΣΙΑΙ :

Ἰδιωτῶν :	Δρ. 100	Ὀργανισμῶν	Δρ. 300
Σπουδαστῶν	» 60	Ἐξωτερικοῦ	$ 10.—

(Ἐμβάσματα : Κωνστ. Γεράρδον, Αἰγινήτου 12, Ἀθῆναι)

Εἰς ὅσους ἡ «ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ» ἀποστέλλεται ἄνευ ἐντολῆς, ἀποστέλλεται τιμητικῶς καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐκ μέρους των ὑποχρεώσεως.

Ὑπεύθυνος Συντάξεως : Κωνστ. Α. Γεράρδος, Αἰγινήτου 12, Ἀθῆναι
Προϊστάμενος Τυπογραφείου : Μ. Χ. Ροδάκης, Κολχίδος 39

Χειρόγραφα δημοσιευόμενα ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται

Τύποις: Χ. ΡΟΔΑΚΗ & Σία — Γερανίου 7 — 533.965

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

ΞΕΝΑΙ ΓΛΩΣΣΑΙ

ΕΤΟΣ Β' ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΛΙΟΣ 1964 ΑΡΙΘ. 10

Περιεχόμενα

- Ἡ ἐκπαιδευτικὴ μεταρρύθμισις . . . . . Σελ. 87
- Ἀντιμεταρρύθμισις καὶ Πραγματικότης, ὑπὸ κ. Γρ. Εὐθυμίου, τ. μέλους Α.Σ.Ε.Π. . . . . » 89
- Τὸ τρίτον Πανεπιστήμιον . . . . . » 94
- Ὁ κ. Γρ. Κασιμάτης ἐπίτιμ. διδάκτωρ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Μπάρι » 96
- Ἡ δημιουργία ὑπερεθνικῶν «Εὐρωπαϊκῶν» σχολείων . . . . . » 97
- Διεθνὴς διάσκεψις ἐμπειρογνωμόνων διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἀνωτάτης ἐκπαιδεύσεως . . . . . » 98
- «Ἀτλαντικὰ» κολλέγια εἰς Ἀγγλίαν. . . . . » 99
- Ἡ Φοιτητικὴ Ἑστία Ἀρρένων . . . . . » 100
- Οἱ ξένοι σπουδασταὶ εἰς τὰ γερμανικὰ Πανεπιστήμια . . . . . » 101
- Τεράστιαι δαπάναι διὰ τὴν ἀναδιοργάνωσιν τῆς γερμανικῆς ἐκπαιδεύσεως . . . . . » 102
- Ἡ ἐπαγγελματικὴ ἐκπαίδευσις προσελκύει τοὺς Γερμανοὺς . . . » 103
- Μεγάλαι μεταβολαὶ εἰς τὰ σοβιετικὰ προγράμματα καταρτίσεως τεχνικῶν στελεχῶν . . . . . » 104
- Ἀνακοίνωσις τῆς Ἑνώσεως Ἐπαγγελματικῶν καὶ Τεχνικῶν Σχολῶν διὰ τὰς ἐπαγγελματικὰς σχολὰς ξένων γλωσσῶν . . . . » 105
- Ἑλληνικαὶ ἐκπαιδευτικαὶ εἰδήσεις . . . . . » 107
- Ἐκπαιδευτικαὶ εἰδήσεις ἀπὸ παντοῦ . . . . . » 108

Ἡ μακέττα τοῦ κτιρίου τῆς Φοιτητικῆς Ἑστίας Ἀρρένων ἡ ὁποία ἀνεγείρεται ἀπὸ τὸ Βασιλικὸν Ἐθνικὸν Ἵδρυμα εἰς Ἅγιον Λουκᾶν Πατησίων (ἴδε σχετικὸν ἄρθρον εἰς σελ. 100).

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΙΣ

Η ΑΝΑΓΚΗ τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ τῆς ἑλληνικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τῆς προσαρμογῆς της εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἐποχῆς μας, ἀπὸ ἀρκετοῦ ἤδη χρόνου ἔχει εὐτυχῶς καταστῆ κοινὴ συνείδησις ὄχι μόνον τῶν διοικούντων καὶ τῶν εἰδικῶν, ἀλλ' ὁλοκλήρου τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Τὸ θέμα, οὐσιαστικά, δὲν τίθεται σήμερον διὰ πρώτην φοράν· ἀπετέλεσε τὸν σκοπὸν καὶ τὴν φροντίδα καὶ προηγηθεισῶν κυβερνήσεων, πολλὴ δὲ καὶ ἀθόρυβος ἐργασία ἐγένετο ἐν προκειμένῳ, καὶ πλεῖστα σημαντικὰ μέτρα ἐλήφθησαν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην. Ἐὰν τὸ στάδιον ἐκεῖνο τῆς ἐργασίας ποὺ προηγήθη ὑπῆρξεν ὀλιγώτερον θεαματικὸν καὶ ἐγένετο ὀλιγώτερον ἀντιληπτὸν εἰς τὸ εὐρὺ κοινόν, μέσα εἰς τὴν ἀπειρίαν τῶν κενῶν καὶ τῶν ἐλλείψεων ποὺ μᾶς ἄφησαν αἱ πολεμικαὶ καὶ μεταπολεμικαὶ περιπέτειαι, δὲν ὑπῆρξεν ἐκ τούτου καὶ ὀλιγώτερον ἄξιον λόγου καὶ ὀλιγώτερον οὐσιῶδες διὰ τὴν ἄμεσον ἀντιμετώπισιν ἐπιτακτικῶν ἐκπαιδευτικῶν ἀναγκῶν.

Ἡ ἐπιτευχθεῖσα ἐν τῷ μεταξὺ γενικωτέρα ἀνασυγκρότησις τῆς χώρας καὶ ἡ δημοσιονομική της ἀνόρθωσις καθιστοῦν ἤδη δυνατήν, ἀλλὰ καὶ ἀπολύτως ἐπιβεβλημένην τὴν ριζικωτέραν καὶ εὐρυτέραν ἀναδιοργάνωσιν τῆς ἑλληνικῆς ἐκπαιδεύσεως, ἵνα καταστῇ αὕτη ἱκανὴ νὰ παράσχῃ εἰς τὰς νέας ἑλληνικὰς γενεὰς ὅλα τὰ πνευματικὰ ἐφόδια ποὺ ἀπαιτοῦνται σήμερον διὰ νὰ ἐργασθῇ καὶ νὰ προκόψῃ, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ ἐπιτελέσῃ πλήρως τὴν μεγάλην ἀποστολὴν ποὺ τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος ἔχει μέσα εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον. Καὶ εἰς τοῦτο βασικὰ ἀποβλέπει τὸ νομοσχέδιον περὶ «Ὀργανώσεως καὶ Διοικήσεως τῆς Γενικῆς Ἐκπαιδεύσεως» ποὺ κατέθεσεν ἐσχάτως ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν νομοθετικὴν Ἐπιτροπὴν Ἐξουσιοδοτήσεως.

Τὸ ἔργον εἶναι πράγματι ἐθνικόν, ὅπως ἐτόνισεν ὁ κ. πρωθυπουργὸς καὶ ὑπουργὸς Παιδείας. Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς εὔχεται καὶ ἐλπίζει ὅτι ὁλόκληρος ἡ πολιτικὴ καὶ πνευματικὴ ἡγεσία τοῦ τόπου — Κυβέρνησις καὶ Ἀντιπολίτευσις — καὶ ὅλως ἰδιαιτέρως ὁ ἐκπαιδευτικὸς κόσμος, ἐν βαθυτάτῃ συνειδήσει τῆς ἱερότητος καὶ τῆς σπουδαιότητος τοῦ ἔργου, καὶ μακρὰν πάσης κομματικῆς ἢ προσωπικῆς προκαταλήψεως, θὰ συνεργασθοῦν εἰλικρινῶς καὶ θὰ καταβάλουν κάθε προσπάθειαν ἵνα τὸ ψηφισθησόμενον τελικῶς νομοθέτημα ἀνταποκρίνεται πρὸς τὸν ὑψηλὸν σκοπὸν ὃν ἐπιδιώκει: τῆς ἀρτίας μορφώσεως τῶν νέων ἑλληνικῶν γενεῶν.

Ἀνεξαρτήτως τοῦ περιεχομένου

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΣ ὅμως τῆς παρὰ πάντων ὁμολογουμένης ἐπειγούσης ἀνάγκης τῆς ἐκπαιδευτικῆς μεταρρυθμίσεως, ἀλλὰ καὶ ἀνεξαρτήτως τοῦ περιεχομένου τοῦ καταρτισθέντος σχετικοῦ νομοθετήματος, αἱ συνθῆκαι ὑπὸ τὰς ὁποίας φέρεται τοῦτο ἐνώπιον τοῦ νομοθετικοῦ σώματος καὶ τοῦ λαοῦ ἐμβάλλουν εἰς σκέψεις καὶ πολλὰς δημιουργοῦν ἀνησυχίας.

Ἐν πρώτοις, παρὰ τὴν κατηγορηματικὴν δήλωσιν τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ ὅτι «θὰ εἴμεθα εὐτυχεῖς ἐὰν ὑπάρξουν παρατηρήσεις αἱ ὁποῖαι θὰ ὁδηγήσουν εἰς βελτίωσιν τοῦ νομοσχεδίου, διότι βεβαίως δὲν ἰσχυριζόμεθα ὅτι τὸ ἔργον εἶναι ἀλάθητον. Καὶ καλοῦμεν εἰς συνεργασίαν ὅλους τοὺς παράγοντας τοῦ ἔθνους», ἡ ἐχθρικὴ καὶ συχνὰ ὑβριστικὴ διὰ δημοσιευμάτων καὶ δηλώσεων ὑποδοχὴ πάσης ὁποθενδήποτε προερχομένης ἀντιθέτου γνώμης ἢ κριτικῆς, ἐρχομένη ἐν συνεχείᾳ τῆς κατὰ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἐπισήμου καταφορᾶς καὶ τῆς ἀπειληθείσης διώξεως διὰ τὰς παρὰ τῆς Σχολῆς ἐν τῷ κύκλῳ τῆς ἀναμφισβητήτου αὐτῆς ἁρμοδιότητος ἐξενεχθείσας πρό τινος ἀπόψεις, δημιουργεῖ ἀτμόσφαιραν πᾶν ἄλλο ἢ κατάλληλον διὰ τὸν ἀπρόσκοπτον καὶ ἐμπεριστατωμένον εἰς ἔκτασιν καὶ εἰς βάθος ἔλεγχον τοῦ ὑπὸ κρίσιν νομοσχεδίου. Τὴν ἀτμόσφαιραν ταύτην ἁρμοδία πολιτικὴ καὶ ἐπιστημονικὴ προσωπικότης τῆς χώρας δὲν ἐδίστασε νὰ χαρακτηρίσῃ ὡς «ἀτμόσφαιραν τρομοκρατίας». Καὶ εἶναι προφανὲς ὅτι εἰς τοιαύ-

τὴν ἀτμόσφαιραν μέγας ἀριθμὸς ἁρμοδίων ἐκπαιδευτικῶν, ἐφ' ὅσον ἀνήκουν εἰς τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν ἢ ἐξαρτοῦν συμφέροντα ἐκ τοῦ Κράτους, θὰ δυσκολευθοῦν πολὺ νὰ ἐκφέρουν ἀνεπηρέαστον γνώμην.

Δεύτερον λόγον ἀνησυχίας ἀποτελεῖ τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ κατατεθὲν ἐκπαιδευτικὸν νομοσχέδιον φέρεται πρὸς ψήφισιν εἰς τὴν θερινὴν Ἐπιτροπὴν Ἐξουσιοδοτήσεως, ἐνῶ νομοθέτημα τοιαύτης πρωταρχικῆς σημασίας, εἰσάγον ριζικὰς μεταβολὰς μὲ ἀναμφισβητήτους ἐπιδράσεις ἐπὶ τῆς διαμορφώσεως τῶν νέων ἑλληνικῶν γενεῶν καὶ μὲ ἐπιπτώσεις ἐπ' αὐτῆς τῆς μελλοντικῆς πορείας τοῦ Ἔθνους, θὰ ἔπρεπεν ἀναντιρρήτως νὰ συζητηθῇ ἐνώπιον τῆς ὁλομελείας τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιπροσωπείας, ἥτις περιλαμβάνει πλείστας ἠθικάς, πολιτικὰς καὶ πνευματικὰς προσωπικότητας τοῦ τόπου ποὺ δὲν μετέχουν εἰς τὴν περιωρισμένην κατ' ἀριθμὸν Ἐπιτροπὴν Ἐξουσιοδοτήσεως. Ὥστε νὰ τύχῃ τῆς ἀναλόγου πρὸς τὴν σημασίαν του διερευνήσεως καὶ ἐπεξεργασίας.

Τρίτον, σοβαρὰς ἀνησυχίας προκαλοῦν τὰ διαγραφόμενα χρονικὰ πλαίσια τόσον τῆς συζητήσεως ὅσον καὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ὑπὸ ψήφισιν νομοθετήματος. Κατὰ τὴν σύντομον, σχετικῶς, λειτουργίαν τῆς θερινῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξουσιοδοτήσεως, βεβαρημένης μὲ τὴν ψήφισιν καὶ ἄλλων σοβαρῶν νομοσχεδίων, εἶναι πολὺ ἀμφίβολον ὅτι θὰ ὑπάρξῃ ὁ ἀπαιτούμενος χρόνος ὥστε ὄχι μόνον οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Ἔθνους, ἀλλὰ καὶ αἱ ὀργανώσεις τῶν ἐκπαιδευτικῶν, τὰ Πανεπιστήμια, τὰ μορφωτικὰ σωματεῖα καὶ ὅλοι οἱ δυνάμενοι νὰ ἔχουν ἔγκυρον καὶ χρήσιμον γνώμην, νὰ δυνηθοῦν νὰ διατυπώσουν τὰς ἀπόψεις των, νὰ τὰς συζητήσουν μὲ ἀνάλογον πρὸς τὴν σπουδαιότητα καὶ εὐρύτητα τοῦ θέματος στοιχειωδῶς ἀπαραίτητον χρονικὴν ἄνεσιν, καὶ νὰ συναγάγουν χρήσιμα συμπεράσματα. Ἡ δικαιολογία ὅτι «ἐπειδὴ μείναμε εἴκοσι χρόνια πίσω, τ ρ έ χ ο υ μ ε ν ὰ π ρ ο λ ά β ω μ ε ὅ, τ ι μ π ο ρ ο ῦ μ ε» δὲν εἶναι ἀνταξία τῆς σοβαρότητος τοῦ θέματος. Διότι ἔτσι, δὲν θὰ μ π ο ρ έ σ ω μ ε ν ὰ π ρ ο λ ά β ω μ ε π ο λ λ ά. Ἐξ ἄλλου, τὸ Ἔθνος ἔχει ἀνάγκην ὅπως τὸ ψηφισθησόμενον νομοθέτημα ἀποτελέσῃ πράγματι ἕνα γενικῶς ἀποδεκτὸν καὶ ἀδιάβλητον καταστατικὸν χάρτην τῆς ἐκπαιδεύσεως, ὥστε νὰ μὴ δημιουργῆται ὁ κίνδυνος νὰ τὸ ἴδωμεν ἐντὸς μακροῦ ἢ συντόμου χρόνου ἀνατρεπόμενον, μὲ θλιβερὰς διὰ τὴν παιδείαν καὶ τὸ ἔθνος συνεπείας.

Ἀλλὰ καὶ ἐπιτυγχανομένης τυχὸν τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ νομοσχεδίου ἐντὸς συντόμου χρονικοῦ διαστήματος, καὶ πάλιν δὲν εἶναι πρακτικῶς δυνατὴ καὶ λογικῶς ἐπιτρεπτὴ ἡ ἔναρξις τῆς ἐφαρμογῆς του ἀπὸ τοῦ ἀρχομένου ἐντὸς 40 ἡμερῶν ἐκπαιδ. ἔτους 1964 - 65. Εἶναι προφανὲς ὅτι τοιαύτη σπασμωδικὴ ἐνέργεια θὰ ἀγάγῃ ἀσφαλῶς εἰς χάος ἄνευ προηγουμένου, μὲ ἄφευκτον ἀποτέλεσμα τὴν ἔτι μεγαλυτέραν πτῶσιν τῆς στάθμης μορφώσεως τῶν ἑλληνοπαίδων.

Αἱ βασικαὶ μεταβολαὶ

ΚΡΙΤΙΚΗ ἀνάλυσις τῶν ἐπὶ μέρους διατάξεων νομοθετήματος τοιαύτης σπουδαιότητος καὶ εὐρύτητος, ὡς εἶναι τὸ κατατεθὲν νομοσχέδιον, δὲν καθίσταται φυσικὰ δυνατὴ εἰς τὸν ἐλάχιστον χῶρον τοῦ παρόντος. Θὰ περιορισθῶμεν ὡς ἐκ τούτου εἰς τὴν ἁπλῆν ὑπογράμμισιν τῶν κυριωτέρων αὐτοῦ σημείων, καὶ κυρίως ἐκείνων ποὺ προεκάλεσαν τὰς περισσοτέρας ἀντιρρήσεις.

◆ Ὁ περιορισμὸς τῆς διδασκαλίας τῆς ἀρχαίας γλώσσης, καὶ ἡ προοδευτικὴ ὑποκατάστασις τῆς καθαρευούσης ὑπὸ τῆς δημοτικῆς, δεδομένου ὅτι «ἡ δημοτικὴ θὰ δύναται νὰ χρησιμοποιεῖται ἐλευθέρως ἀπὸ τοὺς διδάσκοντας καὶ τοὺς διδασκομένους», καὶ μοιραίως θὰ προτιμᾶται ἀπὸ ἀμφοτέρους, διότι καὶ ὀλιγωτέρας γνώσεις προϋποθέτει καὶ ὀλιγώτερον κόπον θὰ ἀπαιτῇ, ἀποτελεῖ ἀναμφισβητήτως μίαν ἀπὸ τὰς βασικωτέρας κατευθυντηρίους γραμμὰς τοῦ νομοθετήματος. Ἀλλὰ μία τοιαύτης ἐκτάσεως καὶ σημασίας μ ε τ α ρ ρ ύ θ μ ι σ ι ς — «ἀνατροπή» χαρακτηρίζεται ἀπὸ τοὺς ἀντιφρονοῦντας — ὑπερβαίνει κατὰ πολὺ τὰ ὅρια σχολικοῦ προγραμματισμοῦ καὶ συναρτᾶται μὲ τὴν ὅλην πνευματικὴν κατάρτισιν καὶ κατεύθυνσιν τοῦ ἔθνους. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὁ κ. Γρ. Κασιμάτης τονίζει : «Ἀποτελεῖ μέγα λάθος ἡ καταδίωξις τῶν κλασσικῶν σπουδῶν. Διότι τοῦτο κρύβεται ὑπὸ τὸν περιορισμὸν τῆς διδασκαλίας τῶν ἑλληνικῶν. Δὲν εἶναι γλωσσικὸν μάθημα τὰ ἀρχαῖα, καὶ κακῶς ἐξεφυλίσθη εἰς γλωσσικόν. Εἶναι πολιτιστικὸν μάθημα, ἀλλ' ἀπολύτως συνδεδεμένον μὲ τὴν γλῶσσαν εἰς τὴν ὁποίαν ἔχουν γραφῆ τὰ ἑλληνικὰ κείμενα. Διότι ἑλληνικὰ εἶναι. Ἡ ἀρχαία γλῶσσα ἔχει ἐπίδρασιν εἰς τὸν ἀναγνώστην ποὺ δὲν ἔχει οὔτε ἡ καθαρεύουσα, οὔτε ἡ δημοτική».

◆ Ἄλλο βασικώτατον σημεῖον τοῦ νομοσχεδίου ἀποτελεῖ ἡ διαίρεσις τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως εἰς δύο ἐντελῶς αὐτοτελῆ καὶ ἀνεξάρτητα σχολεῖα τριετοῦς φοιτήσεως, διασπωμένης τῆς ἑνότητος τῆς κλασσικῆς καὶ ἀνθρωπιστικῆς παιδείας. Δημιουργεῖται οὕτω ἀφ' ἑνὸς ἕνα ἀνώτερον δημοτικὸν σχολεῖον, καὶ περιορίζεται ἀφ' ἑτέρου ἡ πραγματικὴ γυμνασιακὴ ἐκπαίδευσις εἰς τρία ἔτη.

◆ Πολλὰς ἀπορίας ἐγείρει ἐπίσης ἡ προβλεπομένη ἵδρυσις καινοφανοῦς «Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου» εἰς τὸ ὁποῖον ἀνατίθενται συγκεχυμέναι καὶ ἐν πολλοῖς ἑτερογενεῖς ἐκπαιδευτικαὶ λειτουργίαι (διοικήσεως, ἐποπτείας, διδασκαλίας, ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης κλπ.).

◆ Ἕτερα σημεῖα τοῦ νομοσχεδίου ἅτινα ἐγείρουν πολλὰς ἐπικρίσεις καὶ δικαιολογοῦν πολλὰς ἀμφιβολίας, εἶναι τὰ ἀφορῶντα εἰς τὰς εἰσιτηρίους ἐξετάσεις (αἵτινες ἀντὶ νὰ καταργηθοῦν, ὡς εἶχεν ἐξαγγελθῆ, διαιωνίζονται διὰ τῶν ἐξετάσεων τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ ἀπολυτηρίου κατὰ τρόπον ποὺ θὰ δημιουργήσῃ πλήρη σύγχυσιν καὶ θὰ προκαλέσῃ πλείστας δυσχερείας, ἰδίως εἰς τοὺς ἐξ ἐπαρχίας σπουδαστάς), εἰς τὴν ἄνευ διαγωνισμοῦ ἀνάθεσιν τῆς συγγραφῆς τῶν διδακτικῶν βιβλίων, εἰς τὴν διαδικασίαν πληρώσεως πανεπιστημιακῶν ἕδρῶν καὶ τὴν ἀπόλυσιν ἐκπαιδευτικῶν συμβούλων καὶ πρόσληψιν νέων μὲ μείωσιν καὶ προσωρινὴν κατάργησιν τῶν ἀπαιτουμένων προσόντων καὶ τῶν ὑφισταμένων περιορισμῶν καὶ μὲ αὔξουσαν ἐξάρτησιν ἀπὸ τὴν κρίσιν καὶ τὴν διάθεσιν τοῦ ἑκάστοτε ὑπουργοῦ Παιδείας.

Ἡ ἐνδεδειγμένη ὁδός

Καθίσταται προφανὲς ὅτι τὸ ἐκπαιδευτικὸν νομοσχέδιον κατηρτίσθη ἄνευ ἐπαρκοῦς μελέτης, χωρὶς νὰ ἐκτιμηθοῦν δεόντως αἱ πάσης φύσεως συνέπειαι τῶν εἰσαγομένων μεταρρυθμίσεων, καὶ χωρὶς νὰ ἐξασφαλισθοῦν ἐκ τῶν προτέρων αἱ ἀπαραίτητοι προϋποθέσεις, ἄνευ τῶν ὁποίων αἱ προτεινόμεναι μεταβολσὶ ἀντὶ βελτιώσεως θὰ προκαλέσουν χειροτέρευσιν, ἂν δὲν παραλύσουν πλήρως τὴν ἐκπαίδευσιν. Ἐπιτακτικὴ ὡς ἐκ τούτου προβάλλει ἡ ἀνάγκη ὅπως, ἀναβαλλομένης τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νομοθετήματος διὰ τὸ ἐκπαιδ. ἔτος 1965—66, συζητηθῇ τοῦτο μετὰ τῆς δεούσης προσοχῆς παρὰ τῆς ὁλομελείας τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιπροσωπείας καὶ μὲ τὴν ὀφειλομένην εἰς τοιαῦτα ζητήματα ὑψίστης ἐθνικῆς σημασίας συναίσθησιν εὐθύνης.

« Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ »

ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

Ὑπὸ τοῦ κ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ Π. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

τ. Μέλους τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου Ἐκπαιδευτικοῦ Προγραμματισμοῦ

Β' — ΑΝΤΙΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΙΣ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΣ

ΠΡΙΝ ἢ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν παρουσίασιν τῶν σταδίων τῆς σχολικῆς ἐξελίξεως, ἀπὸ τὴν ὁποίαν θὰ προκύψουν γόνιμα καὶ ὠφέλιμα στοιχεῖα διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ ἰδικοῦ μας ἐκπαιδευτικοῦ προβλήματος, ἐθεωρήσαμεν ὀρθὸν καὶ πρέπον νὰ ἐκθέσωμεν ὡρισμένας σκέψεις καὶ παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς ἐπὶ θύραις ἐκπαιδευτικῆς ἀ ν τ ι μ ε τ α ρ ρ υ θ μ ί σ ε ω ς.

Τὸ φαινόμενον τῶν ἀλλεπαλλήλων μεταβολῶν εἰς τὰς δομὰς τῆς ἐκπαιδεύσεως, μάλιστα δὲ τῆς μέσης, παρατηρεῖται εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς χώρας τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς. Ἀλλὰ εἰς τὰς χώρας αὐτὰς καταβάλλεται κάθε δυνατὴ προσπάθεια, ὥστε κάθε μεταβολὴ νὰ συμπλέκεται ὀργανικὰ μὲ τοὺς ποικίλους παράγοντας τῆς σχολικότητος, ἀπὸ τοὺς ὁποίους σπουδαιότεροι εἶναι : ἡ τ ε ρ α σ τ ί α π ρ ό ο δ ο ς τ ῆ ς τ ε χ ν ι κ ῆ ς, ἡ μ ε γ ά λ η ἄ ν ο δ ο ς τ ο ῦ ο ἰ κ ο γ ε ν ε ι α κ ο ῦ ε ἰ σ ο δ ή μ α τ ο ς κ α ὶ ἡ σ τ α θ ε ρ ὰ δ η μ ο γ ρ α φ ι κ ὴ α ὔ ξ η σ ι ς.

Αὐτοὶ ἀκριβῶς οἱ παράγοντες κατηύθυναν τὰς ξένας χώρας εἰς τὴν διενέργειαν ὀραχυπροθέσμων, συνήθως, ἐκπαιδευτικῶν μεταρρυθμίσεων, μὲ ἀντικειμενικὸν σκοπὸν νὰ ἐπιτύχουν τὸ «σημεῖον ὡριμότητος» τοῦ σχολικοῦ των συστήματος, μὲ τὸ ὁποῖον ἐξασφαλίζεται τὸ μ ά ξ ι μ ο υ μ τ ῆ ς μ ο ρ φ ώ σ ε ω ς δ ι ὰ τ ὸ μ ά ξ ι μ ο υ μ τ ῆ ς ν ε ο λ α ί α ς, μὲ μόνον περιορισμὸν τὴν προσαρμογὴν τῶν ἱκανοτήτων τῶν νέων εἰς τὸ σύστημα ἐκεῖνο, ποὺ τὰς ἀναπτύσσει καλλίτερα.

Ἀλλά, μεταξὺ τῆς ἐπιτεύξεως, μὲ ἐπιστημονικὰ μέσα, τοῦ «σημείου ὡριμότητος», ποὺ ἐπιδιώκουν οἱ ἄλλοι, καὶ τῶν ἀμεθόδων, ἂν μὴ ζημιογόνων, μεταρρυθμίσεων, ποὺ ἐπιχειροῦμεν ἡμεῖς, ὑπάρχει πολὺ μεγάλη διαφορά. Ἐκεῖ, ἡ ἐπίλυσις τῶν προβλημάτων ποὺ προέκυψαν ἀπὸ τὴν ἀναπόδραστον ἀνάγκην τῆς αὐξήσεως, κατὰ ποιὸν καὶ ποσόν, τῶν σχολικῶν συστημάτων, ἔγινε μὲ τὴν ὀρθολογιστικὴν μελέτην τῆς ἀναπτύξεως τῆς ἐκπαιδεύσεως, ἤ, μὲ ἄλλους λόγους, μὲ τὸν Π ρ ο γ ρ α μ μ α τ ι σ μ ὸ ν τῆς ἀναπτύξεως τῶν σχολικῶν συστημάτων. Ἐδῶ, ἡ ἐπίλυσις ὁμοίας φύσεως προβλημάτων ἐπιχειρεῖται, κατὰ κανόνα, μὲ τὴν χρησιμοποίησιν ἐρασιτεχνῶν, ἢ αὐτοκλήτων ἐργολάβων μεταρρυθμίσεων, χωρὶς συμμετοχὴν τῶν ἁρμοδίων καὶ ὑπευθύνων ὀργάνων, ποὺ εἶναι ἀπαραίτητα διὰ κάθε Προγραμματισμόν.

Θεμελιώδης ἀρχὴ τοῦ σχολικοῦ Προγραμματισμοῦ εἶναι, ὅτι ἡ προετοιμασία τοῦ σχεδίου ἀναπτύξεως τῆς ἐκπαιδεύσεως δ ὲ ν σ η μ α ί ν ε ι ἀ φ ε ύ κ τ ω ς κ α ὶ κ α θ ο ρ ι σ μ ὸ ν κ ά π ο ι ο υ ἰ δ ε ώ δ ο υ ς τ η ς, οὔτε καὶ ζήτησιν τοῦ «σημείου ὡριμότητος», διὰ τὸ ὁποῖον ἔγινε λόγος προηγουμένως. Σημαίνει, ἁπλῶς, σ υ γ κ ε κ ρ ι μ έ ν η ν μ ε λ έ τ η ν τ ῶ ν μ έ σ ω ν, ποὺ θὰ τεθοῦν εἰς ἐφαρμογὴν πρὸς βελτίωσιν τῆς ἐκπαιδεύσεως δ ι' ὡ ρ ι σ μ έ ν η ν χ ρ ο ν ι κ ὴ ν π ε ρ ί ο δ ο ν (συνήθως 4—5 ἐτῶν). Σημαίνει, ἀκόμη, καθορισμὸν τῶν ἀναγκῶν, ποὺ ἀναφέρονται εἰς μεσοπροθέσμους σκοποὺς ἢ προβλέψεις τῆς σχολικότητος. Αὐτοὶ δὲ οἱ σκοποὶ δὲν πρέπει νὰ καθορίζωνται ἀπόλυτα, ἀλλ' ἐν συνδυασμῷ πρὸς ὁλόκληρον σύνολον συγκεκριμένων πραγματικοτήτων καὶ, ἰδίως, ἐν ἐπιγνώσει, ὅτι τ ὰ μ έ σ α π ο ύ ζ η τ ο ῦ ν τ α ι δ ι ὰ τ ὴ ν ἐ κ π α ί δ ε υ σ ι ν π ρ έ π ε ι ν ὰ τ ί θ ε ν τ α ι ἀ π α ρ α ι τ ή τ ω ς εἰς ἴ σ η ν μ ο ῖ ρ α ν μ ὲ τ ὰ ς ἀ ν ά γ κ α ς τ ῶ ν ἄ λ λ ω ν ἐ θ ν ι κ ῶ ν δ ρ α σ τ η ρ ι ο τ ή τ ω ν, καὶ ὅτι ἡ κρίσις περὶ τῆς προτεραιότητος αὐτῶν τῶν ἀναγκῶν, ποὺ ἀποτελεῖ αὐτὴν ταύτην τὴν οὐσίαν τοῦ Προγραμματισμοῦ, πρέπει νὰ ἀνατίθεται εἰς ἀδιάβλητα ἐθνικὰ ὄργανα, ποὺ ἐμπνέουν ἐμπιστοσύνην καὶ σεβασμὸν εἰς ὅλους.

Εἰς τὴν χώραν μας, ἀντιθέτως, ὄχι μόνον δὲν ἐτηρήθη καμμία ἀπὸ τὰς στοιχειώδεις ἀρχὰς τοῦ σχολικοῦ Προγραμματισμοῦ, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς γενομένας μεταρρυθμίσεις ἐπεκράτησεν ἡ προχειρότης καὶ ἡ ἄγνοια τῶν οἰκονομικῶν, κοινωνικῶν, δημογραφικῶν καὶ πολιτιστικῶν πραγματικοτήτων της. Οὐδέποτε λ.χ. ἔγινεν ἐμπεριστατωμένη ἀπογραφὴ τῶν ἀναγκῶν τῆς Παιδείας εἰς ἄψυχον καὶ ἔμψυχον ὑλικόν, πρᾶγμα ποὺ ἀπαιτεῖ πρόβλεψιν τῆς ἐξελίξεως τῶν ἀναγκῶν τῆς σχολικότητος εἰς τοὺς διαφόρους τύπους τῶν σχολικῶν ἱδρυμάτων. Οὐδέποτε ὁποιαδήποτε πρόβλεψις, ἔστω καὶ ἡ πλέον ὀραχυπρόθεσμος, ἐστηρίχθη ἐπὶ τῆς λεπτομεροῦς ἀναλύσεως τῶν διαφόρων παραγόντων, ποὺ ἐπιδροῦν εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῆς σχολικότητος. Ἡ δὲ κακὴ συνήθεια τῶν προχείρων λύσεων, ποὺ ἐπικρατεῖ γενικῶς, ὁδηγεῖ εἰς τὴν παλινδρόμησιν τῆς ἐκπαιδεύσεως καί, συνεπῶς, εἰς τὴν πτῶσιν τῆς μορφωτικῆς στάθμης τοῦ Ἔθνους. Αἱ ἐκπαιδευτικαὶ μεταρρυθμίσεις δὲν εἶναι ἔργον ἐπιτροπῶν προχείρως συγκροτουμένων καὶ μὲ μοναδικὸν ἐχέγγυον τὰς πολιτικὰς τῶν μελῶν των μεταστεγάσεις, ἀλλὰ σχεδιάζονται ἀπὸ τὰ εἰδικὰ καὶ ὑπεύθυνα ὄργανα τοῦ Προγραμματισμοῦ. Δι' αὐτὸ ἀκριβῶς καὶ αἱ γενόμεναι καὶ αἱ μέλλουσαι νὰ γίνουν μεταρρυθμίσεις, προκαλοῦν εὔλογον σκεπτικισμόν, εἰς ὅλα μὲν τὰ σημεῖα των, κυρίως δὲ εἰς ὡρισμένα ἐξ αὐτῶν, ὡς εἶναι ἡ κατάργησις τῶν εἰσιτηρίων ἐξετάσεων εἰς τὸ Γυμνάσιον, ἡ ἐπέκτασις τῆς ὑποχρεωτικῆς φοιτήσεως καὶ ὁ τρόπος ἀπολήψεως τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ (sic!) Ἀπολυτηρίου καὶ τῶν εἰσιτηρίων ἐξετάσεων διὰ τὰς Ἀνωτάτας Σχολάς, ποὺ φαίνεται ὅτι ἀποτελοῦν τὰ κύρια σκέλη τῆς ἀντιμεταρρυθμίσεως.

Καὶ ὁ σκεπτικισμὸς αὐτὸς στηρίζεται εἰς τὰ ἑξῆς συγκεκριμένα δεδομένα :

Ι. Ὡς πρὸς τὴν κατάργησιν τῶν εἰσιτηρίων ἐξετάσεων εἰς τὸ Γυμνάσιον : Ἡ πραγματοποίησις τοῦ αἰτήματος αὐτοῦ προϋποθέτει τὴν ρύθμισιν δύο θεμελιωδῶν ζητημάτων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸ μὲν πρῶτον εἶναι ἡ κατάργησις τοῦ χαρακτῆρος ἐπιλογῆς τῶν σχολείων μέσης ἐκπαιδεύσεως, ἤτοι ἡ ἐξαφάνισις τοῦ παραδοσιακοῦ σχολείου, καὶ ἡ διάρθρωσις τοῦ κατωτέρου κύκλου της σύμφωνα μὲ τὰς ἀρχὰς τοῦ νέου σχολείου, τὸ δὲ δεύτερον ἡ κατάλληλος ὀργάνωσις τῶν σχολείων στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως κατὰ τρόπον ποὺ νὰ ἐξασφαλίζῃ τὴν πιστὴν ἀπεικόνισιν τῶν ἐπιδόσεων καὶ ἱκανοτήτων τῶν ἀποφοίτων του διὰ τὴν ὑμαλὴν καὶ ἀπρόσκοπτον συνέχισιν τῶν σπουδῶν των εἰς τὴν μέσην ἐκπαίδευσιν.

Σήμερα, οὔτε οἱ δύο αὐτοὶ θεμελιώδεις ὅροι εἶναι εὐνοϊκοί, οὔτε καὶ ἔχει προηγηθῆ κάποια προεργασία πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν. Ἀντίθετα, ἡ γενικὴ κατάστασις τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως εἶναι ἀποκαρδιωτική. Διότι :

α) Ἀπὸ τὰ 18.212 σχολεῖα στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως, ποὺ λειτουργοῦν εἰς ὁλόκληρον τὴν χώραν, τὰ 3.776, ἤτοι τὸ 1/4 περίπου, εἶναι μονοθέσια καὶ μόνον τὰ 3.391 εἶναι ἑξαθέσια ἕως δωδεκαθέσια. (Συγκεκριμένως: 884 ἑξαθέσια, 1.253 ἑπταθέσια, 531 ἐννεαθέσια, 290 δεκαθέσια, 121 ἑνδεκαθέσια καὶ 312 δωδεκαθέσια). Ἑπομένως, ὁ μεγαλύτερος ὄγκος τῶν σχολείων στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως (14.821 σχολεῖα) λειτουργεῖ ὑποτυπωδῶς. (Συγκεκριμένως : 3.776 μονοθέσια, 5.134 διθέσια, 3.498 τριθέσια, 2.104 τετραθέσια καὶ 309 πενταθέσια). Διερωτᾶται, λοιπόν, κανείς, μὲ ποῖα ἐφόδια οἱ μαθηταὶ τῶν ἐλαττωματικῶν αὐτῶν σχολείων θὰ ἀντιμετωπίσουν ἀφ' ἑνὸς μὲν τὰς ηὐξημένας γνώσεις καὶ τὴν καλλιτέραν κατάρτισιν συμμαθητῶν των πολυθεσίων σχολείων, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὰς ηὐξημένας ἀπαιτήσεις τῶν σχολείων τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως.

β) Μέχρι τῆς 31.12.1963 ἐπὶ 24.724 ὀργανικῶν θέσεων λειτουργῶν στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως οἱ ὑπηρετοῦντες ἀνήρχοντο εἰς 24.117. Αὐτὸ ὅμως δὲν σημαίνει, ὅτι μὲ τὸν διορισμὸν τῶν ὑπολοίπων 607 ἡ κατάστασις θὰ βελτιωθῇ. Ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι κάποτε πρέπει νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ δημοκρατικὴ ἀρχὴ τῆς ἴσης Παιδείας δι' ὅλους, θὰ χρειασθῇ τοὐλάχιστον νὰ πενταπλασιασθοῦν αἱ ὀργανικαὶ θέσεις, ὄχι μόνον διὰ ν' ἀποκατασταθῇ κάποια ἐκπαιδευτικὴ ἰσότης μεταξὺ ὅλων τῶν περιοχῶν τοῦ κράτους, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς ἀπολύτους τιμὰς ἡ ὑποχρεωτικὴ φοίτησις, ποὺ ἰσχύει μέχρι σήμερα, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἀπὸ τῆς ἐγγραφῆς τῶν μαθητῶν εἰς τὴν Α' τάξιν μέχρι τῆς ἀποφοιτήσεώς των ἀπὸ τὴν ΣΤ' παρατηρεῖται σχετικὰ μεγάλη διαρροή, ποὺ ἀρχίζει ἀπὸ τὴν Δ' τάξιν.

γ) Διαφορὰ παρατηρεῖται, ἐπίσης, καὶ μεταξὺ τοῦ ὑποχρέου πρὸς φοίτησιν μαθητικοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἐκείνου ποὺ φοιτᾷ πραγματικὰ εἰς τὰ σχολεῖα στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως. Ἐνῷ, δηλαδή, ὁ ὑπόχρεως πρὸς φοίτησιν μαθητικὸς πληθυσμὸς τῆς ὁμάδος ἡλικίας 6—12 ἐτῶν ὑπερβαίνει τὸ ἓν ἑκατομμύριον, ὁ ἐγγραφεὶς κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1962—63 εἰς τὰς ἓξ τάξεις τοῦ Δημοτικοῦ ἀνῆλθεν εἰς 901.161.

Ἀπὸ ὅλα αὐτὰ προκύπτει τὸ συμπέρασμα, ὅτι ὑπάρχει σχετικὰ μεγάλος ἀριθμὸς παιδιῶν, ποὺ δὲν φοιτοῦν καθόλου εἰς τὸ σχολεῖον, καὶ ὅτι ἀρκεταὶ χιλιάδες ἐξ αὐτῶν διακόπτουν πρόωρα τὴν φοίτησίν των.

δ) Ἡ ὁριστικὴ τακτοποίησις ὅλων τῶν ζητημάτων, ποὺ ἀφοροῦν εἰς τὴν εὔρυθμον καὶ κανονικὴν λειτουργίαν τῶν σχολείων στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως, θὰ ὀξύνῃ περισσότερον τὴν κρίσιν τῆς σχολικῆς στέγης καὶ τοῦ λοιποῦ συγχρονισμένου σχολικοῦ ἐξοπλισμοῦ. Τὰ κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1959—60 διδακτήρια ὁλοκλήρου τῆς χώρας ἦσαν 10.322. Πρὸς κάλυψιν τῶν σημερινῶν ἀναγκῶν χρειάζεται ἡ ἵδρυσις τοὐλάχιστον 2.500 νέων, μὲ προοπτικὴν ἀναλόγου αὐξήσεως, ἐφ' ὅσον ἐφαρμοσθῇ αὐστηρῶς ἡ σχετικὴ νομοθεσία περὶ ὑποχρεωτικῆς φοιτήσεως.

ΙΙ. Ὡς πρὸς τὴν ἐπέκτασιν τῆς ὑποχρεωτικῆς φοιτήσεως: Τὸ ζήτημα αὐτό, ποὺ εἶναι πρωταρχικῆς σημασίας διὰ τὸ μέλλον τοῦ ἔθνους, ἠμπορεῖ νὰ προκαλέσῃ ἐπίζήμιον ἀναστάτωσιν εἰς ὁλόκληρον τὴν μέσην ἐκπαίδευσιν, ἂν δὲν ἀντιμετωπισθῇ μακροπροθέσμως καὶ μὲ περίσκεψιν. Διότι :

α) Μία, ὁποιαδήποτε, χώρα, ποὺ θέλει ν' ἀντιμετωπίσῃ εὐθὺς ἀμέσως μεγάλην αὔξησιν μαθητῶν, ἡ ὁποία προέρχεται ἀπὸ τὴν δημογραφικὴν αὔξησιν, δύσκολα ἠμπορεῖ ν' ἀντιμετωπίσῃ πολιτικὴν βελτιώσεως τῆς διαρκείας καὶ τῆς ποιότητος τῆς ἐκπαιδεύσεώς της, ἐλλείψει ἐπαρκῶν μέσων. Προκειμένου δὲ περὶ τῆς χώρας μας, ἡ αὔξησις αὐτὴ ἀποδεικνύεται :

1) Ἀπὸ τὴν αὔξησιν τῶν γεννήσεων, αἱ ὁποῖαι τὸ μὲν 1951 ἀνήρχοντο εἰς 151.892, τὸ δὲ 1960 ἀνῆλθον εἰς 160.199, ἤτοι ἐντὸς ἐννέα ἐτῶν ἐσημείωσαν αὔξησιν κατὰ 8.307.

2) Ἀπὸ τὴν αὔξησιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν οἰκογενειῶν, αἱ ὁποῖαι κατὰ τὸ 1951 ἀνήρχοντο εἰς 1.788.470, τὸ δὲ 1961 ἀνῆλθον εἰς 2.172.844, ἤτοι ἐσημείωσαν αὔξησιν κατὰ 394.374 ἐντὸς δεκαετίας.

3) Ἀπὸ τὴν ἀντίστοιχον αὔξησιν τῶν μελῶν τῶν οἰκογενειῶν, τὰ ὁποῖα τὸ 1951 ἀνήρχοντο εἰς 7.309.198, τὸ δὲ 1961 ἀνῆλθον εἰς 8.104.380, ἤτοι ἐντὸς τῆς αὐτῆς δεκαετίας παρουσίασαν αὔξησιν κατὰ 795.182.

4) Ἀπὸ τὴν γενικὴν αὔξησιν τοῦ πληθυσμοῦ, ὁ ὁποῖος τὸ 1951 ἀνήρχετο εἰς 7.632.801, τὸ δὲ 1961 ἀνῆλθεν εἰς 8.388.600, ἤτοι ἐντὸς τῆς ἰδίας δεκαετίας ἐσημείωσεν αὔξησιν κατὰ 665.779.

β) Ἡ διόγκωσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως, ποὺ ἐσημειώθη μεταπολεμικὰ μὲ αὐξανόμενον ρυθμὸν εἰς ὅλας τὰς ξένας χώρας καὶ ἔδωσεν εἰς πολλοὺς ἀφορμὴν νὰ ὁμιλήσουν περὶ σχολικῆς ἐλεφαντιάσεως καὶ σχολικοῦ ἐπεκτατισμοῦ, εἶναι ἔκδηλος καὶ εἰς τὴν ἰδικήν μας χώραν, ὅπου ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν αὐξάνει ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος, παρὰ τὰ προσκόμματα τῶν ποικίλων ἐξετάσεων καὶ ἐπιλογῶν τοῦ παραδοσιακοῦ ἐκπαιδευτικοῦ μας συστήματος. Ἀπόδειξιν αὐτοῦ ἀποτελοῦν τὰ κάτωθι :

Κατὰ	τὸ	σχολικὸν	ἔτος	1955—56	ἐφοίτησαν	εἰς	μέσην	ἐκπαίδευσιν 182.379 μαθ.
»	»	»	»	1956—57	»	»	»	» 183.580 »
»	»	»	»	1957—58	»	»	»	» 193.303 »
»	»	»	»	1958—59	»	»	»	» 202.744 »
»	»	»	»	1959—60	»	»	»	» 216.856 »
»	»	»	»	1960—61	»	»	»	» 218.146 »

γ) Κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1962—63 ἀπεφοίτησαν ἀπὸ τὴν ΣΤ' τάξιν τῶν Δημοτικῶν σχολείων (δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν) 136.711 μαθηταί, ἔδωσαν δὲ εἰσιτηρίους ἐξετάσεις εἰς σχολεῖα μέσης ἐκπαιδεύσεως 67.542, ἤτοι τὸ 50% περίπου. Κατ' αὐτὰς ἐπέτυχον 51.964 καὶ ἀπερρίφθησαν 15.578, ἤτοι ποσοστὸν 32% περίπου. Ἀλλὰ κατὰ τὸ ἴδιον σχολικὸν ἔτος ἀπὸ τοὺς 62.948 ἐγγραφέντας εἰς τὴν Α' τάξιν τῶν Γυμνασίων, μόνον οἱ 50.300 ἐνεγράφησαν διὰ πρώτην φοράν, οἱ δὲ ὑπόλοιποι 12.648 ἦσαν διετεῖς. Αὐτὸ σημαίνει, ὅτι ποσοστὸν 0,96% ἀπὸ τοὺς ἐπιτυχόντας δὲν ἐνεγράφη εἰς τὸ Γυμνάσιον. Ἑπομένως, ποσοστὸν 51% περίπου ἐκ τῶν ἀποφοίτων τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου δὲν ἀκολουθεῖ γυμνασιακὰς σπουδάς. Ἐὰν εἰς τὸ ποσοστὸν αὐτὸ προστεθῇ καὶ τὸ ποσοστὸν τῶν ἀπορριπτομένων κατὰ τὴν εἰσιτήριον ἐξέτασιν, τότε θὰ πρέπει νὰ διογκωθῇ ἡ Α' γυμνασιακὴ τάξις κατὰ 70% περίπου.

δ) Κατὰ τὸ αὐτὸ σχολικὸν ἔτος αἱ ἐγγραφαὶ μαθητῶν εἰς τὰς τρεῖς πρώτας τάξεις τῶν σχολείων μέσης ἐκπαιδεύσεως εἶχον ὡς ἀκολούθως :

Εἰς	τὴν	Α'	τάξιν	ἐνεγράφησαν	68.055 μαθ.
»	»	Β'	»	»	49.640 »
»	»	Γ'	»	»	42.829 »
				ἤτοι ἐν συνόλῳ	160.524 »

Ἀλλὰ ὁ πρὸς φοίτησιν πληθυσμὸς τῆς ὁμάδος ἡλικίας 12—15 ἐτῶν ἀνέρχεται περίπου εἰς 514.900 μαθητάς, ἀπὸ τοὺς ὁποίους οἱ 365.500 εἶναι οἰκονομικῶς ἐνεργοί, πρᾶγμα ποὺ σημαίνει, ὅτι οἱ ἐκ τούτων 148.400 ἀπασχολοῦνται εἰς κάποιο εἶδος ἐργασίας. Ἑπομένως, τὸ ποσοστὸν τοῦ φοιτῶντος σήμερον μαθητικοῦ πληθυσμοῦ τῆς ὁμάδος ἡλικίας 12—15 ἐτῶν εἶναι τὸ 32% ἐκείνου ποὺ θὰ ὑπαχρεωθῇ προσεχῶς νὰ φοιτήσῃ εἰς τὸ τριετὲς κατώτερον σχολεῖον μέσης ἐκπαιδεύσεως, ἐνῷ τὸ ποσοστὸν αὐτὸ εἰς μὲν τὴν Δυτ. Γερμανίαν φθάνει εἰς τὸ 96,3% ἐπὶ ὁλοκλήρου τῆς περιόδου τῆς ὑποχρεωτικῆς φοιτήσεως, εἰς δὲ τὴν Γαλλίαν εἶναι 73,1% τῆς αὐτῆς περιόδου.

ε) Αἱ ὀργανικαὶ θέσεις τῶν λειτουργῶν μέσης ἐκπαιδεύσεως ὅλων τῶν κατηγοριῶν εἶναι 8.351. Ἀλλὰ ἀπὸ τὰ παραπάνω στατιστικὰ στοιχεῖα προκύπτει, ὅτι, ἀφ' ἑνὸς μὲν πρέπει νὰ τετραπλασιασθοῦν, ἀφοῦ τὸ ποσοστὸν 32% τῶν φοιτώντων σήμερον μαθητῶν θὰ τριπλασιασθῇ ἀναγκαστικῶς, ἀφ' ἑτέρου δέ, ὅτι θὰ χρειασθῇ νὰ δημιουργηθῇ κατηγορία καθηγητῶν polyvalents, μὲ μεταβολὴν τοῦ μέχρι σήμερον ἐπικρατοῦντος συστήματος καταρτίσεώς των, προκειμένου ν' ἀντιμετωπισθοῦν ἀποτελεσματικὰ αἱ ἀνάγκαι εἰς προσωπικόν. Ἀνάλογα δέβαια, θὰ πρέπει ν' ἀντιμετωπισθῇ ἡ ἀνάγκη ἱδρύσεως νέων αὐτοτελῶν κτιρίων, ποὺ θὰ στεγάσουν τὰ κατώτερα τριετῆ σχολεῖα μέσης ἐκπαιδεύσεως, ὅπως καὶ αἱ ἀνάγκαι εἰς σχολικὸν ἐξοπλισμόν.

στ) Τέλος, εἶναι γνωστόν, ὅτι ἡ ἀρχὴ τῆς ὑποχρεωτικῆς φοιτήσεως εἶναι ὅπλον σχετικὰ ὀλίγον ἀποτελεσματικόν, ὅταν οἱ οἰκονομικοί, κοινωνικοὶ καὶ ψυχολογικοὶ ὅροι ἀντιτίθενται εἰς τὴν ἐφαρμογήν της. Καὶ μόνον ἡ οἰκονομικὴ ἄνοδος τοῦ οἰκογενειακοῦ εἰσοδήματος δημιουργεῖ τοὺς καταλλήλους ὑλικοὺς ὅρους εἰς τὰ οἰκογενειακὰ περιβάλλοντα, ποὺ θὰ ἐπιτρέψουν τὴν μακροτέραν φοίτησιν τῶν παιδιῶν εἰς τὰ σχολεῖα. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1958—1960 παρετηρήθη αὔξησις τοῦ οἰκογενειακοῦ εἰσοδήματος, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὰ ἑπόμενα στοιχεῖα :

Τὸ	1958	ἀνῆλθεν	εἰς	10.470.630	χιλ.	δρχ.
»	1959	»	»	12.566.293	»	»
»	1960	»	»	13.345.198	»	»

Ἀλλ' ἡ κατανομὴ τοῦ εἰσοδήματος αὐτοῦ ἀφ' ἑνὸς μὲν ὑπῆρξεν ἄνισος, ἀφοῦ τὸ 1960 τὰ 8.546.957 χιλ. δρχ. ἐπραγματοποιήθησαν εἰς τὴν περιοχὴν πρωτευούσης, τὰ δὲ ὑπόλοιπα 4.760.761 χιλ. δρχ. ἐπραγματοποιήθησαν εἰς ὁλόκληρον τὴν ὑπόλοιπον χώραν. Παρὰ τὴν αὔξησιν ὅμως αὐτήν, ἡ ἀνεπάρκεια τοῦ εἰσοδήματος τῆς ἑλληνικῆς οἰκογενείας ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ τῶν εὐρωπαϊκῶν οἰκογενειῶν εἶναι καταφανής, ἀφοῦ εἶναι γνωστόν, ὅτι τὸ κατὰ κεφαλὴν εἰσόδημα δὲν ὑπερβαί-

νει τὰ 200—300 δολλάρια, ἔναντι τῶν 800—900 δολλ. τῶν προηγμένων χωρῶν.

Ἡ οἰκονομικὴ στενότης τῆς ἑλληνικῆς οἰκογενείας ἀποδεικνύεται καὶ ἀπὸ τὸ ὅτι ἐκ τῶν 3.084.700 τοῦ οἰκονομικῶς μὴ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ, τὰ 2.575.800 ἔχουν ὡς κυρίαν πηγὴν συντηρήσεως τὴν οἰκογένειαν.

Ἀπὸ ὅλα αὐτὰ τὰ στοιχεῖα προκύπτει, ὅτι ἡ ἐπέκτασις τῶν ἐτῶν τῆς ὑποχρεωτικῆς φοιτήσεως δὲν εἶναι ἐξωτερικὸν ἀποτέλεσμα ὁσονδήποτε γενναισοδώρου κρατικοῦ προστατευτισμοῦ, ἀλλ' ἐσωτερικὸν τοιοῦτον τῆς ἀνυψώσεως τῆς οἰκονομικῆς στάθμης τῆς οἰκογενείας. Τὸ πρῶτον εἶναι ἡ ἀρνητικὴ πλευρά, ἀπὸ τὴν ἄποψιν τῆς μὴ συνεισφορᾶς τῶν παιδιῶν εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ οἰκογενειακοῦ εἰσοδήματος. Τὸ δεύτερον εἶναι ἡ θετική, ἀπὸ τὴν ἄποψιν τῆς ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς ἀξιοπρεπείας συντηρήσεως καὶ μορφώσεως τῆς εὐημερούσης ἑλληνικῆς οἰκογενείας.

ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΞΕΛΙΞΕΩΣ

ΠΡΙΝ καθορισθῇ, τί ἀκριβῶς εἶναι ὁ σχολικὸς Προγραμματισμὸς καὶ ποῖαι αἱ θεμελιώδεις ἀρχαί του, ἀπαραίτητον εἶναι νὰ προσδιορισθοῦν αἱ σχέσεις αὐτοῦ πρὸς τὴν Οἰκονομίαν, διότι οὗτος προϋποθέτει γνῶσιν τῆς δυναμικῆς τῶν κοινωνικῶν δομῶν καὶ τῶν μορφῶν καὶ τύπων τῆς παραγωγῆς. Μὲ βάσιν τὴν γνῶσιν αὐτὴν καὶ εἰς ἐφαρμογὴν ἐπὶ τῆς σχολικότητος τῆς θεωρίας τοῦ Walt Rostow, περὶ τῶν πέντε σταδίων τῆς οἰκονομικῆς, κοινωνικῆς καὶ παραγωγικῆς ἐξελίξεως, Εὐρωπαῖοι εἰδικοὶ ἔχουν διαιρέσει τὴν σχολικὴν ἐξέλιξιν εἰς τὰ ἑπόμενα πέντε στάδια :

I. Τὸ παραδοσιακὸν στάδιον, ἀντίστοιχον πρὸς τὸ τῆς παραδοσιακῆς κοινωνίας στατικοαγροτικοῦ τύπου τῆς θεωρίας τοῦ Rostow. Τὸ σχολικὸν τοῦτο στάδιον χαρακτηρίζεται ἀπὸ ἐντελῶς ἁπλῆν δομὴν καὶ διάρθρωσιν καὶ ἀπὸ σπουδὰς μὴ παραγωγικάς, μὲ ἐμφανῆ ὑπεροχὴν τῶν οὐμανιστικῶν ἔναντι τῶν ἐπιστημονικῶν.

Αἱ τελευταῖαι ἀντιπροσωπεύονται κυρίως ἀπὸ τὴν σπουδὴν τῆς Ἰατρικῆς, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπερέχει ἡ φιλοσοφικὴ διάθεσις καὶ ὁ ἐμπειρικὸς χαρακτὴρ ἀντὶ τοῦ πειραματικοῦ καὶ ἐπιστημονικοῦ. Εἰς τὸ στάδιον αὐτὸ ὁ ἀντιπροσωπευτικὸς τύπος ἀνωτέρου σχολείου εἶναι τὸ Πανεπιστήμιον μὲ τὰ προπαιδευτικά του ἱδρύματα (Ἀκαδημίας, Κολλέγια, Λύκεια, κλπ.). Ἡ μετάδοσις τῶν πρώτων στοιχείων παραμένει ἀκόμη συνδεδεμένη μὲ τὴν οἰκογενειακὴν πρωτοβουλίαν καὶ στερεῖται καλῆς ὀργανώσεως.

II. Τὸ στάδιον τοῦ ἀλφαβητισμοῦ ἢ τῆς ἐργαλειακῆς μορφώσεως, ποὺ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ μεταβατικὸν τῆς θεωρίας τοῦ Rostow. Τὸ σχολικὸν αὐτὸ στάδιον ἐνεφανίσθη μετὰ τὴν Γαλλικὴν ἐπανάστασιν, συνδέεται δὲ μὲ τὰς πρώτας ἀποπείρας ἐκβιομηχανίσεως καὶ ὀρθολογιστικωτέρας ὀργανώσεως τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς. Κύρια χαρακτηριστικὰ αὐτοῦ τοῦ σταδίου τῆς σχολικῆς ἐξελίξεως εἶναι:

α) ἡ βαθμιαία ἐπέκτασις εἰς μεγαλυτέρας μάζας πληθυσμοῦ τῆς ὑποχρεωτικῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως καὶ ἡ παροχὴ εἰς αὐτὰς βασικῆς ἐργαλειακῆς μορφώσεως, μὲ κύρια στοιχεῖα τὴν ἀνάγνωσιν, τὴν γραφὴν καὶ τὴν ἀρίθμησιν καὶ μὲ σκοπὸν τὴν δυνατότητα ἐναρθρώσεώς του εἰς «τὸν παραγωγικὸν κύκλον τοῦ πολιτισμοῦ» καὶ μάλιστα ὄχι μὲ τὴν σημασίαν τῆς ἁπλῆς συντηρήσεως τῶν μορφωτικῶν ἀγαθῶν, ἀλλὰ τῆς χρησιμοποιήσεώς των ὡς μέσων διὰ τὴν προώθησιν καὶ παρακίνησιν πρὸς δημιουργίαν τῶν ἀγαθῶν αὐτῶν.

β) ἡ ἀνάπτυξις εἰς μερικὰς χώρας τῆς ἀρχῆς τῆς ἐθνικότητος καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας, εἰς ἄλλας τῆς βαθμιαίας δημοκρατικοποιήσεως καὶ εἰς ἄλλας τῆς τάσεως πρὸς ἐπεκτατισμὸν καὶ ἐδαφικὰς κατακτήσεις.

γ) ἡ δημιουργία στοιχειώδους ἢ πρώτης βαθμίδος σχολικοῦ συστήματος, ποὺ ἀποτελεῖ τὴν σπονδυλικὴν στήλην ποικίλων προεκτάσεων καὶ ρυθμίσεων τῆς προστοιχειώδους καὶ τῆς μεταστοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως, μὲ διαιτέραν ἀπόκλισιν πρὸς τὴν ἐπαγγελματοτεχνικήν. Τὸ σχολικὸν αὐτὸ σύστημα ἐμφανίζεται ὑπὸ τὴν μορφὴν «δημοσίας ἐπενδύσεως» κοινοῦ ἐνδιαφέροντος.

δ) ἡ αὔξησις τοῦ ἐνδιαφέροντος τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας διὰ τὸ σχολικὸν πρόβλημα καὶ ἡ συνεχῶς ἀμεσωτέρα ἐπέμβασις τῶν ὀργάνων τῆς κεντρικῆς διοικήσεως, δι' ἐκδηλώσεως συγκεκριμένων πρωτοβουλιῶν των.

III. Τὸ στάδιον τοῦ σχολικοῦ ἐπεκτατισμοῦ, ποὺ ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸ οἰκονομικὸν στάδιον τῆς ἀποκολλήσεως τῆς θεωρίας τοῦ Rostow, τὸ ὁποῖον ὁρίζεται ἀπὸ τὸν ἴδιον ὡς ἑξῆς: «εἶναι τὸ στάδιον ἐκεῖνο κατὰ τὸ ὁποῖον ἡ οἰκονομία μιᾶς κοινωνίας καὶ ἡ ἰδία ἡ κοινωνία μεταμορφώνονται κατὰ τέτοιον τρόπον, ὥστε ν' αὐτοματοποιοῦν, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον, τὴν περαιτέρω πρόοδον». Πραγματικά, κατὰ τὴν φάσιν αὐτὴν τῆς οἰκονομικῆς ἐξελίξεως παρατηρεῖται ἀνοδικὴ πορεία τῆς παραγωγῆς, αὔξησις τῶν εἰσοδημάτων καὶ τῶν ἐπενδύσεων, ὠξυμμένη τεχνολογικὴ πρόοδος, ἐξαφάνισις τῶν παλαιῶν ἀριστοκρατιῶν καὶ ἀντικατάστασίς των ἀπὸ τὴν ἐργατικὴν élite, καὶ ἐνίσχυσις τῆς κεντρικῆς ἐξουσίας εἰς βάρος τῆς περιφερειακῆς.

Ἀπὸ σχολικῆς ἀπόψεως τὸ στάδιον αὐτὸ παρουσιάζει τὰ ἑξῆς χαρακτηριστικά:

α) ἐπέκτασιν τῆς ὑποχρεωτικῆς φοιτήσεως εἰς τὸν πρῶτον κύκλον τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως καί, κατ' ἀκολουθίαν, ἐπέκτασιν τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως εἰς μεγαλυτέρας μάζας τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἀλλαγὴν τῶν ἀντιλήψεων περὶ τῆς ἀποστολῆς της. Εἰς τὸ στάδιον αὐτὸ ἡ μέση ἐκπαίδευσις δὲν εἶναι προπαιδευτικὸν σχολεῖον τοῦ Πανεπιστημίου, ἀλλὰ σχολεῖον αὐτόνομον, ποὺ παρέχει γενικὴν μόρφωσιν καὶ προετοιμάζει τὰ μεσαῖα στοιχεῖα τῆς ἐπαγγελματοτεχνικῆς ἀπασχολήσεως. Ἡ μετάβασις εἰς τὴν ἐργασίαν γίνεται μόνον μετὰ ὡρισμένον χρόνον φοιτήσεως εἰς τὴν μέσην ἐκπαίδευσιν.

β) σύγκρουσιν μεταξὺ τῶν παλαιῶν καὶ νέων δομῶν, μεταξὺ τῆς διαφοροποιήτου καὶ διαφοροποιημένης μέσης ἐκπαιδεύσεως. Κατὰ τὴν σύγκρουσιν αὐτὴν αἱ παλαιαὶ δομαὶ ἀνθίστανται εἰς τὴν ἀπειλουμένην ἀπώλειαν τῶν προνομίων των καὶ δι' αὐτὸ καταφεύγουν εἰς συμβιβασμούς, ποὺ ἐπιτυγχάνονται διὰ τοῦ Ρεφορμισμοῦ. Τὸ παλαιὸν σχολεῖον μέσης ἐκπαιδεύσεως εἶναι σχολεῖον μὴ παραγωγικόν, ἐνῷ τὸ νέον ἀποβλέπει εἰς συγκεκριμένους παραγωγικοὺς ἰσκοπούς, ὅπως εἶναι ἡ ἐργατικὴ δραστηριότης καὶ ἡ παραγωγὴ ἀγαθῶν. Τυπικὰ φανερώματα τῆς φάσεως τοῦ σχολικοῦ ἐπεκτατισμοῦ εἶναι ἡ ὀξεῖα διαμάχη περὶ διατηρήσεως ἢ καταργήσεως τῶν ἀνθρωπιστικῶν σπουδῶν καὶ τῶν ἀλλεπαλλήλων καὶ ποικίλων ἐξετάσεων παραδοσιακοῦ τύπου.

γ) προχώρησιν τοῦ σχολικοῦ ἐπεκτατισμοῦ ὑπὸ ποικιλίαν μορφῶν καὶ προβλημάτων, ποὺ ἦτο ἀδύνατον νὰ προβλεφθοῦν ἀπὸ προγενεστέρας διατάξεις νόμων, οἱ ὁποῖοι, κατὰ τὸ πλεῖστον, ἐκφράζουν τὸ ἀποτέλεσμα συγκρούσεων μεταξὺ ὑποστηρικτῶν ἀντιθέτων ἀπόψεων. Ἡ τακτοποίησις τῆς σχολικότητος εἰς τὴν φάσιν τοῦ ἐπεκτατισμοῦ παρουσιάζει σταθερὰν ὑστέρησιν ἀπὸ ἀπόψεως ὀργανικοῦ προγραμματισμοῦ, ἐνῷ ταυτόχρονα ἀποτελεῖ περίεργον ἀμάλγαμα παλαιῶν καὶ νέων δομῶν, εἰς τὸ ὁποῖον ὑπερισχύουν μὲν αἱ πρῶται διὰ λόγους καθαρὰ παραδοσιακούς, ἀντιπροσωπεύονται δὲ καὶ αἱ δεύτεραι διὰ λόγους ἀφαιρετικῆς καὶ ἀφομοιωτικῆς ἱκανότητος, ποὺ ἐνισχύονται καὶ ἀπὸ τὴν ἐπικαιρότητά των καὶ ἀπὸ τὴν φυσικὴν οἰκονομικὴν ὥθησιν, ἡ ὁποία συνοδεύει ἀτάκτως καὶ συγκεχυμένως αὐτὴν τὴν καλπάζουσαν προσπάθειαν εἰς τὸν δρόμον τῆς Παιδείας.

IV. Τὸ στάδιον τῆς τεχνικοποιήσεως, ποὺ ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸ στάδιον τῆς ἀναπτύξεως τῆς θεωρίας τοῦ Rostow, τὸ ὁποῖον χαρακτηρίζεται ἀπὸ εὐρυτέραν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας, τοῦ τυποποιημένου προϊόντος καὶ τῆς ὁμαδικῆς καταναλώσεως. Κύρια χαρακτηριστικὰ τοῦ σταδίου αὐτοῦ τῆς ἐξελίξεως τῆς σχολικότητος εἶναι:

α) ἡ ὁριστικὴ καὶ ὀρθολογισμένη τεχνικὴ συστηματοποίησις τοῦ σχολείου, ποὺ ἔχει προορισμὸν νὰ λύσῃ, κατὰ τρόπον συναφῆ, τὰς πολλαπλᾶς καὶ πολυπλόκους ἀπαιτήσεις τῶν ἀνθρωπίνων καὶ οἰκονομικοκοινωνικῶν σχεδίων, τὰ ὁποῖα ὀφείλει ν' ἀντιμετωπίζῃ, χωρίς, κατὰ τὸ στάδιον αὐτό, ἡ ἀντίθεσις μεταξὺ ἀνθρωπιστικῆς καὶ τεχνικῆς Παιδείας νὰ τελειώνῃ μὲ ἐπικράτησιν τῆς δευτέρας.

β) ἡ ἀνταπόκρισις τῆς τεχνικοποιήσεως τοῦ σχολείου εἰς μίαν μεταβλητήν, ποικίλην καὶ πολύπλοκον οἰκονομικὴν πραγματικότητα, μέσα εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ὑπάρχει προοπτικὴ χρησιμοποιήσεως τοῦ ἀνθρωπίνου παράγοντος εἰς εἰδικευμένους ἢ εἰδικευτέους σκοπούς.

γ) ἡ τάσις τοῦ σχολικοῦ ὀργανισμοῦ νὰ γίνῃ ἑνιαῖον καὶ ταυτόχρονα πολύπλευρον σύστημα, ποὺ νὰ ἐξασφαλίζῃ γενικὴν βασικὴν ἐκπαίδευσιν μέχρι τῆς ἡλικίας τῶν 14—16 ἐτῶν. Ἡ ἐκπαίδευσις αὐτὴ συνοδεύεται ἀπὸ εὑρεῖαν γενικὴν ἐπαγγελματικὴν μύησιν, ποὺ προσφέρει τὴν δυνατότητα παρακολουθήσεως ὁλοκλήρου curriculum σπουδῶν μὲ ὀλίγους θεμελιώδεις προσανατολισμούς, σκοπὸς τῶν ὁποίων εἶναι ἡ εὕρεσις καὶ ὁ προσδιορισμὸς τῶν προσωπικῶν ἱκανοτήτων καὶ διαφερόντων. Ἡ τεχνικοποίησις τοῦ σχολικοῦ ὀργανισμοῦ, ὑπὸ τὴν μορφὴν τῆς πολυπλεύρου ἑνότητός του, ἀνταποκρίνεται καλλίτερα εἰς ἕνα κόσμον, τοῦ ὁποίου ἡ τεχνολογικὴ πρόοδος καὶ ἐξέλιξις συνοδεύεται ἀπὸ τὴν ἀκατάπαυστον οἰκονομικὴν καὶ παραγωγικὴν πρόοδον.

Εἶναι ἑπόμενον, ὅτι ἡ μετάβασις εἰς τὸ στάδιον αὐτὸ τῆς σχολικῆς ἐξελίξεως διευκολύνεται, ἂν εἰς τὸ προηγούμενον ἔχουν μελετηθῆ καὶ προγραμματισθῆ τὰ σχέδια τῆς ἐξελίξεως· αὐτὴ ἡ ἐργασία θὰ συντελέσῃ καὶ εἰς τὴν ἀνατοποθέτησιν μερικῶν ἀνθρωπίνων ἀξιῶν, ἐπειδὴ ἐν τῷ μεταξὺ τὰ ἐνδιαφέροντα ποὺ ὑπερισχύουν καὶ γίνονται ἔπειτα κονφορμιστικά, ἔχουν μετακινηθῆ πρὸς ἄλλους τομεῖς.

V. Τὸ στάδιον τῆς σχολικῆς ὡριμότητος ἢ τῆς ὁμογενοῦς σχολικομορφωτικῆς δομῆς, ποὺ ἀνταποκρίνεται εἰς τὸ τῆς οἰκονομικῆς ὡριμότητος τῆς θεωρίας τοῦ Rostow. Κύρια χαρακτηριστικὰ τοῦ σταδίου αὐτοῦ τῆς ἐξελίξεως τῆς σχολικότητος εἶναι:

α) ἡ πλήρης ὡριμότης τῶν σχολικῶν δομῶν, ποὺ ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος ἔχουν ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τὰς συγκρούσεις τοῦ ἐπεκτατισμοῦ καὶ τῶν μεταρρυθμίσεων καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ἔχουν εὕρει τὰ ἰδικά των αὐτορρυθμιστικὰ ὄργανα.

β) ἡ ἀνταπόκρισις τοῦ σχολικοῦ συστήματος εἰς τὸν τύπον κοινωνίας «οἰκονομικῶς ὡρίμου», ποὺ ἔχει φθάσει εἰς ὡρισμένα ἐπίπεδα εὐρείας καὶ ὁμογενοῦς εὐημερίας, εἰς τὰ ὁποῖα ἀντιστοιχοῦν ἀνάλογα ἐπίπεδα ὁμογενοῦς μορφωτικῆς ἀναπτύξεως.

Ἀσφαλῶς, αὐτὸς ὁ τύπος τῆς κοινωνίας κινδυνεύει νὰ φθάσῃ εἰς τὴν στατικότητα, ποὺ θὰ προέλθῃ ἀπὸ τὴν εὐημερίαν, ἂν ἀφεθῇ μόνον εἰς τὸν κύκλον ἐπιρροῆς τῶν οἰκονομικῶν φαινομένων. Πρέπει, λοιπόν, τὸ σχολεῖον νὰ γίνῃ διορθωτικὸν μέσον αὐτοῦ τοῦ κινδύνου, ποὺ θὰ τὸ ἐπιτύχῃ, ἂν μὲ τὸ σύνολον τῶν ἰδεολογικῶν του ἀξιῶν ἠμπορέσῃ νὰ εὕρῃ νέα ἀντικείμενα, ἱκανὰ νὰ βοηθήσουν τὴν προσπάθειαν καὶ τὴν δυναμικὴν πορείαν μιᾶς κοινωνίας, ποὺ θὰ ἔχῃ φθάσει εἰς τὴν πλήρη ὡριμότητά της.

Ἀπὸ τὴν ἔκθεσιν τῶν πέντε σταδίων τῆς σχολικῆς ἐξελίξεως μὲ τὰ χαρακτηριστικά των προκύπτει, ὅτι ἡ χώρα μας δὲν ἔχει ξεπεράσει, οἰκονομικὰ καὶ ψυχολογικά, τὸ δεύτερον, τὸ ὁποῖον, ἂν δὲν ὁλοκληρωθῇ, δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν εἴσοδόν της εἰς τὸ τρίτον. Ἐπειδὴ δὲ ὑπάρχει στενὸς σύνδεσμος μεταξὺ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ τῆς σχολικῆς, δι' αὐτὸ εἶναι ἐκ τῶν προτέρων καταδικασμένη εἰς ἀποτυχίαν κάθε προσπάθεια προώρου προωθήσεως τοῦ σταδίου τῆς σχολικότητος χωρὶς νὰ ἔχουν ὡριμάσει ἀκόμη αἱ οἰκονομικαὶ προϋποθέσεις. Ἡ ἄνοδος τῆς στάθμης τῆς ἐκπαιδεύσεως ἑνὸς λαοῦ δὲν εἶναι μόνον ἀποτέλεσμα αὐξήσεως τῶν διατιθεμένων δι' αὐτὴν πιστώσεων, τὰς ὁποίας μάλιστα μία καθυστερημένη σχολικότης δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀπορροφήσῃ ἐπωφελῶς. Εἶναι ταὐτόχρονα καὶ ἀποτέλεσμα γενικῆς ἀνόδου τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς τεχνικῆς ἐξελίξεως, διὰ τὴν δημιουργίαν τῶν ἀπαραιτήτων πλαισίων τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος. Ἀλλ' ἡ δημιουργία πλαισίων χωρὶς τὴν ὕπαρξιν ἀντιστοίχων τομέων ἀπασχολήσεως, δὲν ἠμπορεῖ παρὰ νὰ ἔχῃ ἐπικινδύνους κοινωνικὰς ἐπιπτώσεις, διότι μορφωτικὸν δυναμικὸν ὑποαπασχολούμενον ἀποτελεῖ πάντοτε πηγὴν ἀνωμάλου λειτουργίας τῆς κοινωνίας.

Μέχρις ὅτου, λοιπόν, δημιουργηθοῦν αἱ κατάλληλοι προϋποθέσεις διὰ τὴν εἴσοδον τῆς χώρας μας εἰς τὸ τρίτον στάδιον τῆς σχολικῆς ἐξελίξεως, πρέπον εἶναι νὰ ἐνταθῇ ἡ ὁλοκλήρωσις τοῦ ἀλφαβητισμοῦ. Διότι ὁ ἀναλφαβητισμός, ὑπὸ ὅλας αὐτοῦ τὰς μορφάς, εὑρίσκεται ἀκόμη εἰς ὑψηλὰ ἐπίπεδα. Περὶ τῆς ἐκτάσεως τοῦ ἀναλφαβητισμοῦ εἰς ὁλόκληρον τὴν χώραν ὁμιλοῦν παραστατικὰ οἱ κάτωθι πίνακες: (Βλ. περιοδ. ΟΙΚΟΣ heft 1, τοῦ Κοινωνιογραφικοῦ Ἰνστιτούτου τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Φραγκφούρτης, ἔκδ. 1963).

Ὁ ἑλληνικὸς πληθυσμὸς κατὰ σχολικότητα, φῦλον καὶ ἡλικίαν (Ἀπογραφὴ 1951)

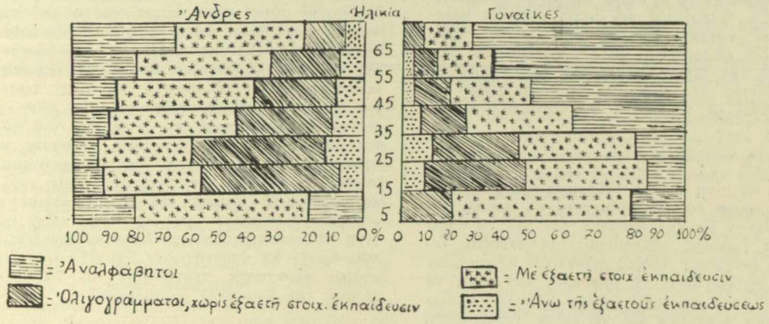

ΕΙΣ ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟΝ: Παραδοσιακὸν καὶ Σύγχρονον Σχολεῖον.

«φάνταεμα»

ΤΟ ΤΡΙΤΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ

Η ΕΦΕΣΙΣ τοῦ λαοῦ δι' ἐπιστημονικὴν κατάρτισιν αὐξάνει ραγδαίως. Τὸ βλέπει κανεὶς αὐτὸ εἰς τὸν συνεχῶς διογκούμενον ἀριθμὸν ἐκείνων ποὺ ἀκολουθοῦν τὴν μέσην παιδείαν (τριπλάσιον τοῦ προπολεμικοῦ ἀπὸ ἐτῶν) καὶ κρούουν κατόπιν τὰς πύλας τῆς λεγομένης, παρ' ἡμῖν, «ἀνωτάτης» παιδείας — εἴτε ἐντὸς τῆς χώρας, εἴτε ἐκτὸς αὐτῆς. Τὸ φαινόμενον δὲν εἶναι, κατ' ἀρχήν, δυσάρεστον. Μᾶλλον ἱκανοποίησιν πρέπει νὰ μᾶς προκαλῇ. Μολονότι δὲ ἡ «ἀπορροφητικότης» τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας καὶ ἡ διάθεσις τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας δὲν καλύπτουν ἀκόμη τὰς συνεπείας τῆς ὡραίας ἐφέσεως, οὗ παλαιοὶ φόβοι περὶ δημιουργίας «ἐπιστημονικοῦ προλεταριάτου» ἔπαυσαν πλέον νὰ εἶναι βάσιμοι. Καλῶς πράττει, συνεπῶς, ἡ Κυβέρνησις δίδουσα ἰδιαιτέραν προσοχὴν εἰς τὴν παιδείαν γενικῶς καὶ φιλοδοξοῦσα νὰ ἀναπτύξῃ καὶ τὴν ἀνωτάτην ἰδιαιτέρως.

◆

Ἡ Ἑλλὰς διαθέτει σήμερον τὰ ἑξῆς ἀνώτατα ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα: Δύο Πανεπιστήμια: Τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν μὲ 6 σχολὰς καὶ 14 εἰδικότητας καὶ τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης μὲ 7 σχολὰς καὶ 19 εἰδικότητας. Δύο Πολυτεχνεῖα: Τὸ Ἐθνικὸν Μετσόβειον Πολυτεχνεῖον μὲ 5 σχολὰς καὶ 6 εἰδικότητας καὶ τὴν Πολυτεχνικὴν Σχολὴν Θεσσαλονίκης (ἐντεταγμένην εἰς τὸ Πανεπιστήμιον) μὲ δύο εἰδικότητας. Διαθέτει, ἐπίσης, αὐτονόμους ἀνωτάτας σχολάς: Τὴν Ἀνωτάτην Σχολὴν Οἰκονομικῶν καὶ Ἐμπορικῶν Ἐπιστημῶν, τὴν Πάντειον Ἀνωτάτην Σχολὴν Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν, τὴν Ἀνωτάτην Βιομηχανικὴν Σχολὴν Πειραιῶς, τὴν Ἀνωτάτην Σχολὴν Βιομηχανικῶν Σπουδῶν Θεσσαλονίκης καὶ τὴν Ἀνωτάτην Γεωπονικὴν Σχολὴν Ἀθηνῶν. Ἐκ τῶν πέντε αὐτῶν αὐτονόμων ἀνωτάτων σχολῶν αἱ τέσσαρες λειτουργοῦν εἰς τὴν περιοχὴν τῆς πρωτευούσης καὶ ἀποτελοῦν ὁμοῦ ἓν ἐπὶ πλέον Πανεπιστήμιον. Δὲν θὰ ἦτο, λοιπόν, ὑπερβολὴ νὰ ἰσχυρισθῇ κανεὶς ὅτι ἡ χώρα διαθέτει ἤδη τρία Πανεπιστήμια καὶ δύο Πολυτεχνεῖα.

◆

Δὲν ἀρκοῦν, ὅμως, ἐνῷ μέχρι τοῦ δευτέρου τετάρτου τοῦ αἰῶνος ἐκάλυπτον ἱκανοποιητικῶς καὶ τὴν ἔφεσιν ἐπιστήμης καὶ τὰς εἰς ἐπιστημονικὰς ἀνάγκας ἓν Πανεπιστήμιον καὶ ἓν Πολυτεχνεῖον. Πρέπει νὰ ἱδρυθῇ καὶ τέταρτον καὶ πέμπτον Πανεπιστήμιον. Ἡ ἵδρυσις, ὅμως, ἑνὸς νέου Πανεπιστημίου δὲν εἶναι ὑπόθεσις τόσον εὔκολος, ὅσον φαίνεται νὰ τὴν φαντάζεται ἡ Κυβέρνησις ἐν τῇ εὐφορίᾳ τῆς αἰσιοδοξίας της. Προϋποθέτει ἐνδελεχῆ, ψύχραιμον καὶ μετὰ γνώσεως μελέτην. Εἶναι, αὐτὴ καθ' ἑαυτήν, ὑψηλῆς ἐπιστημονικῆς ποιότητος ἐργασία, ποὺ δὲν ἐπιτρέπεται καὶ δὲν ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ ἐσπευσμένως καὶ ὑπὸ τὴν πίεσιν οἱουδήποτε ξένου πρὸς τὸ καθαρὸν θέμα παράγοντος. Εἰς οὐδεμίαν ἐλευθέραν χώραν τὰ Πανεπιστήμια ἱδρύονται μὲ κομματικὰ ἢ τοπικιστικὰ κριτήρια.

◆

Ἐννοεῖται ὅτι διὰ νὰ γίνῃ σοβαρὰ συζήτησις περὶ ἱδρύσεως νέου Πανεπιστημίου πρέπει τὰ ἤδη ὑπάρχοντα νὰ λειτουργοῦν ἱκανοποιητικῶς, νὰ ἔχουν εἰς τὴν διάθεσίν των ὅλα τὰ ἀπαιτούμενα ὑλικὰ μέσα (χώρους διδασκαλίας, ἐργαστήρια, βιβλιοθήκας κλπ.), νὰ διαθέτουν πλῆρες διδακτικὸν προσωπικὸν (ἐπιστημονικὸν καὶ βοηθητικόν), νὰ ἠμποροῦν κατ' ἔτος νὰ αὐξάνουν μὲ ἄνεσιν (καὶ ὄχι πρὸς ζημίαν ὅλων) τὸν ἀριθμὸν τῶν εἰσαγομένων φοιτητῶν καὶ νὰ ἔχουν συγχρονισθῇ ἀπὸ ἀπόψεως ὀργανώσεως, προγραμμάτων καὶ ποιότητος. Δύναται ἡ Κυβέρνησις νὰ ἰσχυρισθῇ ὑπευθύνως ὅτι τὰ δύο Πανεπιστήμια, τὰ δύο Πολυτεχνεῖα καὶ αἱ πέντε αὐτόνομοι

"ΤΟ ΑΣΠΡΟ ΚΑΙ ΤΟ ΜΑΥΡΟ„

Ἡ ἵδρυσις τοῦ τρίτου Πανεπιστημίου ἀποτελεῖ κατὰ γενικὴν σχεδὸν ἀναγνώρισιν ἕνα ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα καὶ τὰ πλέον ἐπείγοντα κεφάλαια τοῦ ἀπὸ ἀρκετῶν ἤδη ἐτῶν ἐπιδιωκομένου ἐκσυγχρονισμοῦ τῆς ἑλληνικῆς ἐκπαιδεύσεως, ἐπανειλημμένως δὲ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐτονίσθη καὶ ἀνεγνωρίσθη ἀπὸ ἐπίσημα χείλη ἡ ἀνάγκη τῆς πραγματοποιήσεως του. Εἰς τὸν κ. Γεώργιον Παπανδρέου ὅμως ἀνήκει ἡ τιμὴ τῆς λήψεως τῆς ἀποφάσεως διὰ τὴν ἄμεσον ἵδρυσιν τοῦ Πανεπιστημίου.

Ἀλλ' ἡ ἀκολουθουμένη πρὸς τοῦτο ὁδός, καὶ τὰ μέχρι σήμερον τουλάχιστον ἀνακοινωθέντα σχέδια, ἀσαφῆ καὶ ἐν πολλοῖς ἀντιφατικό, πλείστας δημιουργοῦν ἀμφιβολίας καὶ πολλὰς ἐγείρουν ἀντιρρήσεις.

Μίαν ἐναργῆ εἰκόνα τῆς περὶ τὸ θέμα ἐπικρατούσης ἀβεβαιότητος, τῶν διατυπουμένων ἀφ'ἑνὸς ἀντιρρήσεων καὶ τῶν σχεδιαζομένων ἀφ' ἑτέρου λύσεων, μᾶς δίδουν τὰ παρατιθέμενα δύο σχετικὰ δημοσιεύματα, ἰδόντα σχεδὸν ταὐτοχρόνως τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος εἰς δύο ἔγκυρα ὄργανα τοῦ ἀθηναϊκοῦ τύπου, τὴν «Μεσημβρινὴν» τῆς 11ης Ἰουνίου καὶ τὸ «Βῆμα» τῆς 13ης Ἰουνίου ἐ. ἔ.

Πραγματικότης

Ἀνώταται Σχολαὶ οὐδεμίαν ἔχουν ἔλλειψιν καὶ διὰ τοῦτο προγραμματίζει τὴν ἄμεσον ἵδρυσιν νέων; Ἔπειτα, διὰ νὰ λειτουργήσῃ ἓν Πανεπιστήμιον δὲν χρειάζεται μόνον κτίρια, ὄργανα καὶ θρανία. Χρειάζεται, πρὸ πάντων, ἐπιστημονικὸν προσωπικὸν ὑψηλῆς στάθμης, τὸ ὁποῖον δὲν διαθέτει ἀκόμη εἰς ἱκανοποιητικὰς ποσότητας ἡ χώρα. Ἐκτὸς ἐὰν ἡ Κυβέρνησις σκέπτεται νὰ τὸ ἐπανδρώσῃ μὲ τοὺς συρομένους εἰς τοὺς ὑπουργικοὺς προθαλάμους κοχλίας.

◆

Αἱ μέχρι τοῦδε «ἐκδηλώσεις» τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸν σοβαρώτατον αὐτὸν τομέα στεροῦνται καὶ τοῦ παραμικροῦ ἴχνους σοβαρότητος. Διότι πότε ἐξαγγέλλεται στομφωδῶς ἀπόφασις ἱδρύσεως εἰς Πάτρας Πανεπιστημίου «διεθνοῦς ἀκτινοβολίας» καὶ πότε ὁμολογεῖται ὅτι τὸ Πανεπιστήμιον αὐτὸ ἔγινε «φάντασμα». Ἐν τῷ μεταξύ, εἰς τοὺς Ἰωαννίτας χαρίζεται διὰ λόγων ἓν «Πανεπιστήμιον» μέ... μίαν σχολὴν (εἰς τὴν ὁποίαν θὰ διδάσκεται καὶ ἡ «τέχνη τοῦ λόγου» ὑπὸ λογοτεχνῶν ἰσοβαθμίων πρὸς τοὺς τακτικοὺς καθηγητάς, ἐνῷ πρόκειται περὶ μαθήματος ὄχι πανεπιστημιακοῦ, ἀλλὰ γυμνασιακοῦ καὶ μᾶλλον ἀχρήστου), εἰς τοὺς Κερκυραίους προσφέρεται ἡ παλαιὰ Ἰόνιος Ἀκαδημία ὡς μυστηριῶδες «ὑπερπανεπιστήμιον», καὶ εἰς κάθε πόλιν φιλοδοξοῦσαν νὰ γίνῃ «πανεπιστημιούπολις» δίδονται ἀφειδεῖς ὑποσχέσεις. Ἔτσι, ὅμως, θὰ ἀποκτήσωμεν ὄχι Πανεπιστήμια, ἀλλὰ ἐργαστήρια παραγωγῆς πτυχιούχων καὶ θὰ ἐξευτελίσωμεν ὁλόκληρον τὴν ἀνωτάτην ἐκπαίδευσιν.

Ἀπὸ τὴν «ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΗΝ» τῆς 11-6-1964

Αἱ ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΑΙ μελέται διὰ τὴν δημιουργίαν τοῦ τρίτου πανεπιστημίου Πατρῶν ἔχουν ἤδη προχωρήσει τόσον ὥστε τὸ σχέδιον νὰ εἰσέρχεται πλέον εἰς δευτέραν φάσιν, καθοριστικῆς σημασίας διὰ τὴν μορφὴν ποὺ θὰ προσλάβῃ καὶ τὴν διάρθρωσιν ποὺ θὰ ἀποκτήσῃ τὸ νέον ἵδρυμα.

Οὕτω, κατόπιν πρωτοβουλίας τοῦ ἀναπληρωτοῦ ὑπουργοῦ τοῦ Συντονισμοῦ κ. Ἀνδρέα Γ. Παπανδρέου, ὑπὸ τὴν προσωπικὴν ἐπίβλεψιν καὶ καθοδήγησιν τοῦ ὁποίου ἔχουν ἐκπονηθῆ αἱ μέχρι τοῦδε μελέται, συνέρχεται τὴν 29 Αὐγούστου εἰς Ἀθήνας εἰδικὴ σύσκεψις, ἡ ὁποία θὰ ἐπιληφθῇ τῶν προβλημάτων τὰ ὁποῖα τίθενται ὅσον ἀφορᾷ τόσον τὴν ὀργάνωσιν καὶ στελέχωσιν ὅσον καὶ τὰ προγράμματα μαθημάτων τοῦ νέου πανεπιστημίου.

Τριάντα καθηγηταὶ καὶ ἐμπειρογνώμονες — δέκα Ἕλληνες, δέκα Εὐρωπαῖοι καὶ δέκα Ἀμερικανοί — θὰ συμμετάσχουν εἰς τὴν σύσκεψιν αὐτήν, εἰς τὴν ὁποίαν πρόκειται νὰ δοθῇ ἡ μορφὴ σεμιναρίου. Ἡ ἡμερησία διάταξις της καταρτίζεται ἤδη καὶ προβλέπεται ὅτι πρὸς διερεύνησιν τῶν τιθεμένων προβλημάτων καὶ πρὸς διαμόρφωσιν ἑνὸς διαγράμματος ὀργανώσεως τοῦ πανεπιστημίου, ἡ σύσκεψις θὰ διαρκέσῃ ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα.

◆

Ἡ σύγκλησις τοῦ ἐν λόγῳ σεμιναρίου ἐκρίθη ἐπιβεβλημένη, ἐφ' ὅσον ἔχει καθορισθῆ εἰς τὰς γενικάς της γραμμὰς ἡ μορφὴ τὴν ὁποίαν πρόκειται νὰ προσλάβῃ τὸ τρίτον πανεπιστήμιον καὶ ἡ ὁποία εἶναι ἡ ἑξῆς:

Προβλέπεται, πρῶτον, ἡ ἵδρυσις ἑλληνικοῦ πανεπιστημίου μὲ πέντε χιλιάδας φοιτητὰς καὶ μὲ τετραετῆ κύκλον σπουδῶν. Αἱ σπουδαὶ αὐταὶ θὰ εἶναι τεχνικαί, οἰκονομικαὶ καὶ διοικητικαί, καὶ εἰς τὸν κύκλον των θὰ περιλαμβάνωνται ἐπίσης τόσον αἱ πολιτικαὶ ὅσον καὶ αἱ κοινωνικαὶ ἐπιστῆμαι. Ἡ διδασκαλία θὰ γίνεται, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς τετραετοῦς φοιτήσεως, εἰς τὴν ἑλληνικὴν καὶ τὸ πρόγραμμα θὰ προβλέπῃ, ἐπὶ πλέον, τὴν διδασκαλίαν τῶν ξένων γλωσσῶν.

Δεύτερον, προβλέπεται κύκλος μεταπτυχιακῶν σπουδῶν διὰ χιλίους φοιτητάς. Διὰ τὰς σπουδὰς αὐτὰς ἀκριβῶς προβλέπεται ἡ διεύρυνσις τοῦ πανεπιστημίου ἐκτὸς τῶν καθαρῶς ἑλληνικῶν πλαισίων. Συγκεκριμένως, ἡ διδασκαλία εἰς τὰς μεταπτυχιακὰς σπουδὰς θὰ γίνεται τόσον ἀπὸ Ἕλληνας ὅσον καὶ ἀπὸ ξένους καθηγητὰς καὶ εἰς τρεῖς γλώσσας: τὴν ἑλληνικήν, τὴν ἀγγλικὴν καὶ τὴν γαλλικήν. Ἀλλ' ἐὰν οἱ καθηγηταὶ διὰ τὰς μεταπτυχιακὰς σπουδὰς θὰ εἶναι Ἕλληνες καὶ ξένοι, τὸ αὐτό, προκειμένου περὶ τῶν σπουδῶν αὐτῶν, θὰ συμβαίνῃ καὶ μὲ τοὺς φοιτητάς. Συγκεκριμένως, προβλέπεται ὅτι ἐπὶ τῶν χιλίων φοιτητῶν οἱ πεντακόσιοι περίπου θὰ εἶναι Ἕλληνες, ἐνῷ ἕτεροι πεντακόσιοι θὰ εἶναι ξένοι. Ὑπάρχουν σχετικῶς πληροφορίαι ὅτι διὰ τὴν παροχὴν ὑποτροφιῶν εἰς τοὺς ξένους φοιτητὰς ἔχει ἐπιδειχθῆ ἤδη ἐνδιαφέρον ἀπὸ ξένα ἱδρύματα καὶ διεθνεῖς ὀργανισμούς.

Τρίτον, ἡ δραστηριότης τοῦ Πανεπιστημίου Πατρῶν θὰ ἐπεκτείνεται, πέραν τῆς διδασκαλίας, καὶ εἰς τὴν ἔρευναν. Σχετικῶς προβλέπεται ὅτι εἰς τὸ τρίτον πανεπιστήμιον θὰ δημιουργηθοῦν πέντε ἔως ἑπτὰ εἰδικευμένα ἰνστιτοῦτα, τὰ ὁποῖα θὰ ἐπιλαμβάνωνται τῆς διερευνήσεως συγκεκριμένων προβλημάτων καὶ θὰ ἐκπονοῦν μελέτας τόσον γενικωτέρου ὅσον καὶ εἰδικοῦ ἐνδιαφέροντος.

Ἡ βασικὴ κατεύθυνσις τῶν ἐργασιῶν τῶν ἰνστιτούτων αὐτῶν ἔχει ἤδη καθορισθῆ: Θὰ εἶναι ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις καὶ ὁ ἐκσυγχρονισμὸς τῆς Ἑλλάδος γενικῶς, ταυτοχρόνως δὲ ἡ μελέτη τῶν προβλημάτων τὰ ὁποῖα τίθενται ὡς πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν συγκεκριμένων περιοχῶν της. Θὰ ληφθῇ δὲ πρόνοια ὥστε ἡ ἐργασία τῶν ἰνστιτούτων αὐτῶν νὰ ὑποβοηθῇ συγκεκριμένας προσπαθείας.

Τέταρτον, καὶ ἐν τῷ πλαισίῳ τοῦ Πανεπιστημίου, προβλέπεται ἡ ἵδρυσις τριῶν προτύπων γυμνασίων, μὲ μαθητὰς προερχομένους ἀπὸ ὅλας τὰς περιφερείας τῆς Ἑλλάδος.

◆

Ἡ προεργασία αὕτη συνωδεύθη καὶ ἀπὸ μίαν συστηματικὴν προσπάθειαν διὰ τὴν κάλυψιν τῶν οἰκονομικῶν ἀναγκῶν ποὺ δημιουργεῖ ἡ δημιουργία τοῦ τρίτου πανεπιστημίου, ὑπάρχουν δὲ ἔγκυροι πληροφορίαι ὅτι καὶ εἰς αὐτὸν τὸν τομέα ἔχει ἤδη ἐπιτελεσθῆ σημαντικὴ πρόοδος εἰς τὴν ὁποίαν ἐμφανῶς ἀναφέρεται ἀνακοίνωσις ἁρμοδίας κυβερνητικῆς πηγῆς, ὅτι ὁ Ὀργανισμὸς Συνεργασίας καὶ Ἀναπτύξεως ἔχει ἐπιδείξει μέγα ἐνδιαφέρον καὶ ἔχει ἤδη ἀναλάβει εὐρείας πρωτοβουλίας πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτήν. Ἐκτὸς ὅμως τοῦ Ο.Ο.Σ.Α., ἔχουν ἐπιδείξει ζωηρὸν ἐνδιαφέρον καὶ ὡρισμέναι ξέναι Κυβερνήσεις.

Ἡ ἐπιτελεσθεῖσα, ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ κ. Ἀνδρέα Παπανδρέου, ἐργασία καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι αὕτη εἰσέρχεται ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς Αὐγούστου εἰς νέαν φάσιν, αἰτιολογεῖ καὶ θεμελιώνει τὴν κυβερνητικὴν ἀνακοίνωσιν, συμφώνως πρὸς τὴν ὁποίαν «ἡ ἐπαγγελία τῆς ἱδρύσεως τοῦ τρίτου πανεπιστημίου θὰ πραγματοποιηθῇ εἰς τὸ ἀκέραιον».

Ἀπὸ τὸ «ΒΗΜΑ» τῆς 13-6-1964

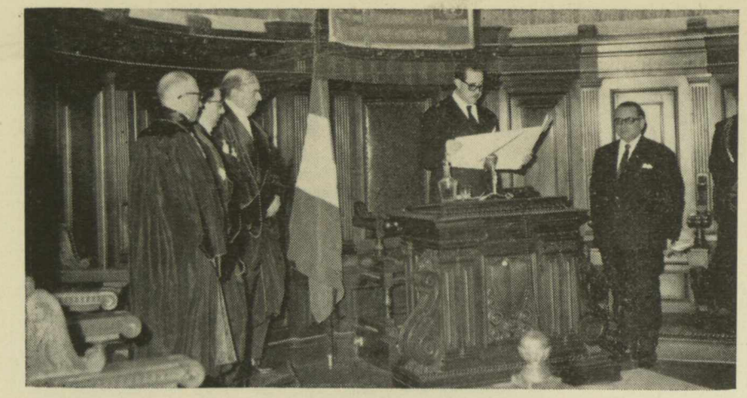

← *Ὁ πρύτανις τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Μπάρι κ. P. Del Prete ἀνακηρύσσει τὸν κ. Γρ. Κασιμάτην ἐπίτιμον διδάκτορα τῆς Νομικῆς.*

Ο κ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΚΑΣΙΜΑΤΗΣ
ΕΠΙΤΙΜΟΣ ΔΙΔΑΚΤΩΡ
ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΤΟΥ BARI ΙΤΑΛΙΑΣ

◆ Τὴν 22 Ἀπριλίου ἐ.ἔ. ἐγένετο εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Μπάρι τῆς Ἰταλίας ἡ τελετὴ τῆς ἀνακηρύξεως ὡς ἐπιτίμου διδάκτορος τῆς Νομικῆς τοῦ πρώην ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας καὶ ἤδη βουλευτοῦ Ἀθηνῶν καθηγητοῦ κ. Γρηγ. Κασιμάτη. Κατὰ τὴν τελετὴν ὁ Πρύτανις τοῦ Πανεπιστημίου κ. Ντὲλ Πρέτε ἔπλεξε τὸ ἐγκώμιον τοῦ τιμωμένου ὡς ἐπιστήμονος καὶ πολιτικοῦ, ἐτόνισεν ὅτι ὁ κ. Κασιμάτης εἶναι ἀπὸ τοὺς ὀλίγους ἐκείνους Εὐρωπαίους ποὺ λόγῳ τῶν ἐξαιρετικῶν αὐτῶν προσόντων διεδραμάτισαν ἤδη ἀλλ' εἶναι βέβαιον ὅτι καὶ εἰς τὸ μέλλον θὰ διαδραματίσουν ἐξέχοντα ρόλον εἰς τὴν διαμόρφωσιν τοῦ μέλλοντος τῆς Μεσογείου. Τὸν κ. Γρ. Κασιμάτην προσεφώνησεν ἐπίσης καταλλήλως ὁ κοσμήτωρ τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Μπάρι καθηγητὴς κ. Ντὲ Ρομπέρτι. Ὁ κ. Κασιμάτης ἀπαντῶν ηὐχαρίστησε διὰ τὴν ἀναγόρευσίν του εἰς ἐπίτιμον διδάκτορα, ἥτις εἶναι δι' αὐτὸν μὲν μία μεγάλη τιμή, διὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα ἐκδήλωσις ἀναγνωρίσεως τῆς σημασίας της καὶ τῆς ἐπιδράσεώς της εἰς τὴν σύγχρονον εὐρωπαϊκὴν σκέψιν. Ἐν συνεχείᾳ ὡμίλησε κατὰ τὸ πανεπιστημιακὸν ἔθιμον ἐπὶ ἐπιστημονικοῦ θέματος, ἀναπτύξας τὴν ἔννοιαν καὶ τὴν αὐτονομίαν τοῦ Κοινωνικοῦ δικαίου, ὡς τρίτης κατηγορίας παραλλήλου πρὸς τὸ Δημόσιον καὶ τὸ Ἰδιωτικὸν δίκαιον.

Ὁ Ἰταλικὸς τύπος, καὶ ἰδιαίτερα ὁ τύπος τοῦ Μπάρι, ἀφιέρωσεν ἰδιαιτέρας στήλας εἰς τὴν τελετὴν τῆς ἀνακηρύξεως, ἀλλὰ καὶ γενικώτερα εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν προσωπικότητα καὶ τὸ πολύπλευρον ἔργον τοῦ κ. Γρ. Κασιμάτη. Ἀπὸ τὴν «Gazetta del Mezzogiorno» τοῦ Μπάρι τῆς 23-4-1964 παραλαμβάνομεν τὸ κατωτέρω ἀπόσπασμα περιγραφῆς τῆς τελετῆς :

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ διδακτορικὸν δίπλωμα Νομικῆς ποὺ ἀπενεμήθη Honoris Causa εἰς ξένον ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Bari, ἐδόθη ἐφέτος εἰς τὸν Ἕλληνα νομομαθῆ κ. Γρηγόριον Κασιμάτην, «μεγάλον φίλον τῆς Ἰταλίας καὶ τοῦ ἀνωτάτου ἐκπαιδευτικοῦ ἱδρύματος τῆς πόλεως τοῦ Bari», ὅπως τὸν ἀπεκάλεσεν ὁ Πρύτανις τοῦ Πανεπιστημίου κ. Del Prete. Ὁ κ. Κασιμάτης εἶναι τακτικὸς καθηγητὴς τοῦ Ἀστικοῦ δικαίου, τοῦ Ἐργατικοῦ δικαίου καὶ τῆς Κοινωνικῆς πολιτικῆς, εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν. Ἡ ἀκαδημαϊκὴ ἀναγνώρισις ποὺ ἀπενεμήθη εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Bari ἐνίσχυσεν ἀκόμη περισσότερον τοὺς πνευματικοὺς καὶ φιλικοὺς δεσμοὺς ποὺ ὑφίστανται μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν.

Τὴν τελετὴν τῆς ἀνακηρύξεως ποὺ ἔλαβε χώραν εἰς τὴν Αἴθουσαν Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου, παρηκολούθησαν πολλοὶ φοιτηταὶ μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ μία μεγάλη ὁμὰς Ἑλλήνων φοιτητῶν.

Ὁ καθηγητὴς κ. De Robertis, κοσμήτωρ τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου, ἀφοῦ ἐπέδωσεν εἰς τὸν τιμώμενον τὸ διδακτορικὸν δίπλωμα, ἐτόνισεν ὅτι πὰ ἐπιστημονικὰ ἐνδιαφέροντα καὶ αἱ μελέται τοῦ καθηγητοῦ κ. Κασιμάτη τὸν συνδέουν ἄμεσα μὲ τὴν μεγάλην εὐρωπαϊκὴν νομικὴν παράδοσιν ποὺ ξεκινᾷ ἀπὸ τὰ ἔργα τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ διὰ μέσου τῆς «Γλώσσης», τοῦ ἔργου δηλαδὴ τῶν σχολιαστῶν καὶ τῶν μελετητῶν τῶν Πανδεκτῶν, φθάνει εἰς τοὺς συγχρόνους κώδικας. Ἐν συνεχείᾳ ὁ κοσμήτωρ ἀνέλυσε τὰ εὐρύτατα ἐπιστημονικὰ ἐνδιαφέροντα καὶ τὴν σπουδαιότητα τοῦ ἔργου τοῦ Ἕλληνος ἐπιστήμονος, ἔργου ποὺ ἐκτείνεται ἀπὸ τὴν σφαῖραν τῆς ἱστορίας τοῦ Δικαίου εἰς τὴν σφαῖραν τῆς καθαρᾶς Δογματικῆς, καὶ τὸν κατατάσσει μεταξὺ τῶν ἐπιστημόνων πανευρωπαϊκῆς ἀκτινοβολίας, τῶν ἱδρυτῶν Νεοευρωπαϊκοῦ δικαίου ποὺ θὰ ἀποτελέσῃ τὸ θεμέλιον τῆς πολυπόθητης Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσεως. Ὡς Ὑπουργὸς Ἐργασίας τὸ 1936 (πρὸ ὀλίγων ἀκόμη μηνῶν κατεῖχε τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας) ὁ καθηγητὴς κ. Κασιμάτης συνέβαλεν οὐσιαστικὰ καὶ μὲ ἄμεσον προσωπικὴν ἐπέμβασιν εἰς τὴν ἀνανέωσιν τῆς κοινωνικῆς νομοθεσίας τῆς Ἑλλάδος, εἰσάγων τοὺς νόμους διὰ τὰς συλλογικὰς συμβάσεις ἐργασίας, διὰ τὴν ὑποχρεωτικὴν διαιτησίαν καὶ διὰ τὰ κατώτερα ὅρια ἡμερομισθίων.

«Εἰς τὸν ἐξαιρετικὸν αὐτὸν ἐπιστήμονα, κατέληξεν ὁ κοσμήτωρ τοῦ Πανεπιστημίου, ποὺ τόσον ἐπιτυχῶς συνεδύασε τὴν ἱστορικὴν ἔρευναν μὲ τὴν δογματικὴν ἐπεξεργασίαν, καὶ ἀμφοτέρας μὲ τὴν νομοθετικὴν πρᾶξιν, ἡ Νομικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Bari ἀπένειμε τὴν ἀνωτάτην ἀκαδημαϊκὴν ἀναγνώρισιν, τὸ διδακτορικὸν δίπλωμα Νομικῆς Honoris Causa καὶ μετ' αὐτοῦ τὸ δίπλωμα ἀκαδημαϊκῆς ἰθαγενείας εἰς τὸ Πανεπιστήμιόν μας».

Μετὰ τὴν προσφώνησιν τοῦ κοσμήτορος, ὁ καθηγητὴς κ. Κασιμάτης προέβη εἰς ἀκαδημαϊκὴν ὁμιλίαν μὲ θέμα τὴν «Αὐτονομίαν τοῦ κοινωνικοῦ δικαίου», ἀναπτύξας ὅτι μὲ τὴν σύγχρονον διάρθρωσιν τῆς κοινωνίας, βαθειὰ ἐπηρεασμένην ἀπὸ τὰ προβλήματα τῆς τεχνικῆς καὶ τῆς τεχνοκρατίας, τείνει νὰ σχηματισθῇ μία νέα συνείδησις καὶ μία νέα νοοτροπία, τὰς ὁποίας τὸ Δίκαιον δὲν δύναται νὰ ἀγνοήσῃ, ἀλλ' ὅτι, τουναντίον, δέον νὰ ἀναπροσαρμοσθῇ πρὸς αὐτάς.

Περαίνων ὁ κ. Κασιμάτης εἶπεν:

«Εἶμαι βαθύτατα συγκεκινημένος διὰ τὴν τιμὴν ποὺ μοῦ προσεγένετο. Ἡ χειρονομία σας αὐτὴ ἀποκτᾷ δι' ἐμέ, ἕνα μελετητὴν ποὺ ἠκολούθησε τὸν δρόμον τῆς πολιτικῆς, σημασίαν ποὺ ὑπερβαίνει τὴν παροῦσαν στιγμὴν καὶ μὲ κάμνει νὰ λησμονῶ τὴν προσωπικήν μου περίπτωσιν. Ἐπὶ πλέον, ἡ χειρονομία σας ἐπικυρώνει τοὺς ἰδιαιτέρους δεσμοὺς ποὺ συνδέουν ἀνέκαθεν τὴν πόλιν σας μὲ τὴν Ἑλλάδα καὶ μὲ τὴν Ἀνατολήν».

Μετὰ ταῦτα ἔλαβε χώραν ἡ ἐπίσημος ἀνακήρυξις παρὰ τοῦ Πρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου κ. Del Prete, ὁ ὁποῖος ἐξέφρασε πρὸς τὸν διακεκριμένον Ἕλληνα νομομαθῆ τὸν θαυμασμόν του, τόσον ἐκ μέρους του ὅσον καὶ ἐξ ὀνόματος τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας τῆς Ἰταλίας.

«Ἡ ἀπονομὴ διδακτορικοῦ διπλώματος εἰς τὸν καθηγητὴν κ. Κασιμάτην, προσέθεσε, τιμᾷ τὴν εὐρωπαϊκὴν κουλτοῦραν. Τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Bari, ἑπομένως, ἠμπορεῖ νὰ ὑπερηφανεύεται ποὺ εἶχε τὴν ὡραίαν πρωτοβουλίαν».

Ἐν τέλει ὁ κ. Πρύτανις ηὐχαρίστησε τοὺς μετασχόντας τῆς τελετῆς ἐπισήμους, μεταξὺ τῶν ὁποίων αἱ πολιτικαί, διοικητικαὶ καὶ στρατιωτικαὶ ἀρχαὶ τῆς πόλεως, οἱ διπλωματικοὶ ἐκπρόσωποι, οἱ καθηγηταὶ τῆς Νομικῆς Σχολῆς, καθὼς καὶ τοὺς ἀποστείλαντας ἰδιαίτερα χαιρετιστήρια μηνύματα Ὑπουργὸν Παιδείας τῆς Ἰταλίας καὶ Πρυτάνεις τῶν Πανεπιστημίων Νεαπόλεως, Βολωνίας, Ρώμης, Παδούης, Βενετίας καὶ Φερράρας.

Τὴν τελετὴν ἔκλεισε ὁ Ἕλλην σπουδαστὴς τῆς Γεωπονικῆς κ. Γιαννίκης, ἀπευθύνας πρὸς τὸν κ. Κασιμάτην θερμὸν χαιρετισμὸν ἐκ μέρους τῶν Ἑλλήνων σπουδαστῶν τοῦ Bari.

[Ἀπὸ τὴν «Gazetta del Mezzogiorno» τῆς 23 - 4 - 1964.]

ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΝΟΠΟΙΗΣΙΝ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΧΩΡΑΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Ἡ δημιουργία ὑπερεθνικῶν «Εὐρωπαϊκῶν» σχολείων

Η «ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ» ἠσχολήθη καὶ εἰς προηγούμενα τεύχη της μὲ τὸ θέμα τῶν «Εὐρωπαϊκῶν Σχολῶν» ποὺ ἱδρύονται εἰς χώρας τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος, μὲ σκοπὸν νὰ δώσουν εἰς τοὺς μαθητάς των ὑπερεθνικὴν ἐκπαίδευσιν, καὶ νὰ τοὺς κάμουν «Εὐρωπαίους» καὶ ὄχι Γάλλους, Γερμανούς, Βέλγους, Ὁλλανδοὺς ἢ Λουξεμβουργιανούς.

Τὸ πείραμα ἤρχισεν, ὡς γνωστόν, τὸ 1952, ὅταν ἡ Εὐρωπαϊκὴ Κοινότης Ἄνθρακος καὶ Χάλυβος τῶν ἓξ ἐθνῶν ἐγκατέστησε τὴν ἕδραν της εἰς τὸ Λουξεμβοῦργον καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν ἄλλων μελῶν - χωρῶν ἐπῆγαν ἐκεῖ διὰ νὰ στελεχώσουν τὴν ὀργάνωσιν. Πολλοὶ εἶχαν παιδιά, ἀλλὰ τὸ σχολικὸν σύστημα τοῦ Λουξεμβούργου ἐθεωρήθη ἀκατάλληλον διὰ τὴν ἐκπαίδευσίν των.

Τότε, οἱ ἐνδιαφερόμενοι γονεῖς ἐκ Βελγίου, Γαλλίας, Γερμανίας, Ἰταλίας καὶ Ὁλλανδίας συνέπηξαν ἕνα «συμβούλιο γονέων» διὰ νὰ λύσουν ὁμαδικῶς τὰ σχολικὰ προβλήματα τῶν τέκνων των, δίδοντες εἰς αὐτὰ τὴν δυνατότητα νὰ συνεχίσουν τὴν ἐκπαίδευσίν των χωρὶς μεγάλας ἀλλαγὰς καί, ἐπιστρέφοντα εἰς τὴν χώραν των, νὰ ἠμπορέσουν εὐκόλως νὰ ἐπανασυνδεθοῦν μὲ τὸ παλαιὸν γνωστόν των σύστημα. Οἱ γονεῖς ἦσαν εὐχαριστημένοι ὅτι ἐδίδετο ἔτσι συγχρόνως ἡ εὐκαιρία εἰς τὰ τέκνα των νὰ γνωρισθοῦν μὲ τὰ ἄλλα παιδιά, τὰ καταγόμενα ἀπὸ ἄλλας διαφόρους χώρας καὶ νὰ μορφωθοῦν ὁμαδικῶς, ὥστε νὰ προετοιμάζουν καὶ αὐτὰ μὲ τὰς δυνατότητάς των τὸ μεγάλο ἔργο τῆς Ἡνωμένης Εὐρώπης.

Τὸ πρῶτο εὐρωπαϊκὸ σχολεῖο τοῦ Λουξεμβούργου ἐχρησίμευσεν ὡς δεῖγμα διὰ τὰ ἄλλα πέντε: τὸ εὐρωπαϊκὸ σχολεῖον τῶν Βρυξελλῶν, τὸ ὁποῖον ὑφίσταται ἀπὸ τὸ 1958 καὶ εἶναι τὸ μεγαλύτερο τοῦ εἴδους μὲ

1.568 μαθητὰς καὶ μαθητρίας, τὸ σχολεῖο τοῦ Μὸλ (Κέντρου Ἐρεύνης τῆς Εὐρατὸμ) ἱδρυθὲν εἰς τὰ 1960, ὅπως καὶ τὸ Εὐρωπαϊκὸ Σχολεῖο τοῦ Βαρέζε (Κέντρου ἐπίσης τῆς Εὐρατὸμ παρὰ τὴν Ἴσπρα τῆς Ἰταλίας). Τὸ 1963 ἤρχισαν νὰ λειτουργοῦν τὸ πέμπτο καὶ τὸ ἕκτο εὐρωπαϊκὸ σχολεῖο, εἰς τὴν Καρλσρούην τὸ ἕνα, ὅπου καὶ τὸ γερμανικὸν Ἰνστιτοῦτον Ἐρεύνης τῆς Εὐρατόμ, καὶ εἰς τὸ Μπέργκεν τὸ ἄλλο, παρὰ τὸ Πέττεν τῆς Ὁλλανδίας, ὅπου τὸ ὁλλανδικὸν κέντρον τῆς Εὐρατόμ. Οἱ 4.500 μαθηταὶ τῶν ἓξ σχολείων λαμβάνουν κατὰ τὰ 12 ἔτη τῶν σπουδῶν των ὄχι μόνον μίαν πρότυπον μόρφωσιν, ἡ ὁποία τοὺς ἐπιτρέπει μὲ τὸ «εὐρωπαϊκόν των ἀπολυτήριον» νὰ ἐγγραφοῦν εἰς ἕνα οἱονδήποτε Πανεπιστήμιον τῶν ἓξ χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ., ἀλλὰ καὶ ὁμιλοῦν εὐχερῶς δύο τοὐλάχιστον ξένας γλώσσας πλὴν τῆς μητρικῆς των καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις ποὺ παρακολουθοῦν τὰ τμήματα νέων γλωσσῶν τῶν σχολείων αὐτῶν, τρεῖς γλώσσας. Τὰ σχολεῖα αὐτὰ δέχονται συνήθως καὶ παιδιὰ τῶν ὁποίων οἱ γονεῖς δὲν εἶναι ὑπάλληλοι τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος. Καὶ δὲν εἶναι σπάνιον τὸ φαινόμενον ὅπου εἰς τὸ ἴδιο θρανίον κάθονται παιδιὰ διπλωματῶν καὶ παιδιὰ ἁπλῶν ἐργατῶν. «Εἰς τὴν πνευματικῶς Ἡνωμένην Εὐρώπην, ποὺ θέλομεν νὰ δημιουργήσωμεν, παραλλήλως πρὸς τὴν οἰκονομικὴν καὶ τὴν πολιτικὴν Ἕνωσιν, δὲν ὑπάρχουν πλέον ξένοι, ἀλλὰ εἴμεθα ὅλοι μία μεγάλη οἰκογένεια», εἶπεν ὁ καθηγητὴς Χαλστάϊν. Πράγματι, ὁ κ. Βάλτερ Χαλστάϊν, ἕνας διακεκριμένος ἐπιστήμων καὶ πολιτικός, ὅστις τυγχάνει πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ε.Ο.Κ., διαβλέπει εἰς τὰ εὐρωπαϊκὰ σχολεῖα τοῦ εἴδους αὐτοῦ κάτι περισσότερον ἀπὸ τὴν πρακτικὴν λύσιν τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προβλήματος τῶν παιδιῶν τῶν ὑπαλλήλων τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος, καὶ θὰ ἐπεθύμει νὰ ἴδῃ ἀναπτυσσομένην περισσότερον τὴν διάδοσιν τῆς ἰδέας τοῦ εὐρωπαϊκοῦ σχολείου, καὶ ἀπὸ τὰ περιωρισμένης δράσεως εὐρωπαϊκὰ αὐτὰ σχολεῖα νὰ ἐξαπλωθῇ καὶ νὰ ἐπηρεάσῃ εὐρύτερα καὶ βαθύτερα τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ἓξ εὐρωπαϊκῶν χωρῶν τῆς Κοινότητος.

Ὁ καθηγητὴς Χαλστάϊν θεωρεῖ ὡς καθοδηγητικὸν πρότυπον τῆς πολιτικῆς τῆς Ἑνώσεως τῆς Εὐρώπης τὰ ἓξ σχολεῖα, ποὺ λειτουργοῦν ἤδη εἰς τὸ Λουξεμβοῦργον, τὸ Βέλγιον, τὴν Ἰταλίαν, τὴν Ὁλλανδίαν, τὴν Γαλλίαν καὶ τὴν Γερμανίαν, ὥστε «νὰ πέσουν τὰ τείχη, ν' ἀνοίξουν ἀμοιβαίως οἱ πόρτες καὶ νὰ χρησιμοποιηθοῦν οἱ πνευματικοὶ θησαυροί των δι' ὅλας τὰς ἄλλας χώρας».

Διεθνὴς διάσκεψις ἐμπειρογνωμόνων διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἀνωτάτης ἐκπαιδεύσεως

ΕΜΦΟΡΟΥΜΕΝΗ ἀπὸ τὸ πνεῦμα τοῦτο, καὶ μὲ σκοπὸν νὰ τὸ ἐπεκτείνῃ καὶ εἰς τὴν ἀνωτάτην ἐκπαίδευσιν, συνῆλθε πρό τινος εἰς τὴν βελγικὴν πρωτεύουσαν μία εἰδικὴ διάσκεψις ἐμπειρογνωμόνων ἀπὸ τὰς χώρας - μέλη τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς, προκειμένου νὰ ἐξετάσῃ μερικὰ προβλήματα συνδεόμενα μὲ τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἀνωτάτης παιδείας εἰς τὰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ., ὡς καὶ ὡρισμένας ἀπόψεις ποὺ διετυπώθησαν κατὰ τὸ παρελθὸν ὡς πρὸς τὰς δυνατότητας ἑνοποιήσεως τῆς παιδείας εἰς τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην.

Μία πρόσφατος ἔρευνα ἐπιτροπῆς ἐμπειρογνωμόνων ἔδωσε ἐνδιαφέροντα στοιχεῖα διὰ τὰς συνθήκας λειτουργίας τῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν εἰς 75 Πανεπιστήμια τῶν Ἕξ χωρῶν τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς. Συνολικῶς, φοιτοῦν σήμερον εἰς αὐτὰ 900.000 νέοι, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ 200.000 εἶναι νεοεγγραφέντες. Μολονότι ὁ τρόπος εἰσόδου τῶν φοιτητῶν εἰς τὰ Πανεπιστήμια ταῦτα ποικίλλει, γενικῶς εἶναι ἀπαραίτητον ἕνα δίπλωμα μέσης ἐκπαιδεύσεως, ποὺ εἰς τὴν Γαλλίαν ἀντιπροσωπεύεται ἀπὸ τὸ «Μπακαλορεά», καὶ εἰς τὴν Ἰταλίαν ἀπὸ τὴν «Ματουριτά». Ἐν τούτοις, ἀπὸ τὸ 1961, εἰς ὡρισμένας χώρας, ὅπως εἶς τὴν Δυτ. Γερμανίαν καὶ εἰς τὸ Βέλγιον, ἤρχισαν νὰ γίνωνται δεκτοὶ εἰς τὰ Πανεπιστήμια καὶ λοιπὰ ἀνώτερα ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα καὶ ἄτομα χωρὶς δίπλωμα μέσης ἐκπαιδεύσεως, ἀλλὰ ἀφοῦ ὑποστοῦν ὡρισμένας ἐξετάσεις ἐπὶ ὅλης τῆς τελευταίας γυμνασιακῆς τάξεως.

Εἰς τὴν Ἰταλίαν ὑπάρχουν 24 Πανεπιστήμια καὶ ἄλλα ἱδρύματα ἀνωτάτων σπουδῶν. Ἀκολουθεῖ ἡ Γαλλία μὲ 21 Πανεπιστήμια καὶ ἄλλα 5 ὑπὸ ἵδρυσιν. Ἡ Δυτικὴ Γερμανία ἔχει 18 Πανεπιστήμια (ποὺ φέρουν ὀνόματα διασήμων ἀνδρῶν, ὅπως «Γκαῖτε» τῆς Φραγκφούρτης κ.ἄ.), τὰ ὁποῖα ὀφείλουν τὴν ὕπαρξίν των κυρίως εἰς δωρεὰς ἰδιωτικῶν ὀργανισμῶν. Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ τὰ βελγικὰ καὶ ὁλλανδικὰ Πανεπιστήμια, ἐνῷ ἀντιθέτως τὰ Πανεπιστήμια τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἰταλίας εἶναι κρατικά, μικτὸς δὲ εἶναι ὁ τρόπος συντηρήσεως τῆς μοναδικῆς «Διεθνοῦς Ἀνωτάτης Σχολῆς» τοῦ Λουξεμβούργου, ὅπου προετοιμάζονται «τὰ στελέχη τῆς Εὐρώπης τῆς αὔριον».

Ἡ διάσκεψις τῶν Βρυξελλῶν ἠσχολήθη ἐξ ἄλλου, καὶ μὲ τὸ θέμα τοῦ καθορισμοῦ τῆς γενικῆς μορφώσεως ὡς βάσεως τῆς πανεπιστημιακῆς παιδείας. Τὸ πρόβλημα ἐδημιουργήθη ἀφ' ὅτου διετυπώθη ἡ παρατήρησις ὅτι τὰ εὐρωπαϊκὰ Πανεπιστήμια δὲν προσφέρουν πλέον γενικὴν μόρφωσιν εἰς τοὺς φοιτητάς των, ἀλλὰ τοὺς καταρτίζουν ἐπιστημονικὰ εἰς ἕνα εἰδικὸν τομέα, μὲ ἀποτέλεσμα ἡ γενικωτέρα ἐκπαίδευσίς τους νὰ ἐπαφίεται ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν μέσην παιδείαν.

Ἐν τούτοις, δὲν ὑπάρχει σήμερα μία «γενικὴ γραμμὴ» ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ. Εἰς τὰ γερμανικὰ Πανεπιστήμια π.χ. ὑπάρχει ἐλευθερία σπουδῶν: δὲν ὑπάρχουν οὔτε ὑποχρεωτικὰ μαθήματα, οὔτε ὑποχρεωτικαὶ ἐξετάσεις, ἀκαδημαϊκὸν ἔτος δὲν ὑπάρχει, ἀλλὰ μόνον

ἐξάμηνοι κύκλοι σπουδῶν, καὶ ὁ φοιτητὴς ἠμπορεῖ νὰ ἐγγραφῇ διὰ μόνον τὸ θερινὸν ἐξάμηνον (Μάρτιος — Ἰούλιος) ἢ τὸ χειμερινόν. Εἰς τὴν Ὁλλανδίαν ὅποιος θέλει ἠμπορεῖ νὰ παρακολουθῇ μαθήματα εἰς Πανεπιστήμιον, καὶ μόνον ἂν θελήσῃ νὰ πάρῃ δίπλωμα καὶ ἄδειαν ἀσκήσεως ἐπαγγέλματος, πρέπει νὰ παρουσιάσῃ ὡρισμένα ἀποδεικτικά. Εἰς τὴν Ἰταλίαν, ὁ σπουδαστὴς δὲν εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ παρακολουθῇ μαθήματα ἢ νὰ δίδῃ ἐξετάσεις κατὰ ὡρισμένα διαστήματα.

Σημειωτέον, ὅτι τὰ ἔξοδα τῶν σπουδαστῶν εἶναι ὀλιγώτερα εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ τὴν Ἰταλίαν. Εἰς τὸ Βέλγιον, ὅπου ὁ φοιτητὴς στοιχίζει ἀκριβώτερα ἀπὸ ὁποιαδήποτε ἄλλην χώραν τῆς Ε.Ο.Κ., τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν σπουδαστῶν ἐργάζεται διὰ νὰ σπουδάσῃ. Εἰς τὴν Ὁλλανδίαν καὶ τὴν Δυτ. Γερμανίαν τὰ 80% τῶν σπουδαστῶν ἐργάζονται — ἀκόμη καὶ ὡς γκαρσόνια ἢ σωφὲρ — διὰ νὰ ζήσουν, ἀλλὰ εἰς τὴν Γαλλίαν τὸ ποσοστὸν τῶν ἐργαζομένων εἶναι μικρότερον καί, ἐξ ἄλλου, τὰ ἐπαγγέλματα μὲ τὰ ὁποῖα ἀσχολοῦνται οἱ σπουδασταὶ εἶναι μᾶλλον σοβαρά, ὅπως π.χ. παράδοσις μαθημάτων εἰς μαθητὰς γυμνασίων.

«Ἀτλαντικὰ» κολλέγια εἰς Ἀγγλίαν

ΕΙΝΑΙ γνωστὸν ὅτι ἡ Ἀγγλία δὲν ἐγένετο μέχρι σήμερον δεκτὴ εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Κοινότητα. Οἱ Ἄγγλοι ὅμως, οἱ ὁποῖοι θεωροῦν τὸν ἀποκλεισμόν των ὡς προσωρινόν, δὲν παραλείπουν νὰ προπαρασκευάζωνται ἀπὸ τοῦδε συστηματικὰ διὰ τὴν βεβαίαν, ὡς πιστεύουν, μελλοντικὴν συμμετοχήν των εἰς παρομοίους διεθνεῖς ὀργανισμούς.

Οὕτω, ἑκατὸν δέκα ἕξ ἀγόρια ἀπὸ διαφόρους χώρας τῆς Ἀτλαντικῆς κοινότητος σπουδάζουν σήμερον εἰς τὸ πρῶτον Ἀτλαντικὸν Κολλέγιον, τὸ ὁποῖον στεγάζεται εἰς τὸν Πύργον τοῦ Σαὶντ Ντόνατ, πλησίον τῶν βραχωδῶν ἀκτῶν τῆς Νοτίου Οὐαλλίας. Τὸ κολλέγιον αὐτὸ εἶναι τὸ πρῶτον μιᾶς σειρᾶς παρομοίων κέντρων ἐκπαιδεύσεως, ποὺ ἐλπίζεται ὅτι θὰ ἱδρυθοῦν μελλοντικῶς εἰς πολλὰς χώρας, διανύει δὲ τὸ δεύτερον ἔτος λειτουργίας του. Προσφέρει γενικὴν προπανεπιστημιακὴν μόρφωσιν εἰς ἀγόρια ἡλικίας δεκαὲξ ἕως δεκαεννέα ἐτῶν ἀπὸ διαφόρους χώρας. Ὁ πρῶτος ποὺ ἐσκέφθη τὴν ἵδρυσιν Ἀτλαντικῶν Κολλεγίων ἦτο ὁ Σὲρ Λῶρενς Ντάρβαλ, πρώην ἀξιωματικὸς τῆς ΡΑΦ καὶ ἀνώτερον στέλεχος τοῦ Ν.Α.Τ.Ο. ἀπὸ τὸ 1953 ἕως τὸ 1955. Ὅταν ἤκουσε εἰς τὸ Κολλέγιον Ἀμύνης εἶχεν εἴπει: «Ἐὰν ἐμπνέωμεν εἰς τὸ Κολλέγιον τὸν ἀρρωστὴν ἀγάπην τῆς νέας ἰδέας, πολὺ περισσότερόν ἄνδρας τὴν πίστιν εἰς νέας ἰδέας, πολὺ περισσότερον δυνάμεθα νὰ τὰς ἐμφυτεύσωμεν εἰς τοὺς νέους τῆς Ἀτλαντικῆς Κοινότητος κατὰ τὴν περίοδον τῆς μεγαλυτέρας των εὐαισθησίας ἐὰν τοὺς συγκεντρώσωμεν εἰς κολλέγια καὶ τοὺς κάνωμεν μέλη μιᾶς αὐτονόμου κοινότητος ποὺ προσδοκᾷ πολλὰ ἐξ αὐτῶν». Ἡ ἰδέα τῆς ἱδρύσεως κολλεγίων αὐτοῦ τοῦ τύπου ἐνεθουσίασε πολὺ τὸν Δόκτορα Κοὺρτ Χάν, διευθυντὴν τοῦ Γκορντονστάουν, τῆς σχολῆς εἰς τὴν ὁποίαν φοιτᾷ ἐφοίτησεν ὁ Δοὺξ τοῦ Ἐδιμβούργου καὶ εἰς τὴν ὁποίαν φοιτᾷ σήμερον ὁ υἱός του, Κάρολος Πρῖγκιψ τῆς Οὐαλλίας.

Μετ' ὀλίγον χρόνον συνεστήθη μία ἐπιτροπὴ καὶ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1962 ἤρχισε νὰ λειτουργῇ τὸ Ἀτλαντικὸν Κολλέγιον εἰς τὸν Πύργον τοῦ Σαὶντ Ντόνατ. Τὸ πρῶτον ἔτος εἶχε πενηνταὲξ μαθητάς· σήμερον ἔχει ἑκατὸν δεκαέξ, ἀπὸ τοὺς ὁποίους οἱ πενηνταπτὰ εἶναι Βρεταννοί. Ἀπὸ τοὺς ἄλλους μαθητὰς 13 προέρχονται ἀπὸ τὴν Γερμανίαν, 13 ἀπὸ τὰς Σκανδιναβικὰς χώρας, 12 ἀπὸ τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, 8 ἀπὸ τὸν Καναδᾶν, τέσσαρες ἀπὸ τὴν Ὁλλανδίαν, δύο ἀπὸ τὴν Βραζιλίαν, δύο ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, δύο ἀπὸ τὴν Γαλλίαν καὶ ἑπτὰ ἀπὸ τὴν Ἰορδανίαν, τὴν Βούρμαν, τὴν Ἐλβετίαν, τὰς Βερμούδας, τὴν Μάλταν, τὴν Νυασαλάνδην καὶ τὴν Οὐγκάντα. Ἐλπίζεται ὅτι προσεχῶς τὸ Κολλέγιον θὰ μπορῇ νὰ στεγάσῃ 400 μαθητάς, ἀπὸ τοὺς ὁποίους οἱ 100 θὰ εἶναι Βρεταννοὶ καὶ οἱ 300 ἀπὸ ἄλλας χώρας. Μὲ τὰς εὐκαιρίας ποὺ τοὺς δίδονται νὰ σπουδάζουν μαζί, νὰ ἀλληλοξυπηρετοῦνται καὶ νὰ ἀντιμετωπίζουν κοινὰς περιπετείας, τὰ παιδιὰ θὰ ἀνακαλύψουν καὶ θὰ μάθουν νὰ σέβωνται τὰς ἰδιότητας ἀλλήλων πρὸς ὄφελος τῆς διεθνοῦς κατανοήσεως. Αἱ γλῶσσαι ἀποτελοῦν τὸ κύριον πρόβλημα καὶ τὴν προσπάθειαν ἑνὸς κολλεγίου τοῦ εἴδους αὐτοῦ, καὶ ἐκτὸς τῶν τριῶν θεμάτων ποὺ πρέπει νὰ μελετήσῃ κάθε μαθητὴς διὰ νὰ προσέλθῃ εἰς τὰς προχωρημένου ἐπιπέδου ἐξετάσεις διὰ τὸ Γενικὸν Ἀπολυτήριον Ἐκπαιδεύσεως, ὅλα τὰ ἀγόρια πρέπει νὰ παρακολουθοῦν δύο γλώσσας ἐκτὸς τῆς ἰδικῆς των.

Τὸ Κολλέγιον, ἐκτὸς τῆς σχολικῆς ἐργασίας, προσφέρει εἰς τὰ παιδιὰ ἀφθόνους εὐκαιρίας ὥστε νὰ προετοιμασθοῦν διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν συνανθρώπων των. Ἐπειδὴ δὲ εὑρίσκεται παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Νοτίου Οὐαλλίας, προσφέρει ἐπίσης πολλὰς εὐκαιρίας ἀσκήσεως εἰς τὴν ναυτικὴν τέχνην καὶ τὰς ἀναρριχήσεις, καὶ ἐκπαιδεύσεως εἰς τὰς μεθόδους διασώσεως ναυαγῶν καὶ ἄλλων ἀτόμων. Τὸ σύστημα διευθύνσεως τοῦ Κολλεγίου εἶναι δημοκρατικόν. Οἱ μαθηταὶ ἐκλέγουν ἕνα Πρόεδρον εἰς κάθε Λέσχην ἢ Ἕνωσιν μεταξὺ τῶν μελῶν των, καὶ οἱ Πρόεδροι αὐτοὶ ἀποτελοῦν τὴν Ἐπιτροπὴν Μαθητῶν, ἡ ὁποία ἐκλέγει τὸν γενικὸν πρόεδρόν της. Ἡ Ἐπιτροπὴ αὐτὴ συζητεῖ κάθε θέμα σχετικὸν μὲ τὴν λειτουργίαν τοῦ σχολείου μὲ τὸν διευθυντὴν καὶ τὸ διδακτικὸν προσωπικὸν εἰς μίαν συνεδρίασιν, ποὺ γίνεται κάθε μῆνα. Ἡ ἀκαδημαϊκὴ κατάρτισις τῶν μαθητῶν τοῦ Κολλεγίου εἶναι ἕως τώρα καλή. Εἰς τὸ τέλος τοῦ πρώτου ἔτους ἕνδεκα μαθηταὶ ἔφυγαν διὰ νὰ ἀκολουθήσουν ἀνωτέρας σπουδὰς εἰς πανεπιστήμια, ὅπως τῆς Ὀξφόρδης, τοῦ Λονδίνου, τοῦ Πρίνσετον καὶ τῆς Πεννσυλβανίας. Τὰ δίδακτρα διὰ κάθε παιδὶ εἶναι 550 λίραι τὸν χρόνον, δηλαδὴ περίπου 46.500 δραχμαί. Τὸ ποσὸν αὐτὸ καταβάλλεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἴτε ἀπὸ τὰς κυβερνήσεις τῶν κρατῶν, ἀπὸ τὰ ὁποῖα προέρχονται οἱ μαθηταὶ ἢ ἀπὸ ἰδιωτικὰς ἐπιτροπὰς ποὺ ἔχουν συσταθῆ εἰς κάθε χώραν δι' αὐτὸν τὸν σκοπόν. Μὲ δωρεὰν τοῦ Ἱδρύματος Φὸρντ ἀνηγέρθη εἰς τὸ Σαὶντ Ντόνατ τὸ πρῶτον νέον κτίριον κοιτώνων, σχεδιάζεται δὲ ἡ ἀνέγερσις περισσοτέρων κτιρίων κοιτώνων καὶ αἰθουσῶν διδασκαλίας ὥστε νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ ἐπέκτασις τοῦ σχολείου. Ἐλπίζεται ὅτι κατὰ τὸ 1966 τὸ Ἀτλαντικὸν Κολλέγιον θὰ ἔχῃ ἐπεκταθῆ ὥστε νὰ περιλάβῃ 400 μαθητὰς προερχομένους ἀπὸ πολλὰς χώρας τοῦ κόσμου.

Η ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ ΑΡΡΕΝΩΝ

ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ

ΑΙ ΑΘΗΝΑΙ ἀποκτοῦν συντόμως ἕνα ἀκόμη ὡραῖον ἐκπαιδευτικὸν ἵδρυμα: τὴν Φοιτητικὴν Ἑστίαν Ἀρρένων. Πρόκειται δι' ἕνα μεγαλοπρεπὲς δεκαώροφον κτίριον, μὲ ὅλας τὰς συγχρόνους ἀνέσεις, ποὺ θὰ ἀνεγερθῇ ἀπὸ τὸ Βασιλικὸν Ἐθνικὸν Ἵδρυμα εἰς Ἅγιον Λουκᾶν Πατησίων, μὲ σκοπὸν νὰ προσφέρῃ, μέσα εἰς ἕνα πολιτισμένον περιβάλλον, φιλοξενίαν εἰς 300 περίπου φοιτητὰς τῆς ἐπαρχίας (ἴδε εἰκόνα εἰς σελ. 86).

Ἡ Φοιτητικὴ Ἑστία θὰ λειτουργῇ ὡς οἰκοτροφεῖον ἀποκλειστικὰ διὰ φοιτητὰς - τέκνα δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ συνταξιούχων, ὑπηρετούντων ἢ κατοικούντων μονίμως εἰς τὴν ἐπαρχίαν, καὶ ποὺ σπουδάζουν εἰς ἀνωτάτας σχολὰς τῶν Ἀθηνῶν. Εἰς τοὺς οἰκοτρόφους τούτους θὰ παρέχεται ἀντὶ μικρᾶς δαπάνης (750 δραχμῶν κατὰ μῆνα) στέγασις, φαγητόν, ψυχαγωγία, καθὼς καὶ κάθε μέσον διὰ τὴν καλυτέραν ἐπιστημονικὴν καὶ κοινωνικὴν κατάρτισίν των, μέσα εἰς οἰκογενειακὴν ἀτμόσφαιραν. Ἡ διοίκησις τῆς Φοιτητικῆς Ἑστίας θὰ ἀνατεθῇ μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ ἔργου εἰς ἐπιτροπὴν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἄλλων ἀνωτάτων σχολῶν.

Τὸ κτίριον θὰ ἀνεγερθῇ ἐπὶ ἰδιοκτήτου οἰκοπέδου τοῦ Ἱδρύματος, ἐκτάσεως 2.500 τ.μ. περίπου — ἕνα ὁλόκληρον οἰκοδομικὸν τετράγωνον — ποὺ εὑρίσκεται εἰς τὴν ὁδὸν Πατησίων, ἀκριβῶς εἰς τὴν στάσιν Ἁγίου Λουκᾶ, καὶ περιζώνεται ἀπὸ τὰς ὁδοὺς Πατησίων - Στεφ. Κυπαρίσσου - Ἁγίου Λουκᾶ - Εὐγ. Καραβία. Θὰ ἀποτελῆται ἀπὸ ἕνα διώροφον ὑπόγειον, ἕνα διώροφον συγχρότημα ἰσογείου καὶ 1ου πατώματος, οἰκοδομικῆς ἐπιφανείας 1.600 τ.μ., καὶ ὀκτὼ ἀκόμη ὀρόφους, ἐπὶ μικροτέρας ἐπιφανείας (16 μ. Χ 35 μ.), ποὺ θὰ ὑψώνωνται ὑπὸ μορφὴν παραλληλογράμμου πύργου. Ὁ τελευταῖος ὄροφος θὰ εἶναι ρετιρέ. Ὁ συνολικὸς ὄγκος τοῦ κτιρίου θὰ φθάσῃ τὰ 35.000 κυβικὰ μέτρα καὶ ἡ δαπάνη του τὰ 40 περίπου ἑκατομμύρια δραχμῶν. Τὰ χρήματα αὐτὰ θὰ διατεθοῦν ἀπὸ τὸ Βασιλικὸν Ἐθνικὸν Ἵδρυμα καὶ θὰ προέρχωνται ἐκ τῶν προσόδων τῆς Βασιλικῆς Προνοίας. Τὸ σχέδιον ἐκτελεῖται ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ προγράμματος τοῦ Β.Ε.Ι. διὰ τὴν ἀνωτάτην ἐκπαίδευσιν.

Ἐν ἀναλύσει, τὸ μέγαρον τῆς Φοιτητικῆς Ἑστίας Ἀθηνῶν θὰ περιλαμβάνῃ τὰ ἑξῆς:

Εἰς τὸ ἰσόγειον: μεγάλο χώλ, αἴθουσαν ὑποδοχῆς ἐπισκεπτῶν, αἴθουσαν διαλέξεων καὶ κινηματογραφικῶν προβολῶν, ἐστιατόριον διὰ 1.000 περίπου ἄτομα, μπάρ.

Εἰς τὸν πρῶτον ὄροφον: βιβλιοθήκην, αἰθούσας ψυχαγωγίας, αἴθουσαν διδασκαλίας ξένων γλωσσῶν, γραφεῖα διοικήσεως.

Ἀπὸ τοῦ δευτέρου ὀρόφου μέχρι τοῦ ρετιρὲ θὰ ὑπάρχουν τὰ 300 περίπου μονόκλινα δωμάτια (ἕνας φοιτητὴς εἰς κάθε δωμάτιον), μὲ πλήρη ἐπίπλωσιν καὶ ἰματισμόν, μεγάλα παράθυρα, νιπτῆρα κλπ.

Τὸ ρετιρὲ θὰ εἶναι εἰδικὰ διαρρυθμισμένον, ὥστε νὰ φιλοξενῇ ξένους ἐπιστήμονας, καθηγητὰς καὶ ἄλλας προσωπικότητας ποὺ θὰ παρακαλοῦνται νὰ δίδουν διαλέξεις καὶ νὰ μετέχουν γενικώτερα εἰς τὰ μορφωτικὰ προγράμματα τῆς Ἑστίας.

Εἰς τὸ ὑπόγειον θὰ κατασκευασθῇ πλῆρες κλειστὸν κολυμβητήριον, τὸ πρῶτον τῶν Ἀθηνῶν, ὅπου θὰ ἀθλοῦνται οἱ οἰκότροφοι, ἀλλὰ καὶ θὰ χρησιμοποιῆται καὶ δι' ἀγώνας. Θὰ ἀποτελῆται ἀπὸ κολυμβητικὴν δεξαμενὴν διαστάσεων 26 Χ 12 μ., μὲ θερμαινόμενον ὕδωρ, ἐξέδραν καταδύσεων, ὅλους τοὺς βοηθητικοὺς χώρους καὶ ἰδιαιτέραν εἴσοδον.

Ἡ τοποθέτησις τοῦ μεγάρου θὰ εἶναι κάθετος πρὸς τὴν ὁδὸν Πατησίων. Αἱ δύο δηλαδὴ προσόψεις του θὰ βλέπουν πρὸς τὰς ὁδοὺς Εὐγ. Καραβία καὶ Στ. Κυπαρίσσου. Ἡ λύσις αὐτὴ προεκρίθη διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ ἄπλετον ἡλιασμὸν καὶ ἀερισμὸν εἰς ὅλα τὰ γύρω κτίρια, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὸ τὸ ἴδιον, ἀφήνοντας σημαντικὸν κενὸν χῶρον ἀπὸ τὴν κάθε πλευράν. Ἡ κεντρικὴ εἴσοδος τῶν φοιτητῶν θὰ εἶναι ἀπὸ τὴν ὁδὸν Εὐγ. Καραβία, ἐνῷ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πατησίων θὰ εὑρίσκεται ἡ εἴσοδος διὰ τὰς ἐπισήμους ἐκδηλώσεις τῆς Ἑστίας.

Ὑπολογίζεται ὅτι τὸ ἔργον θὰ παραδοθῇ ἕτοιμον ἐντὸς ἑνὸς καὶ ἡμίσεος περίπου ἔτους. Ἔχουν ἤδη ἀρχίσει αἱ χωματουργικαὶ ἐργασίαι, προεκηρύχθη δὲ ἡ δημοπρασία διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν οἰκοδομικῶν ἐργασιῶν. Ἡ μελέτη τοῦ μεγάρου ἔγινε ἀπὸ τοὺς ἀρχιτέκτονας κ.κ. Ν. Δεσσύλαν, Δ. Κονταργύρην, Α. Λαμπάκιν καὶ Π. Λουκάκην, εἰς τοὺς ὁποίους ἀνετέθη ἡ ἐκπόνησίς της κατόπιν πανελληνίου ἀρχιτεκτονικοῦ διαγωνισμοῦ.

Τὸ κτίριον, ὅταν θὰ τελειώσῃ, θὰ ἀποτελῇ ἀναμφισβήτητα ἕνα στόλισμα τῆς περιοχῆς. Καὶ τοῦτο διότι τὰ σχέδιά του ἔχουν ἐπονηθῆ σύμφωνα μὲ τοὺς κανόνας τῆς συγχρόνου ἀρχιτεκτονικῆς, ὥστε νὰ συνδυάζῃ τὴν πρακτικότητα μὲ τὴν σύγχρονον αἰσθητικὴν γραμμήν. Ἡ προσαρμογή του μὲ τὸ περιβάλλον του θὰ ἐπιτευχθῇ κατὰ τὸν καλλίτερον τρόπον. Τὴν γενικὴν ἐπίβλεψιν τοῦ ἔργου θὰ ἔχουν αἱ τεχνικαὶ ὑπηρεσίαι τοῦ Β.Ε.Ι.

Θὰ πρέπει, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ, νὰ σημειωθῇ ὅτι εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ ἀποκτοῦν αἱ Ἀθῆναι φοιτητικὴν ἑστίαν, ὄχι ὅμως καὶ ἡ Ἑλλάς, ἀφοῦ ἀπὸ τὸν Νοέμβριον τοῦ 1962 λειτουργῇ εἰς Θεσσαλονίκην παρόμοιον ἵδρυμα. Καὶ διὰ τὰς δύο αὐτὰς Ἑστίας ἔχουν ληφθῆ ὑπ' ὄψιν τὰ πρότυπα ἀναλόγων κτιρίων εὐρωπαϊκῶν μεγαλουπόλεων. Αἱ ἑλληνικαὶ ὅμως φοιτητικαὶ ἑστίαι ἔχουν μίαν σημαντικὴν καινοτομίαν: τὴν διάθεσιν εἰς κάθε οἰκότροφον ἰδιαιτέρου δωματίου, ἐνῷ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν συνηθίζεται ὁ τύπος τῶν δικλίνων ἢ τρικλίνων δωματίων.

Φυσικά, ἡ κατασκευὴ τοῦ κτιρίου τούτου δὲν λύει ὁλοκληρωτικῶς τὸ μέγα πρόβλημα στέγης - διατροφῆς τῶν σπουδαστῶν ποὺ ἔρχονται κατὰ χιλιάδες ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν διὰ νὰ σπουδάσουν εἰς Ἀθήνας. Θὰ ἐπακολουθήσῃ ὅμως ἡ ἀνέγερσις καὶ ἄλλων παρομοίων ἑστιῶν. Τὸ Βασιλικὸν Ἐθνικὸν Ἵδρυμα, χωρὶς νὰ θέλῃ νὰ ὑποκαθιστᾷ τὸ Κράτος, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκει κατὰ τεκμήριον ἡ ἀρμοδιότης διὰ τὴν ὑπὲρ τῶν φοιτητῶν πρόνοιαν (τὸ Β.Ε.Ι. εἶναι ὀργανισμὸς ἰδιωτικοῦ δικαίου), ἔχει ἤδη προγραμματίσει τὴν κατασκευὴν φοιτητικῆς ἑστίας θηλέων, καθὼς καὶ δευτέρας ἑστίας ἀρρένων. Ἡ ἀνέγερσίς των θὰ ἀρχίσῃ μόλις ἐξευρεθοῦν τὰ κατάλληλα οἰκόπεδα.

Ἡ Ἀνθρωπότης ὁλόκληρη ἀναζητεῖ ΜΙΑΝ ΚΑΛΥΤΕΡΑΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΝ

ΕΙΣ ΔΥΤ. ΓΕΡΜΑΝΙΑΝ

Οἱ ξένοι σπουδασταὶ εἰς τὰ γερμανικὰ Πανεπιστήμια

● ΒΟΝΝΗ

ΤΑ 10% τοῦ συνόλου τῶν σπουδαστῶν τῶν γερμανικῶν Πανεπιστημίων, εἶναι ξένοι καὶ προέρχονται ἀπὸ ὅλας σχεδὸν τὰς χώρας. Αὐτὸ ἀποτελεῖ ἕνα σημαντικὸν πρόβλημα τῆς γερμανικῆς παιδείας καθὼς ἄλλωστε εἶναι καὶ πρόβλημα διὰ τὴν Μεγ. Βρετανίαν καὶ τὴν Γαλλίαν, ὅπου ἐπίσης τὸ 10% τῶν σπουδαστῶν, εἶναι ξένοι. Μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι εἰς τὰς δύο τελευταίας χώρας οἱ ξένοι σπουδασταὶ εἶναι συγκεντρωμένοι ἀποκλειστικὰ εἰς τὸ Λονδῖνον καὶ τὸ Παρίσι. Εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας καὶ τὴν Ἱσπανίαν οἱ ξένοι σπουδασταὶ συγκεντρώνονται κυρίως εἰς ὡρισμένα ἐκπαιδευτήρια καὶ ὄχι εἰς ὡρισμένας πόλεις.

Εἰς τὴν Γερμανίαν ἀντιθέτως τὸ Βερολῖνο δὲν παίζει πλέον τὸν ρόλον ποὺ ἔπαιζε πρὶν ἀπὸ τὸν τελευταῖον πόλεμον, ὁπότε συνεκέντρωνε τὰ 24—25% τῶν ξένων σπουδαστῶν εἰς τὸ Πανεπιστήμιόν του καὶ εἰς τὸ ἀνώτερον Πολυτεχνεῖον του. Σήμερα, ὅλα τὰ γερμανικὰ Πανεπιστήμια καὶ τεχνικὰ κολλέγια, καὶ κυρίως τῆς Χαϊδελβέργης, τῆς Βόννης, τῆς Καρλσρούης, τοῦ Χονεγχάϊμ κλπ. παρουσιάζουν ἀριθμὸν ξένων σπουδαστῶν, ποὺ εἰς ὡρισμένας περιπτώσεις φθάνει τὸ 50%.

Μολονότι τὸ ποσοστὸν τῶν ξένων σπουδαστῶν δὲν ἤλλαξε ἐν συγκρίσει μὲ τὸ παρελθόν, ἐν τούτοις ἀπὸ κάθε ἄλλην ἄποψιν τὸ πρόβλημα τῶν ξένων φοιτητῶν εἰς Γερμανίαν παρουσιάζεται τελείως ἀλλαγμένον. Ἀπὸ ἀπόψεως προελεύσεως ὑπάρχει μία βαθυτάτη ἀλλαγή: Ἡ Ἑλλὰς καὶ ἡ Περσία ἔρχονται ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ξένων σπουδαστῶν, ἀκολουθοῦν δὲ ἡ Τουρκία, ἡ Συρία, ἡ Αἴγυπτος καὶ ἡ Ἰνδία. Ἀξιόλογοι ἀριθμοὶ σπουδαστῶν προέρχονται ἐπίσης ἀπὸ τὸ Ἰράκ, τὴν Ἰορδανίαν, τὴν Ἰνδονησίαν, τὴν Νιγηρίαν, τὴν Γκάνα, τὴν Ἐθνικιστικὴν Κίναν, τὴν Ἰαπωνίαν καὶ τὴν Κορέαν.

Ἡ γνωριμία τῶν νεαρῶν αὐτῶν σπουδαστῶν μὲ τὴν Γερμανίαν δὲν εἶναι πάντοτε ἱκανοποιητική. Τὸ ὅτι οἱ περισσότεροι δὲν κατέχουν τὴν Γερμανικὴν γλῶσσαν, ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα νὰ μὴ μποροῦν νὰ παρακολουθήσουν μὲ ἐπάρκειαν τὰ μαθήματά τους καὶ συχνὰ νὰ ἀποτυγχάνουν, ἰδιαιτέρως εἰς τὰς διπλωματικὰς ἐξετάσεις. Πολλοὶ Γερμανοὶ καθηγηταὶ ἐκφράζουν τὴν γνώμην ὅτι σὲ μεγάλο ποσοστὸν οἱ ξένοι σπουδασταὶ θὰ ἦταν προτιμότερο νὰ παρακολουθοῦν μαθήματα εἰς τὰ Πανεπιστήμια τῶν πατρίδων των, παρὰ νὰ ἔρχωνται εἰς τὴν Γερμανίαν διὰ νὰ σπουδάσουν. Οἱ περισσότεροι σημειωτέον εἶναι ὑπότροφοι τῶν κυβερνήσεών των ἢ τέκνα πλουσίων, καὶ θὰ πρέπει νὰ ἦτο δυνατὴ ἡ ἐκπαίδευσίς των εἰς τὰς πατρίδας των.

Ὁπωσδήποτε ἀποτελεῖ παράδοσιν τῶν γερμανικῶν Πανεπιστημίων νὰ εἶναι ἀνοικτὰ εἰς ὅλους τοὺς ἱκανοὺς σπουδαστάς, ἀνεξαρτήτως φυλῆς, χρώματος, ἐθνικότητος καὶ ἰδεολογίας. Ἀπὸ τὴν ἄποψιν αὐτὴν τὰ γερμανικὰ Πανεπιστήμια καθορίζουν τὴν πολιτικήν τους μὲ βάσιν τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ ἐπιστημονικὸς κόσμος εἶναι ἕνας καὶ ἐπιστημονικὰ ἀδιαίρετος.

Πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι, ὅπως βεβαιώνουν οἱ ἑκάστοτε Γερμανοὶ ὑπουργοὶ τῆς Παιδείας, τὰ γερμανικὰ ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα κάνουν τὸ πᾶν διὰ νὰ βοηθήσουν τοὺς ξένους σπουδαστὰς εἰς ὅσον τὸ δυνατὸν μεγαλύτερον βαθμόν. Ἀπομένουν ἐν τούτοις νὰ γίνουν πολλὰ ἀκόμη, τόσον ἀναφορικὰ μὲ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ξένων σπουδαστῶν, ὅσον καὶ μὲ τὰς συνθήκας ἐξωπανεπιστημιακῆς διαβιώσεώς των. Εἰς τοὺς ξένους ἐξασφαλίζεται κάθε ἐλευθερία, σύμφωνα ἄλλωστε μὲ πατροπαράδοτη ἀρχή, καὶ πολλοὶ εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ ἐργάζονται καὶ ταυτόχρονα σπουδάζουν.

Διὰ τοὺς ξένους ποὺ ἔχουν ἀνεπαρκῆ γενικὴν ἐκπαίδευσιν, ἐδημιουργήθησαν ἰδιαίτερες συνθῆκες ποὺ τοὺς ἐπιτρέπουν νὰ προχωροῦν εἰς τὴν ἀνωτέραν ἐκπαίδευσιν. Ἀλλὰ καὶ αὐτὲς οἱ προπαρασκευαστικὲς συνθῆκες κρίνονται ἀνεπαρκεῖς καὶ συμπληρώνονται μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου καὶ μὲ βάσιν τὴν ἀποκτωμένην ἤδη πεῖραν. Εἶναι εὐνόητον ὅτι ἡ ἀποτυχία εἰς τὰς σπουδὰς ἑνὸς φοιτητοῦ εἶναι ἀπώλεια ἀνεκτιμήτου καὶ ἀνεπανορθώτου χρόνου, ἀλλὰ καὶ χρήματος πολυτίμου.

Μιὰ ἄλλη δυσκολία ποὺ συναντοῦν πολλοὶ ξένοι σπουδασταὶ οἱ ὁποῖοι ἔρχονται εἰς τὴν χώραν τοῦ οἰκονομικοῦ θαύματος, εἶναι ἡ ἔλλειψις ἐπαρκοῦς στέγης. Ἡ Γερμανία καθὼς εἶναι γνωστὸν κατεστράφη ἐξ ὁλοκλήρου σχεδὸν ἀπὸ τοὺς βομ-

βαρδισμοὺς τοῦ πολέμου καὶ ἀντιμετώπισε πρόβλημα στεγάσεως τεράστιον, ποὺ ἔγινε ἀκόμη πιὸ δύσκολον συνεπείᾳ τῆς συρροῆς 10.000.000 προσφύγων ἀπὸ τὴν Ἀνατολικὴν Γερμανίαν. Τὸ γερμανικὸν κράτος βεβαίως ἀνώρθωσε τὰ ἐρείπια τοῦ πολέμου καὶ ἐδημιούργησε διὰ τὸν γερμανικὸν λαὸν συνθῆκες στεγάσεως οἱ ὁποῖες αὐτὴν τὴν στιγμὴν εἶναι σχεδὸν οἱ καλύτερες εἰς τὴν Εὐρώπην, ἀλλὰ ὑπάρχουν ἀκόμη σοβαρώταται δυσκολίαι προκειμένου νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ πρέπουσα στέγη διὰ τὰς ἑκατοντάδας χιλιάδας τῶν ξένων ἐργατῶν καὶ σπουδαστῶν, καθὼς ἐπίσης καὶ διὰ τὰς μυριάδας τῶν ξένων τουριστῶν ποὺ καταλλύζουν τὴν Ὁμοσπονδιακὴν Δημοκρατίαν καὶ ποὺ πρέπει φυσικὰ νὰ στεγασθοῦν. Μέσα εἰς τὸ ἐκπαιδευτικὸν πρόγραμμα τῆς Ὁμοσπονδιακῆς κυβερνήσεως καθὼς καὶ τῶν τοπικῶν κυβερνήσεων, εἶναι ἡ ἐπέκτασις τῶν πανεπιστημιουπόλεων, εἰς τὰς ὁποίας νὰ ἐξασφαλίζουν στέγην οἱ ξένοι σπουδασταί.

Ὑπάρχουν βέβαια πολλοὶ σπουδασταὶ ποὺ προτιμοῦν νὰ μένουν εἰς γερμανικὰς οἰκογενείας καὶ ὄχι εἰς ὁμαδικὰ ὑπνωτήρια. Αὐτὴ ἡ συμβίωσις συμβαίνει πολλὲς φορὲς νὰ γίνεται φυσικὰ καὶ χωρὶς προσκόμματα, ἄλλες ὅμως φορὲς δημιουργοῦνται ζητήματα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον σοβαρά, καὶ τοῦτο, διότι πολλοὶ ξένοι ἔχουν ἐσφαλμένας ἐντυπώσεις διὰ τὴν Γερμανίαν, τὰ ἤθη της καὶ τοὺς ἀνθρώπους της.

Αἱ γερμανικαὶ ἀρχαί, πιστεύουν ὅτι οἱ ξένοι σπουδασταὶ πρέπει νὰ ζοῦν μαζὶ σὲ κοινὰ πανεπιστημιακὰ καταλύματα, ἀλλὰ τὰ πανεπιστημιακὰ αὐτὰ καταλύματα εἶναι σπάνια ἢ σήμερον τουλάχιστον ἀνεπαρκῆ, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ γίνεται ἀναγκαία καὶ ἀναπόφευκτος ἡ ἀναζήτησις ἰδιωτικῆς στέγης. Ἡ κατάστασις πάντως βελτιώνεται ἀπὸ χρόνον σὲ χρόνον καὶ ἐλπίζεται ὅτι σὲ μερικὰ χρόνια θὰ εἶναι δυνατὴ ἡ πληρεστέρα δυνατὴ ἐξυπηρέτησις τῶν ξένων σπουδαστῶν.

Εἰς τὸ μέλλον, ἐπειδὴ ἡ ἐκμάθησις τῆς γλώσσης ἀποτελεῖ ἕνα ἀπὸ τὰ σοβαρώτερα ἐμπόδια εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ξένων σπουδαστῶν, αἱ ἀπαιτήσεις τῶν γερμανικῶν πανεπιστημίων θὰ εἶναι μεγαλύτερες. Θὰ ζητηθῇ μάλιστα ἀπὸ τοὺς ξένους διπλωματικοὺς ἀντιπροσώπους νὰ διαφωτίσουν τὴν κοινὴν γνώμην τῶν χωρῶν των ὥστε νὰ μὴ σημειώνεται τὸ φαινόμενον νὰ φθάνουν ξένοι σπουδασταὶ χωρὶς νὰ ἔχουν τὰ ἀπαραίτητα ἐφόδια.

Καὶ ἄλλα μέτρα εὑρίσκονται ὑπὸ μελέτην μὲ σκοπὸν τὴν εὐχερεστέραν καὶ πληρεστέραν ἐκπαίδευσιν τῶν σπουδαστῶν καθὼς ἐπίσης καὶ τὴν διατήρησιν μιᾶς στενωτέρας ἐπαφῆς μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν χωρῶν των. Ἡ γερμανικὴ ἄποψις εἶναι ὅτι ἡ ἐκπαίδευσις τῶν ξένων σπουδαστῶν εἰς τὰ γερμανικὰ Πανεπιστήμια δὲν εἶναι μόνον γερμανικὴ ὑπόθεσις, ἀλλὰ καὶ ὑπόθεσις τῶν χωρῶν τῆς προελεύσεώς των. Ἀπὸ αὐτῆς τῆς πλευρᾶς ἡ εὐθύνη πρέπει νὰ εἶναι κοινή.

Τεράστιαι δαπάναι διὰ τὴν ἀναδιοργάνωσιν τῆς ἐκπαιδεύσεως

• ΒΟΝΝΗ

ΚΑΘΕ μαθητὴς δημοτικοῦ σχολείου ἐστοίχιζε τὸ ἔτος 1961 εἰς τὸ κράτος τῆς Δυτικῆς Γερμανίας 508 μάρκα. Εἰς τὸ ποσὸν αὐτὸ προστίθεται ἡ συμμετοχὴ εἰς ἐπενδύσεις ἀνοικοδομήσεως, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀνέρχεται τὸ τελικὸν ποσὸν εἰς 705 μάρκα.

Ἡ σχολικὴ μόρφωσις δι' ἕνα μαθητὴν τῶν Μέσων Σχολῶν εἶναι πολὺ περισσότερον δαπανηρά: Ἀνέρχεται ἐτησίως εἰς 1.225 μάρκα. Κάθε μαθητὴς γυμνασίου στοιχίζει 1.770 μάρκα ἐτησίως. Ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς Ὁμοσπόνδου Δημοκρατίας ἕως τὸ 1961 ἐδαπανήθησαν ὑπὸ τῆς Ὁμοσπονδίας ἐκ τῶν κρατιδίων καὶ κοινοτήτων, 60,3 δισεκατομμύρια μάρκα διὰ τὴν δημοσίαν ἐκπαίδευσιν. Ὡς συνέβη καὶ εἰς τὸν τομέα τῶν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν, ηὐξήθησαν καὶ εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν αἱ τιμαὶ τὴν τελευταίαν πενταετίαν κατὰ 50 τοῖς ἑκατὸ περίπου. Τὸ ἔτος 1958 ἐχρειάσθησαν 5 δισεκ. μάρκα, τὸ 1961 8,35 δισεκ. καὶ τὸ 1963 ὑπελογίσθησαν εἰς 9,4 δισεκ. μάρκα.

Σημαντικὴ αὔξησις ἐσημειώθη ἐπίσης εἰς τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν διὰ τὰς δαπάνας τῆς ἐπαγγελματικῆς μορφώσεως: Ἡ ἐπαγγελματικὴ μόρφωσις ἑνὸς μαθητοῦ στοιχίζει 477 μάρκα, ἡ μόρφωσις εἰδικεύσεως 2.206 μάρκα. Τὰ πρωτεῖα τῶν ἐξόδων κατέχει ὁ μαθητὴς τῆς Σχολῆς Μηχανικῶν, διὰ τὴν μόρφωσιν τοῦ ὁποίου δαπανῶνται 3.014 μάρκα.

Τὸ ἔτος 1961 ἐδαπανήθησαν 8 δισεκατομμύρια μάρκα καὶ ἄνω, ἐξ αὐτῶν δὲ διετέθησαν μόνον διὰ τὴν ἀνέγερσιν σχολικῶν κτιρίων 1,5 δισεκατομμύρια. Τὸ μεγαλύτερον κονδύλιον εἰς τὸν ἐτήσιον ἰσολογισμὸν ἀποτελοῦν τὰ ἔξοδα προσωπικοῦ: 60 τοῖς ἑκατόν. Ἐδαπανήθησαν 3,8 δισεκ. μάρκα διὰ μισθούς, 1,2 δισεκ. διὰ συντάξεις, δι' ἔξοδα ἀποζημιώσεων καὶ δι' ἔκτακτα ἔξοδα προσωπικοῦ.

Εἰς τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν πρέπει νὰ συνεισφέρουν ἀπὸ κοινοῦ τὰ χρήματα διὰ τὴν σχολικὴν ἐκπαίδευσιν, ἡ Ὁμοσπονδία, τὰ κρατίδια καὶ αἱ κοινότητες, παρ' ὅλον ὅτι εἶναι πολὺ διαφορετικὰ τὰ μερίδια τῶν ἐξόδων, ἀναλόγως πρὸς τὴν διανομὴν τῶν ὑποχρεώσεων μεταξὺ τῶν σωματείων τῶν περιοχῶν. Ἡ Ὁμοσπονδία π.χ. ἡ ὁποία δὲν εἶναι ἀρμοδία διὰ τὴν σχολικὴν ἐκπαίδευσιν, ἐδαπάνησε τὸ ἔτος 1961 μόνον, 6,25 δισεκ. μάρκα διὰ τὰ σχολεῖα, κυρίως δι' εἰδικὰς Σχολάς. Φορεῖς τῆς ἐκπαιδευτικῆς προσπαθείας εἶναι τὰ ὁμόσπονδα κρατίδια καὶ εἰς αὐτὰ ἀντιστοιχοῦν αἱ περισσότεραι δαπάναι: 5,13 δισεκ. μάρκα, ἐκτὸς τῶν 6 δισεκ. μάρκων διὰ δάνεια καὶ ἐπιχορηγήσεις εἰς τὰς κοινότητας, αἱ ὁποῖαι εἶναι ὑπεύθυνοι διὰ τὴν ἀνέγερσιν καὶ συντήρησιν τῶν δημοτικῶν σχολείων.

Παρ' ὅλην τὴν σημαντικὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν κατέχει ἡ ἐκπαίδευσις εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ κράτους, τὰ ὑπουργεῖα Παιδείας κατήρτισαν ἕνα τεράστιον πρόγραμμα ἕως τὸ ἔτος 1970. Θὰ ἐπιδιωχθῇ διὰ παντὸς τρόπου νὰ διορισθοῦν οἱ 83.000 δημοδιδάσκαλοι, οἱ ὁποῖοι θὰ λείπουν ἕως τότε, 14.000 διδάσκαλοι μέσων σχολῶν καὶ 21.000 καθηγηταί. Λείπουν ἀκόμη πολλαὶ αἴθουσαι τάξεων: ἕως τὸ τέλος τῆς παρούσης δεκαετίας, 208.000 περίπου, ἐκτὸς τῶν 88.000 ἰδιαιτέρων αἰθουσῶν καὶ 10.000 γυμναστηρίων καὶ κολυμβητηρίων. Διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν ἀνωτέρω σχεδίων, τὸ κράτος θὰ δαπανῷ κατ' ἔτος 12 δισεκ. μάρκα.

Μεταξὺ τῶν μέτρων διὰ τὴν ἀναδιοργάνωσιν τοῦ ἐν γένει ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος εἰς τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν ἡ κυβέρνησις τῆς Βόννης ἀνήγγειλε τὴν αὔξησιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν Μέσης Ἐκπαιδεύσεως καὶ τῶν φοιτητῶν τῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν κατὰ 30—40 % κατὰ τὰ προσεχῆ δέκα χρόνια. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν διετέθη κατ' ἀρχὴν ποσὸν ἐκ 3.075.000.000 γερμανικῶν μάρκων (23.062.500.000 περίπου δραχμῶν) διὰ τὴν ἀνέγερσιν νέων σχολείων εἰς τὰς πόλεις Ντόρτμουντ, Κωνστάντς, Βρέμην, Μπόχουμ καὶ ἑνὸς νέου Πανεπιστημίου, τοῦ τετάρτου, εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Βαυαρίας, συγκεχριμένα δὲ εἰς τὸ Ρέγκεντσμπουργκ. Τὰ ἤδη ὑφιστάμενα Πανεπιστήμια τῆς Βαυαρίας λειτουργοῦν εἰς Μόναχον, Ἐρλάγκεν, παρὰ τὴν Νυρεμβέργην καὶ εἰς τὸ Βύρτσμπουργκ. Ὅπως ἐτόνισεν ὁ καθηγητὴς τοῦ Συνταγματικοῦ Δικαίου καὶ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας Δρ Τέοντορ Μάουνντς, τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Ρέγκεντσμπουργκ θὰ διακρίνεται διὰ τὸ σύγχρονον στῦλ του, θὰ ἐξυπηρετήσῃ 6.000 φοιτητὰς καὶ μετὰ τὸ πρῶτον διάστημα τῆς δοκιμαστικῆς λειτουργίας του θὰ συμπληρωθῇ μὲ ὅλους τοὺς κλάδους τῶν ἐπιστημῶν, ἰδιαιτέρως δὲ τῶν Φυσικῶν καὶ Χημικῶν. Τὸ Πανεπιστήμιον θὰ περιλαμβάνῃ ἐπίσης καὶ τμήματα εἰδικῆς ἐπιμορφώσεως καὶ ξένων γλωσσῶν. Μία πρότασις ὅπως περιληφθῇ καὶ τμῆμα Εὐαγγελικῆς Θεολογικῆς Ἐπιστήμης δὲν ἐνεκρίθη. Διὰ τὸ νέον Πανεπιστήμιον ἡ μὲν γερμανικὴ κυβέρνησις διέθεσε ποσὸν 600 ἑκατ. μάρκων, ἡ δὲ τοπικὴ κυβέρνησις τῆς Βαυαρίας ποσὸν 494 ἑκατομμυρίων. Τέλος, μεταξὺ τῶν νέων μέτρων διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν ἀπεφασίσθη ὅπως αὐξηθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν τῶν νυκτερινῶν ἐπαγγελματικῶν σχολῶν εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Βαυαρίας ἀπὸ 6.700 εἰς 9.400, ἐνῷ ὁ ἀριθμὸς τῶν φοιτητῶν θὰ ἀνέλθῃ ἀπὸ 18.700 εἰς 24.700.

Ἡ ἐπαγγελματικὴ ἐκπαίδευσις προσελκύει τοὺς Γερμανοὺς

• ΒΟΝΝΗ

Οἱ ΠΡΩΤΟΙ μῆνες ἑκάστου ἔτους ἀποτελοῦν διὰ πολλὰς οἰκογενείας τῆς Δυτικῆς Γερμανίας μίαν νέαν περίοδον ζωῆς, εἰδικώτερον δὲ διὰ τὴν νεολαίαν ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ἡλικίας δεκαπέντε ἕως δεκαοκτὼ ἐτῶν. Ἡ 1η Ἀπριλίου εἶναι γενικῶς ἡ τελευταία προθεσμία. Τότε ἀρχίζει διὰ τοὺς περισσοτέρους ἀποφοίτους Δημοτικοῦ, Μέσων καὶ Ἀνωτάτων Σχολῶν, ἡ περίοδος τῆς πρακτικῆς ἐκπαιδεύσεως εἰς τὴν βιομηχανίαν, εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν χειροτεχνίαν.

Ἡ νεολαία τῆς Δυτικῆς Γερμανίας δὲν ἀντιμετωπίζει σήμερα δυσκολίαν ὡς πρὸς μίαν καλὴν ἐκπαίδευσιν. Ὑπάρχουν πολλαὶ περισσότεραι θέσεις ἐκπαιδεύσεως ἀπ' ὅ,τι μαθητευόμενοι, δι' αὐτὸ αἱ ἐπιχειρήσεις ἀρχίζουν ἐντατικὴν διαφήμισιν διὰ τὴν πρόσληψιν μαθητευομένων πολὺ πρὸ τῆς 1ης Ἀπριλίου. Οἱ καθηγηταὶ - ἐπαγγελματικοὶ σύμβουλοι καὶ αἱ ἐπιχειρήσεις πιστοποιοῦν ὁμοφώνως ὅτι τοὺς ἀποφοίτους τῶν Σχολῶν ἀπασχολεῖ σημαντικῶς τὸ εἶδος καὶ ἡ ποιότης τῆς ἐκπαιδεύσεως. Ἡ ἐργασία πρέπει νὰ εἶναι ὅσο τὸ δυνατὸν καθαρὴ καὶ ὄχι κοπιαστικὴ καὶ νὰ παράσχῃ ἀργότερα δυνατότητα ἀνόδου, νὰ ὑπόσχεται δὲ εἰς τὸν μαθητευόμενον δυνατότητας «ἐπαγγελματικῆς διακρίσεως».

Σημαντικὴ εἶναι ἐπίσης ἡ ἐπιδίωξις εἰδικεύσεως τόσον εἰς τὰ τεχνικὰ ὅσον καὶ εἰς τὸ χειροτεχνικὰ ἐπαγγέλματα. Συχνὰ παρατηρεῖται ἡ ἐπιθυμία εἰς πολλοὺς ὑποψηφίους ὅπως ἀναλάβουν ὀργανωτικὰ καὶ διοικητικὰ ἐπαγγέλματα ὡς καὶ ἐπαγγέλματα γραφείου. Μεγάλαι ἐπιχειρήσεις, μὲ πολυειδεῖς κοινωνικοὺς κανονισμοὺς καὶ ἰδιαιτέρας προοπτικάς, προσελκύουν ὡς ἐκ τούτου περισσότερον ἀπ' ὅ,τι αἱ μικρότεραι ἐπιχειρήσεις ὅπου ἡ ἐκπαίδευσις ἐκτελεῖται περισσότερον ἀτομικῶς. Εἰς τὸ Ἀμποῦργον, ἐπιστοποιήθη προσφάτως ὅτι οἱ νέοι προτιμοῦν τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἠλεκτρομηχανικοῦ (ραδιολόγου καὶ τεχνίτου τηλεοράσεως), κατόπιν δὲ τὰ ἐπαγγέλματα ἐπεξεργασίας μετάλλου. Ὁ ἔχων κλίσιν πρὸς τὸ ἐμπόριον, προτιμᾷ ὅπως τοποθετηθῇ εἰς μίαν Τράπεζαν εἴτε εἰς ἀσφαλιστικὰς ἑταιρίας, εἰς τὸ μεγαλεμπόριον καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον ἐξωτερικοῦ. Αἱ περισσότεραι νέαι προτιμοῦν ἀντιθέτως ὅπως ἐξασκήσουν ἓν ἐπάγγελμα γραφείου. Εἶναι ἐπίσης λίαν δημοφιλῆ τὰ ἐπαγγέλματα τοῦ ἐμπορίου, τῆς κλωστοϋφαντουργίας, τελευταίως δὲ καὶ τὰ νοσηλευτικὰ ἐπαγγέλματα.

Παρόμοιαι παρατηρήσεις ἔλαβον χώραν καὶ εἰς τὸ Δυτικὸν Βερολῖνον, ὅπου ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω, διεπιστώθη ὅτι αἱ ἐπαγγελματικαὶ ἐπιδιώξεις τοῦ μεγαλυτέρου μέρους τῆς νεολαίας περιορίζονται εἰς ἕνα μικρὸν ἀριθμὸν ἐπαγγελμάτων. Ἐκ τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐπαγγελματικῶν ἐπιδιώξεων π.χ. τὸ 1962, τὰ δύο τρίτα τῶν νέων ἐξέλεξαν 26 ἐπαγγέλματα, τὰ δύο τρίτα τῶν νεανίδων 15 ἐπαγγέλματα. Τοῦτο ἀποτελεῖ ἐκπληκτικὸν γεγονός, ἐὰν σκεφθῇ κανεὶς ὅτι εἰς τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν ὑπάρχουν ἄνω τῶν 600 ἐκπαιδευτικῶν ἐπαγγελμάτων εἰς τὴν βιομηχανίαν, εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ εἰς τὴν χειροτεχνικήν.

Ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, ἡ ἐφετεινὴ ἄνοιξις ἀπετέλεσε διὰ 1,2 ἑκατομμύρια νέους καὶ νέας περίπου, περίοδον ἐκπαιδεύσεως. Παρ' ὅλα ταῦτα, πολλαὶ θέσεις μαθητευομένων παρέμειναν κεναί: Εἰς τὸ Ἀμποῦργον, τὸ ὁποῖον θεωρεῖται μεγάλη ἐμπορικὴ πόλις ὡς καὶ ἡ μεγαλυτέρα βιομηχανικὴ πόλις τῆς Δυτικῆς Γερμανίας, παραμένουν κεναὶ 12.000 θέσεις καὶ εἰς τὸ Δυτικὸν Βερολῖνον 8.000. Εἰς τὸ Ἔσσεν, κέντρον τῆς βιομηχανικῆς περιοχῆς τῆς Ρηνανίας - Βεστφαλίας, ὑπολογίζεται ὅτι τὸ ἥμισυ τῶν θέσεων ἐκπαιδευομένων παραμένει κενόν. Ἡ αὐτὴ κατάστασις παρατηρεῖται καὶ εἰς ἄλλα ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ κέντρα. Διαφοράν παρουσιάζουν μόνον αἱ ἀγροτικαὶ περιοχαί.

Εἰς τὴν Δυτ. Γερμανίαν, οἱ νέοι λαμβάνουν τὴν πρακτικήν των ἐπαγγελματικὴν ἐκπαίδευσιν εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις, ἀντιθέτως πρὸς ἄλλας χώρας τῆς Εὐρώπης ὅπου ἡ ἐκπαίδευσις τοῦ μαθητευομένου λαμβάνει χώραν εἰς εἰδικὰς κρατικὰς Σχολάς, εἴτε εἰς Σχολὰς τῶν ἐπιχειρήσεων (μαθητευομένων). Παραλλήλως δὲ διδάσκεται ἡ θεωρία, μίαν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος, εἰς μίαν κρατικὴν ἐπαγγελματικὴν Σχολήν. Τὸ σύστημα τοῦτο ἀνεδείχθη ἀπὸ δεκαετιῶν εἰς τὴν Δυτ. Γερμανίαν. Κατόπιν μιᾶς τριετοῦς ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως, ὑποβάλλεται ὁ εἰδικευμένος ἐργάτης εἰς ἐξετάσεις.

Μεγάλαι μεταβολαὶ εἰς τὰ προγράμματα καταρτίσεως τεχνικῶν στελεχῶν

• ΜΟΣΧΑ

Οἱ ΣΟΒΙΕΤΙΚΟΙ ἐκπαιδευτικοὶ ἀντιμετωπίζουν ἐφέτος δύο μεγάλα προβλήματα — ἕνα θραχυπρόθεσμον καὶ ἕνα μακροπρόθεσμον.

Τὸ ἄμεσον ζήτημα εἶναι ἡ ἐκπαίδευσις χιλιάδων μηχανικῶν καὶ τεχνικῶν, ποὺ χρειάζονται διὰ τὴν φιλόδοξον ἐπέκτασιν τῆς χημικῆς βιομηχανίας τὴν προσεχῆ ἑπταετίαν. Τὸ ἀπώτερον πρόβλημα εἶναι ὁ ἐκσυγχρονισμὸς τοῦ προγράμματος τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ἀναγκῶν εἰς ἐργατικὰς χεῖρας μιᾶς τεχνολογίας ποὺ ἀναπτύσσεται ἀστραπιαῖα κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ἠλεκτρονικῶν ἐγκεφάλων καὶ τῆς πυρηνικῆς φυσικῆς.

Εἰς μίαν πρόσφατον συνεδρίασιν τοῦ σοβιετικοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος, ἀφιερωμένην εἰς τὸ πρόγραμμα τῆς χημικῆς ἐπεκτάσεως, οἱ ὁμιληταὶ ἐτόνισαν ὅτι τὸ σημερινὸν ἐκπαιδευτικὸν σύστημα δὲν εἶναι διόλου παρασκευασμένον διὰ τὰς τεραστίας ἀλλαγὰς ποὺ προβλέπει τὸ πρόγραμμα ἀναπτύξεως.

Ἀπεκαλύφθη ὅτι, ἔναντι τῶν τεραστίων σχεδίων διὰ τὴν αὔξησιν χρησιμοποιήσεως λιπασμάτων εἰς τὴν γεωργίαν, τὰ Πανεπιστήμια τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως εἶχον δεχθῆ μόνον 980 σπουδαστὰς τῆς ἐπιστήμης τοῦ ἐδάφους καὶ τῆς γεωργικῆς χημείας.

Παρόμοιαι ἐλλείψεις διεπιστώθησαν εἰς τὰ προγράμματα τῆς χημικῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν γένει.

Ἀκόμη καὶ εἰς τὰς τεχνικὰς σχολάς, ποὺ παρέχουν πληρεστέραν ἐκπαίδευσιν εἰς τὴν χημείαν, δὲν διατίθενται περισσότεραι ἀπὸ 60—90 ὧραι διδασκαλίας τοῦ θέματος κατὰ τὴν πενταετῆ φοίτησιν.

Ἄλλοι ὁμιληταί, σχολιάζοντες εὐνοϊκὰ τὴν ἀμερικανικὴν ἐμπειρίαν κατήγειλαν τὴν ἀνεπάρκειαν τῆς «ἀποδοτικῆς» χημικῆς ἐρεύνης εἰς τὰ Πανεπιστήμια.

Ἐτονίσθη ὅτι ἡ θεωρητικὴ ἔρευνα ἀσχολεῖται ἐλάχιστα μὲ τὰ βιομηχανικὰ προβλήματα καὶ ὅτι ἡ βιομηχανία, μὲ τὴν σειρά της, ὑποτιμᾷ τὴν συμβολὴν τῆς θεωρητικῆς ἐργασίας.

Ὁ Σεργκέϊ Παυλώφ, ὁ ὁποῖος, ὡς ἡγέτης τῆς κομμουνιστικῆς Νεολαίας, ἐνδιαφέρεται ἄμεσα διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν, εἶπεν ὅτι πολλὰ τεχνικὰ Κολλέγια εἴτε δὲν ἐδίδασκον διόλου χημείαν, εἴτε περιώριζον τὰ μαθήματα εἰς ἕνα «ἄχρηστον ἐλάχιστον ὅριον».

Ὡς παραδείγματα ἀνέφερε τὸ Κολλέγιον Ἠλεκτρομηχανικῆς τοῦ Λένιγκραντ, τὸ Κολλέγιον Μηχανικῆς Ἀεροσκαφῶν τῆς Μόσχας καὶ τὸ Ἐθνικὸν Κολλέγιον Ἠλεκτρομηχανικῆς δι' ἀλληλογραφίας.

Ἄλλος ὁμιλητής, ὁ Νικολαΐ Σεμίνωφ, Βραβεῖον Νόμπελ, ἀνέφερεν ὅτι αἱ μεγάλαι ἑταιρεῖαι τῆς Ἀμερικῆς ἐφήρμοσαν νέας μεθόδους χημικῆς ἐρεύνης καὶ ὅτι ἀποβλέπουν διὰ νέας ἰδέας εἰς τὰς πανεπιστημιακὰς ἐρεύνας, παρὰ εἰς τὰ περιωρισμένα καὶ εἰδικευμένα ἐργαστήρια τῶν ἑταιρειῶν.

Τώρα ποὺ τὸ πρόβλημα ἔχει τεθῆ, ἀναμένεται ὅτι τὰ Πανεπιστήμια θὰ λάβουν ἄμεσα μέτρα, διὰ νὰ ἐπεκτείνουν τὰς χημικὰς σχολάς, διὰ νὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν ὁλοένα μεγαλυτέραν ζήτησιν εἰδικῶν ἀπὸ τὴν βιομηχανίαν.

Αἱ προτεινόμεναι ἀλλαγαὶ εἰς τὸ πρόγραμμα τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως, ποὺ συνεζητήθησαν εἰς τὸν Τύπον, εἶναι πολὺ εὐρύτεραι. Ἡ συζήτησις προέκυψε ἀπὸ τὰ σχέδια νὰ καταστῇ ἡ μέση ἐκπαίδευσις καθολικὴ καὶ ὑποχρεωτικὴ δι' ὅλα τὰ σοβιετικὰ παιδιά, ἀπὸ τὸ 1970.

Κατὰ τὰ πρῶτα χρόνια τοῦ σοβιετικοῦ καθεστῶτος, μόνον τέσσαρα χρόνια στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως ἦσαν ὑποχρεωτικά, καὶ ἔγινε προσπάθεια νὰ συγκεντρωθῇ ἡ βασικὴ ἐκπαίδευσις εἰς αὐτὴν τὴν περίοδον.

Ὅταν ἡ ὑποχρεωτικὴ ἐκπαίδευσις ἐπεξετάθη σὲ ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ χρόνια εἰς τὴν «ἀτελῆ μέσην ἐκπαίδευσιν», ὅπως τὴν ὀνομάζουν ἐδῶ, τὸ στοιχειῶδες πρόγραμμα ἐπανελήφθη μὲ τὴν ἁπλῆν προσθήκην περισσότερον λεπτομεροῦς καὶ προχωρημένης ὕλης. Τὸ ἴδιο ἐπανελήφθη ὡς ἕνα βαθμὸν καὶ ὅταν προσετέθησαν αἱ ἀνώτεραι τάξεις τοῦ 10ου ἢ 11ου ἔτους.

Αἱ προτάσεις, ποὺ κάμνει τώρα ἡ Ἀκαδημία τῆς Παιδαγωγικῆς Ἐπιστήμης, προβλέπουν περιορισμὸν τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως εἰς τὰ πρῶτα τρία χρόνια καὶ ἐπέκτασιν τοῦ προγράμματος εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις.

Αἱ ἀλλαγαὶ αὐταὶ εἶναι ἀναγκαῖαι, διότι μὲ τὸ σημερινὸν σύστημα τὰ σοβιετικὰ παιδιὰ μελετοῦν τὸ ἴδιον θέμα τρεῖς φορὰς εἰς τὸ σχολεῖον, καθὼς περνοῦν ἀπὸ τὰς μικρὰς τάξεις εἰς τὰς μεγάλας.

Π.χ., ἡ ἱστορία τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως διδάσκεται εἰς ὅλας τὰς τάξεις, ἀπὸ τὴν τετάρτην ἕως τὴν τελευταίαν.

Αὐτὴ ἡ συγκρότησις τοῦ προγράμματος ποὺ ὀνομάζεται «ὁμόκεντρος» ἀπὸ τοὺς Σοβιετικοὺς ἐκπαιδευτικούς, ἐπειδὴ ἐπεκτείνεται κάθε φορὰ ἀπὸ τὸν ἴδιο πυρῆνα, εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἱστορικῆς ἐπεκτάσεως τῆς σοβιετικῆς ὑποχρεωτικῆς ἐκπαιδεύσεως.

Μὲ τὰς προτεινομένας ἀλλαγάς, θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ἀρχίσῃ ἡ συστηματικὴ διδασκαλία τῆς ρωσικῆς καὶ μιᾶς ξένης γλώσσης καὶ τῶν μαθηματικῶν εἰς τὴν τετάρτην τάξιν καὶ νὰ φύγῃ τὸ μεγάλο βάρος ἀπὸ τὸν πέμπτον ἕως τὸν ὄγδοον χρόνον, ἀφήνοντας περισσότερον χρόνον δι' ἀνεξάρτητον διάβασμα καὶ διὰ τὸν ἀθλητισμόν.

THEODORE SHARAB

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρὸς

— τὴν Ἐθνικὴν Ἀντιπροσωπείαν
— τὴν Σεβαστὴν Κυβέρνησιν
— τὴν Κοινὴν Γνώμην τῆς χώρας

Θέμα: Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΩΝ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ

Ἡ Ἕνωσις Ἐπαγγελματικῶν καὶ Τεχνικῶν Σχολῶν Ἑλλάδος ἐδημοσίευσεν εἰς τὰς ἐφημερίδας «Καθημερινὴ» 7ης Ἰουνίου, «Ἐλευθερία» 10ης Ἰουνίου καὶ «Βῆμα» 12ης Ἰουνίου ἐ. ἔ. τὴν κατωτέρω ἀνακοίνωσιν:

Η ΕΝΩΣΙΣ Ἐπαγγελματικῶν καὶ Τεχνικῶν Σχολῶν Ἑλλάδος, περιλαμβάνουσα μεταξὺ τῶν μελῶν της καὶ τὰς Ἐπαγγελματικὰς Σχολὰς Ξένων Γλωσσῶν, θεωρεῖ ὑποχρέωσίν της νὰ θέσῃ ὑπ' ὄψιν τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιπροσωπείας, τῆς σεβαστῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Κοινῆς Γνώμης τῆς χώρας τὰ ἑξῆς:

Αἱ Ἐπαγγελματικαὶ Σχολαὶ Ξένων Γλωσσῶν, σχολαὶ διδασκαλίας τῶν ξένων γλωσσῶν μὲ πρακτικὴν κατεύθυνσιν διὰ τὴν χρησιμοποίησιν τῆς ξένης γλώσσης ὡς ἐπαγγελματιδύο κυρίως ἐφοδίου (ἐπαγγελματικὸς προσανατολισμός), ἰδρύθησαν μεταπολεμικῶς 6άσει τοῦ περὶ ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως Ν. 5197)1951 καὶ ἐσημείωσαν τεραστίαν ἀνάπτυξιν, λόγῳ τῆς ὁσημέραι αὐξανομένης ἀνάγκης ἐκμαθήσεως ξένων γλωσσῶν καὶ μάλιστα κατόπιν τῆς συνδέσεως τῆς χώρας μας μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκον. Κοινότητος.

Αἱ ὡς ἄνω σχολαί, ὑπαγόμεναι μέχρι τοῦ 1957 εἰς τὸ ὑπουργεῖον Βιομηχανίας, ὑπὸ τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ ὁποίου ἐτέλει τότε ἡ ὅλη Ἐπαγγελματικὴ Ἐκπαίδευσις. Ὑπήχθησαν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 81568)1957 κοινῆς ἀποφάσεως τῶν ὑπουργῶν Βιομηχανίας καὶ Παιδείας εἰς τὸ ὑπουργεῖον Παιδείας. Εἰς τὸ αὐτὸ ὑπουργεῖον ὑπήχθη τὸ 1959 καὶ ἡ ἄλλη Ἐπαγγελματικὴ Ἐκπαίδευσις διὰ τῶν Ν.Δ. 3971 καὶ 3973. Οἱ νόμοι οὗτοι, ποιούμενοι καὶ εἰδικὴν μνείαν τῶν σχολῶν ξένων γλωσσῶν (ἄρθρ. 26 Ν.Δ. 3971), προβλέπουν τὴν διὰ Β. Διαταγμάτων ρύθμισιν τῆς λειτουργίας τῶν ἐπαγγελματικῶν σχολῶν (ἄρθρ. 16 καὶ 20 3971, ἄρθρ. 5 Ν.Δ. 3973), ὁρίζουν δὲ ὅτι μέχρι τῆς ἐκδόσεως τῶν διαταγμάτων τούτων «ἐξακολουθοῦν ἰσχύουσαι» αἱ διέπουσαι ἕως τότε τὰς σχολὰς διατάξεις τῆς κειμένης νομοθεσίας. Σημειωτέον ὅτι τὸ ἀφορῶν εἰς τὰς σχολὰς ξένων γλωσσῶν Διάταγμα κατηρτίσθη μετὰ ἑξάμηνον μελέτην τοῦ θέματος παρ' εἰδικῶς πρὸς τοῦτο συσταθείσης Ἐπιτροπῆς καὶ εἶναι ἕτοιμον ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου 1963, ἀλλὰ δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ δημοσιευθῇ λόγῳ τῆς μεσολαβησάσης μακρᾶς ἐκλογικῆς περιόδου.

Ἐνῷ ὅμως ἀνεμένετο εὐλόγως ἡ δημοσίευσις τοῦ Β. Διατάγματος (ὑπαρχούσης τῆς πρὸς τοῦτο ἐξουσιοδοτήσεως ἐν τῷ νόμῳ) πρὸς ὁριστικὴν τακτοποίησιν τοῦ θέματος, ὅλως ἀπροόπτως συνέβησαν δύο τινά:

1ον. Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 140.000)7.12.1963 ἀποφάσεως τοῦ κ. Γεν. Γραμματέως τοῦ ὑπουργείου Παιδείας ἡ ἐπὶ τῶν ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ σχολῶν ξένων γλωσσῶν ἁρμοδιότης ἀνετέθη εἰς τὴν Διεύθυνσιν Μέσης Ἰδιωτ. Ἐκπαιδεύσεως (Γενικῆς — Κλασσικῆς), ἐνῷ λειτουργεῖ ἐν τῷ ὑπουργείῳ πράγματι ἁρμοδία Γενικὴ Διεύθυνσις ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ Ἐκπαιδεύσεως, καὶ τοῦτο παρὰ τὸν νόμον (ὅρα σχετικὴν γνωμοδότησιν τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους ὑπ' ἀριθ. 227)1961) καὶ παρὰ πᾶσαν λογικήν.

2ον. Τὸ παρὰ τῆς ἁρμοδίας Ἐπιτροπῆς — καταρτισθὲν σχέδιον Διατάγματος δὲν ἀνευρέθη, καίτοι ὑπεβλήθη ἐπισήμως ὑπ' ἀριθ. πρ. 73.322)6.7.63!

Διὰ τοὺς γνωρίζοντας τὴν μακρὰν «προϊστορίαν» τοῦ θέματος, καὶ εἰδικώτερον τὸν «λανθάνοντα μεταξὺ τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν τοῦ ὑπουργείου ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΝ» (ρητῶς καὶ ἐπισήμως διαπιστωθέντα εἰς τὸ σχετικὸν πόρισμα τῆς ἁρμοδίας Ἐπιτροπῆς), καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν συστηματικὴν προσπάθειαν, τὴν ὁποίαν ἀπὸ ἐτῶν καταβάλλουν ἔνιοι ἰδιοκτῆται φροντιστηρίων ξένων γλωσσῶν ἵνα ἐξουδετερώσουν παντὶ τρόπῳ τὰς ἀνταγωνιζομένας αὐτοὺς εἰς τὸ ἐπαγγελματικὸν πεδίον σχολὰς ξένων γλωσσῶν,

ἡ παράνομος καὶ ἀδικαιολόγητος ὑπαγωγὴ τῶν Ἐπαγγελματικῶν σχολῶν ξένων γλωσσῶν εἰς τὴν Διεύθυνσιν Μέσης Ἐκπαιδεύσεως οὐδὲν ἄλλο σκοπεῖ ἢ τὴν ἐπὶ τῶν σχολῶν τούτων ἐφαρμογὴν τῆς ἀσχέτου πρὸς αὐτὰς νομοθεσίας Μέσης Ἐκπαιδεύσεως (Α.Ν. 2545 τοῦ 1940), καὶ

ἐν συνεχείᾳ ὑπὸ τὸ κάλυμμα ταύτης, τὴν ΕΤΣΧΗΜΟΝ (;) ΚΑΤΑΡΓΗΣΙΝ τῶν σχολῶν διὰ τῆς ἀναγκαστικῆς μετατροπῆς των εἰς φροντιστήρια, ἤτοι διὰ τοῦ ὑποβιβασμοῦ των εἰς ἐκπαιδευτήρια κατωτέρας βαθμίδος. Διότι ὁ προπολεμικὸς οὗτος νόμος, ἀναχρονιστικὸς φυσικὰ καὶ ἐλλιπέστατος ἐν προκειμένῳ, δὲν προβλέπει διὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν ξένων γλωσσῶν παρὰ ΜΟΝΟΝ φροντιστήρια, ὅπου ἡ διδασκαλία γίνεται κατὰ τὸν ἀτελέστερον τρόπον, ἤτοι ἄνευ οἱουδήποτε προσδιορισμοῦ τάξεων, βαθμολογίας, ἐξετάσεων, τίτλων σπουδῶν κλπ. πρὸ παντὸς δὲ ΑΝΕΥ ΟΙΟΤΔΗΠΟΤΕ ΑΡΜΟΛΙΟΤ ΕΛΕΓΧΟΤ τῆς παρεχομένης διδασκαλίας. Ἀντιθέτως αἱ ἐπαγγελματικαὶ σχολαὶ ξένων γλωσσῶν παρέχουν ὅλα τὰ ἀνωτέρω ἐχέγγυα καλῆς διδασκαλίας, ὑπόκεινται εἰς ἀρμόδιον ἔλεγχον, καὶ διὰ τοῦτο τυγχάνουν τῆς ἀμερίστου προτιμήσεως τοῦ σπουδαστικοῦ κόσμου. Ἡ προτίμησις ἀκριβῶς αὕτη προκαλεῖ τὴν ἀντίδρασιν τῶν κ.κ. ἰδιοκτητῶν φροντιστηρίων, οἵτινες ἀντὶ νὰ ἐπιδιώξουν τὴν ποιοτικὴν ἀνύψωσιν τῶν ἐκπαιδευτηρίων των, ἐπιδιώκουν ἀντιθέτως νὰ ὑποβιάσουν καὶ τὰς σχολὰς εἰς τὴν βαθμίδα τοῦ φροντιστηρίου.

Πλὴν ὅμως τῆς καθαρῶς ἐκπαιδευτικῆς πλευρᾶς ἦν ἐμφανίζει τὸ ἀνωτέρω θέμα, ὁ τυχὸν ὑποβιβασμὸς τῶν ἐπαγγελμ. Σχολῶν ξένων γλωσσῶν εἰς Φροντιστήρια, θὰ ἔχῃ καὶ γενικώτερον τὰς ἑξῆς ὀλεθρίας διά τε τὰς Σχολὰς καὶ διὰ τὴν ἑλληνικὴν ἐκπαίδευσιν καὶ τὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν συνεπείας:

1ον. Θὰ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ὁλοσχερῶς τὰς σχολὰς τὰς ἀνήκουσας εἰς ἐκπαιδευτικὰ σωματεῖα καὶ μορφωτικὰ ἱδρύματα, διότι ὁ Α.Ν. 2545 ΜΟΝΟΝ εἰς φυσικὰ πρόσωπα ἐπιτρέπει τὴν λειτουργίαν φροντιστηρίων, παρὰ τὴν λαμπρὰν παράδοσιν τῶν κοινωφελῶν ὀργανισμῶν εἰς τὸν τομέα τῆς ἑλληνικῆς ἐκπαιδεύσεως.

2ον. Θὰ ΔΙΑΛΤΣΗ ΑΤΤΟΜΑΤΩΣ τοὺς ὑφισταμένους σήμερον μεγάλους ἑλληνικοὺς ἐκπαιδευτ. ὀργανισμούς, τοὺς ἔχοντας περὶ τὰ 50—100—200 Παραρτήματα ξένων γλωσσῶν ἕκαστος, μὲ σύνολον 50.000 σπουδαστῶν ἐτησίως, διότι ὁ ἐν λόγῳ νόμος ΜΟΝΟΝ ΕΝΟΣ φροντιστηρίου τὴν λειτουργίαν ἐπιτρέπει ἐπ' ὀνόματι τοῦ αὐτοῦ προσώπου! Καὶ τοῦτο εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν εἰς κάθε τομέα τῆς ἀνθρωπίνης δραστηριότητος ἐπιδιώκεται παντοῦ ἡ συνένωσις τῶν ἐπὶ μέρους προσπαθειῶν καὶ ἐκδηλώσεων εἰς μεγάλας μονάδας, διὰ λόγους οἰκονομικούς, ὀργανωτικοὺς κλπ.

3ον. Θὰ καθιερώσῃ διὰ τὰς ξένας γλώσσας καὶ δὴ ΚΑΤ' ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ, τὴν ἀπρογραμματίστον, ἀνοργάνωτον καὶ ἀσύδοτον διδασκαλίαν, ἐνῷ παντοῦ ἐπιδιώκεται ἡ ἔλλογος ὀργάνωσις, ὁ προγραμματισμὸς καὶ ὁ ἔλεγχος, διότι, ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη, ὁ Α.Ν. 2545 οὐδὲν πρόγραμμα, οὐδεμίαν ὀργάνωσιν καὶ οὐδένα ἔλεγχον ἐπιβάλλει εἰς τὰ φροντιστήριά του.

4ον. Θὰ στερήσῃ, καὶ μάλιστα τὰς πλέον πτωχὰς καὶ ἀπομεμακρυσμένας ΣΤΝΟΙΚΙΑΣ καὶ ΕΠΑΡΧΙΑΣ τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ τὰ νομίμως καὶ εὐδοκίμως λειτουργοῦντα σήμερον εἰς αὐτὰ Παραρτήματα σχολῶν ξένων γλωσσῶν, διότι εἰς τὴν ἐποχήν μας μόνον μεγάλοι, καλῶς ὠργανωμένοι καὶ οἰκονομικῶς ἰσχυροὶ ὀργανισμοὶ δύνανται νὰ ἀντιμετωπίσουν τὰς δαπάνας ἀλλὰ καὶ τὰς τυχὸν ζημίας μικροτέρων ἐκπαιδευτικῶν μονάδων (παραρτημάτων) δι' ἐπιμερισμοῦ τῶν δαπανῶν εἰς πλείονα τοῦ ἑνὸς Παραρτήματα, καὶ διὰ καλύψεως τῶν τυχὸν ζημιῶν αὐτῶν ἐκ τῶν περισσευμάτων τῶν Κεντρικῶν σχολῶν. Τοῦτο ἀδυνατοῦν νὰ πράξουν τὰ αὐτοτελῆ καὶ κατ' ἀνάγκην περιωρισμένης οἰκονομικῆς ἀντοχῆς φροντιστήρια. Θὰ ἐξαναγκασθοῦν οὕτω οἱ σπουδασταὶ τῶν ὡς ἄνω Παραρτημάτων, προσεχῶς δὲ καὶ οἱ ὑποψήφιοι τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ ἀπολυτηρίου, νὰ καταφεύγουν εἰς τὰ μεγάλα ἀστικὰ κέντρα διὰ τὴν ἐκμάθησιν τῶν ξένων γλωσσῶν.

5ον. Θὰ καταστήσῃ δαπανηροτέραν τὴν ἐκπαίδευσιν, καὶ θὰ ἀποκλείσῃ ταύτης τοὺς οἰκονομικῶς ἀδυνάτους, διότι οἱ μεγάλοι ὀργανισμοί, διὰ τοῦ καταμερισμοῦ τῶν γενικῶν δαπανῶν εἰς ἑκατοντάδας παραρτημάτων, ἐπιτυγχάνουν μειωμένα ἀναλογικῶς γενικὰ ἔξοδα, ἐνῷ συγχρόνως ἐξασφαλίζουν ἀνωτέραν ποιοτικῶς ἐκπαίδευσιν.

6ον. Θὰ καθιερώσῃ, ἀντισυνταγματικῶς ἀλλὰ καὶ ἀντεθνικῶς, ἕνα οἱονεὶ ΜΟΝΟΠΩΛΙΟΝ ὑπὲρ τῶν ξένων καὶ εἰς βάρος τῶν Ἑλλήνων, διότι μόνον οἱ ξένοι, βάσει τῶν ἰσχυουσῶν μορφωτικῶν συμβάσεων, θὰ ἱδρύουν ἐλευθέρως ὠργανωμένας σχολὰς καὶ ἰνστιτοῦτα ξένων γλωσσῶν, μὲ ἀπεριόριστον ἀριθμὸν παραρτημάτων εἰς τὰς συνοικίας καὶ τὰς ἐπαρχίας, ὁ δὲ Ἕλλην δὲν θὰ δύναται νὰ ἔχῃ εἰς τὸν τόπον του παρὰ μόνον ἕνα ἀνοργάνωτον κατὰ τὸν νόμον καὶ ἀτελὲς φροντιστήριον. Ἐξ ἄλλου ἡ ἑλληνικὴ νεολαία θὰ ἐξαναγκάζεται νὰ καταφεύγῃ εἰς τοὺς ξένους ὀργανισμούς, ὅπως συνέβαινεν εἰς τὸ παρελθόν (πρὸ τῆς ἱδρύσεως τῶν ἑλληνικῶν σχολῶν ξένων γλωσσῶν, τῶν ἀπηλλαγμένων ποικίλων ξένων ἐπιρροῶν) διότι μόνον οἱ ξένοι ΘΑ ΔΙΚΑΙΟΤΝΤΑΙ νὰ ἔχουν ἐκπαιδευτήρια ξένων γλωσσῶν στάθμης ἀνωτέρας τῆς τοῦ φροντιστηρίου.

7ον. Θὰ δημιουργήσῃ ὀξύτατον ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ πρόβλημα διὰ τοὺς 1.000 ἐκπαιδευτικοὺς καὶ τοὺς 1.500 ἄλλους (ὑπαλλήλους, ταμίας, γραμματεῖς, ἐπιστάτας κλπ.) ἐργαζομένους σήμερον εἰς τὰ ὑπὸ μετατροπὴν ὑποβιβασμὸν καὶ κατάργησιν 500 Παραρτήματα τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος σχολῶν.

8ον. Θὰ παρακωλύσῃ ἐν προκειμένῳ τὴν παγκοσμίως ἐπιδιωκομένην μαζικὴν ἐκπαίδευσιν (mass education), καὶ τὴν ΕΚΛΑΪΚΕΤΣΙΝ τῶν ἰδιαιτέρως διὰ τοὺς Ἕλληνας ἀπαραιτήτων ξένων γλωσσῶν.

9ον. Θὰ θίξῃ κατωχυρωμένα συνταγματικῶς καὶ ἐκ τῶν νόμων ἐκτεταμένα δικαιώματα καὶ συμφέροντα, μὲ ἀπροβλέπτους διὰ τὸ Δημόσιον οἰκονομικὰς συνεπείας.

10ον. Γενικώτερον, θὰ πλήξῃ τὸ φιλελεύθερον καὶ προοδευτικὸν πνεῦμα ὅπερ ἐπικρατεῖ εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν ὅλων τῶν πεπολιτισμένων κρατῶν, ὅπου λειτουργοῦν ἐλευθέρως πάσης μορφῆς, ὀργανώσεως καὶ βαθμῖδος ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα, ἐφ' ὅσον δὲν ἀντίκεινται εἰς τὸ ἐθνικὸν συμφέρον ἢ τὴν ἠθικὴν καὶ κοινωνικὴν τάξιν.

Σημειωτέον ὅτι ὁ Α.Ν. 2545)1940, οὗτινος ἐπιδιώκεται παρανόμως ἡ ἐπὶ τῶν ὡς ἄνω σχολῶν ἐφαρμογὴ ΑΠΟΚΛΕΙΕΙ ρητῶς πᾶσαν εὐρυτέραν καὶ πρακτικωτέραν διδασκαλίαν, ἥτις θὰ ἐσκόπει τὴν χρῆσιν τῆς ξένης γλώσσης ὡς ἐπαγγελματικοῦ ἐφοδίου, ὡς μέσου πρὸς ἄσκησιν ἐπαγγέλματος, ὅπερ ὑπὲρ πᾶν ἄλλο χρειάζονται σήμερον εὐρύτατα στρώματα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

11ον. Τέλος, θὰ ἐπιφέρῃ ΑΣΚΟΠΩΣ μίαν ἀφάνταστον ΑΝΑΣΤΑΤΩΣΙΝ εἰς τὴν ξενόγλωσσον ἐκπαίδευσιν, διότι εἰς Κράτος δικαίου μέτρα ὡς τὰ ἀνωτέρω ΑΝΤΙΚΕΙΝΤΑΙ ΠΡΟΦΑΝΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΤΝΤΑΓΜΑ καὶ τὰ παρ' αὐτοῦ κατοχυρούμενα δικαιώματα, τυχὸν δὲ ἐπιβαλλόμενα σήμερον ἀναγκαστικῶς, θὰ καταργηθοῦν ἀσφαλῶς ἀργὰ ἢ γοήγορα, μὲ μόνον ἀποτέλεσμα τὴν πολύπλευρον ζημίαν τῆς ἑλληνικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας.

Ἐπικαλούμεθα ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω τὴν πεφωτισμένην ἀντίληψιν καὶ τὴν ἠθικὴν συμπαράστασιν τῆς προοδευτικῆς Κοινῆς Γνώμης τῆς χώρας μας, καὶ ἰδιαιτέρως τῶν κατὰ τόπους Συλλόγων Γονέων καὶ Κηδεμόνων, καὶ τρέφομεν τὴν στερρὰν πεποίθησιν ὅτι εἰς ἐποχὴν ἀναδημιουργίας τῆς Παιδείας, ἡ Ἐθνικὴ Ἀντιπροσωπεία καὶ ἡ σεβαστὴ Κυβέρνησις δὲν θὰ παραπλανηθοῦν καὶ παρασυρθοῦν εἰς τὴν ἀποδοχὴν τῶν εἰς βάρος τῶν σχολῶν ἀναχρονιστικῶν, ἀνελευθέρων, ἀντιεκπαιδευτικῶν καὶ παρανόμων εἰσηγήσεων, ἀλλὰ θὰ λάβουν σὺν τοῖς ἀνωτέρω ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. 227)1961 γνωμοδότησιν τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους, ὅπερ, βάσει τῆς κειμένης νομοθεσίας, ἀπεφάνθη κατηγορηματικῶς ὅτι:

«Ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τοῦ Νόμου ἡ τοιαύτη μορφὴ τῶν... ἐπαγγελματικῶν σχολῶν καὶ ἡ νομότυπος λειτουργία των μὲ σκοπὸν τὴν ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει διδασκαλίαν ξένων γλωσσῶν... Τὰ φροντιστήρια, μὲ πρόγραμμα τὴν ἁπλῆν διδασκαλίαν ξένης τινὸς γλώσσης... ΔΙΑΦΕΡΟΤΣΙ κατὰ ὀργάνωσιν, πρόγραμμα καὶ σκοπὸν τῶν σχολῶν ξένων γλωσσῶν, εἴτε αὗται ἀποβλέπουν εἰς τοῦτο καὶ μόνον, εἴτε συγχρόνως καὶ εἰς ἄλλον τινὰ παρεμφερῆ σκοπὸν (κατάρτισιν μεταφραστῶν, διερμηνέων καὶ τὰ τοιαῦτα), διότι αὗται ἐπιδιώκουσι τὴν ἐκμάθησιν τῆς ξένης γλώσσης κατὰ τρόπον παρέχοντα τὴν δυνατότητα ἀσχήσεως ἐπαγγέλματος μὲ βάσιν τὴν γλωσσομάθειαν, κατὰ τὴν ἐπὶ τούτου ὑπὸ τοῦ νόμου πρόβλεψιν, αἵτινες σκοπὸς καὶ ἐπιδίωξις ἐλλείπουν εἰς τὰ κοινὰ φροντιστήρια. Κατὰ ταῦτα, ἐπαγγελματικαὶ σχολαὶ ξένων γλωσσῶν ΘΑ ΕΞΑΚΟΛΟΤΘΗΣΟΤΝ ΙΔΡΤΟΜΕΝΑΙ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΤΡΓΟΤΣΑΙ ὡς προβλέπουν αἱ προαναφερθεῖσαι διατάξεις» (αἱ περὶ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΤΣΕΩΣ).

Ἐπὶ τούτοις ὑποβάλλοντες τὴν παράκλησιν ὅπως αἱ Ἐπαγγελματικαὶ σχολαὶ ξένων γλωσσῶν ὑπαχθοῦν τὸ ταχύτερον ὑπὸ τὴν μόνην νόμῳ ἀρμοδίαν Διεύθυνσιν Ἐπαγγελματικῆς Ἐκπαιδεύσεως, ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἱδρύθησαν καὶ ἀνεπτύχθησαν, διατελοῦμεν

Μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ

Κατ' ἐντολὴν τοῦ Διοικ. Συμβουλίου

Ὁ Πρόεδρος — Ὁ Γεν. Γραμματεὺς

ΘΕΟΔ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΤΛΟΣ — ΚΩΝ. ΓΕΡΑΡΔΟΣ

Ἑλληνικὰ Ἐκπαιδευτικὰ Νέα

Συμφωνία μὲ τὰς Η.Π.Α. διὰ τὴν ἀνέγερσιν σχολῆς λειτουργῶν τεχνικῆς ἐκπαιδεύσεως

Ὁ ὑφυπουργὸς τῆς Παιδείας κ. Ἀκρίτας, ὑπέγραψε συμφωνίαν, συναφθεῖσαν μεταξὺ Ἑλληνικῆς καὶ Ἀμερικανικῆς Κυβερνήσεως, διὰ τῆς ὁποίας προβλέπεται ἡ παροχὴ τεχνικῆς βοηθείας ἀπὸ μέρους τῶν Η.Π.Α. ὕψους 33.600.000 δρχ. ἡ ὁποία θὰ διατεθῇ διὰ τὴν ἀνέγερσιν κτιριακοῦ συγκροτήματος πρὸς ἐγκατάστασιν Σχολῆς Ἐκπαιδεύσεως Λειτουργῶν Τεχνικῆς καὶ Ἐπαγγελματικῆς Ἐκπαιδεύσεως (Σ.Ε.Α.Ε.Τ.Ε.).

Τὸ ὅλον ἔργον ἔχει προϋπολογισθῆ εἰς 62.600.000 δρχ. καὶ θὰ περιλαμβάνῃ 6 ἐν συνόλῳ κτίρια διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς λειτουργίας της.

Τὸ συγκρότημα θὰ ἀνεγερθῇ εἰς τὴν περιοχὴν μεταξὺ Ἡρακλείου καὶ Ἀμαρουσίου ἐπὶ ἐκτάσεως 226 στρεμμάτων.

Τὰ σχέδια ἐξεπονήθησαν ὑπὸ τῆς Ἀμερικανικῆς Ἑταιρίας «Ἄμμαν - Γουίτνεϊ». Τὸ κτιριακὸν συγκρότημα, ὑπολογίζεται νὰ ἀποπερατωθῇ ἐντὸς 18 μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν.

Ἡ ἐξασφάλισις ἐνὸς τόσον ἐπιθυμητοῦ συγκροτήματος, ἀνταποκρινομένου πλήρως εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ σκοποῦ καὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ ἱδρύματος, ὅσον καὶ γενικώτερον εἰς τὰς συγχρόνους τεχνολογικὰς ἐξελίξεις, θὰ καταστήσῃ τὴν σχολὴν καθηγητῶν πρότυπον κέντρον τεχνικῶν σπουδῶν μοναδικὸν εἰς τὸ εἶδος του διὰ τὴν Ἑλλάδα. Εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ κτιριακοῦ συγκροτήματος, θὰ ἀνεγερθῇ, ἐπίσης, καὶ τὸ κτίριον τῆς Σχολῆς Ὑπομηχανικῶν Ἀθηνῶν, καθὼς καὶ τὸ νέον ἐργοστάσιον κατασκευῆς ἐποπτικῶν ὀργάνων διδασκαλίας.

Μορφωτικαὶ ἀνταλλαγαὶ μεταξὺ Ἑλλάδος - Ἰταλίας

ΡΩΜΗ, Ἰούνιος. Ἀσσόσιεϊτεντ Πρές. — Ἡ Ἑλλὰς καὶ ἡ Ἰταλία συνεφώνησαν ἐπὶ νέου προγράμματος πνευματικῶν ἀνταλλαγῶν βάσει συνθήκης, τὴν ὁποίαν ὑπέγραψαν τὸ 1954. Εἰς τὸ πρόγραμμα, τὸ ὁποῖον ὑπέγραψαν ἀρμόδιοι τῶν ὑπουργείων Ἐξωτερικῶν τῶν δύο χωρῶν, προβλέπονται μεταξὺ ἄλλων, ἡ καθιέρωσις τῆς ἰταλικῆς μεταξὺ τῶν γλωσσῶν ποὺ θὰ διδάσκωνται εἰς τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα, ἡ ἐνθάρρυνσις τῆς μελέτης τῶν νεοελληνικῶν εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἡ ἔκδοσις συγχρόνου ἑλληνοϊταλικῆς γραμματικῆς, ἀνταλλαγαὶ ἐπισκέψεων καθηγητῶν τεχνικῶν, καλλιτεχνῶν καὶ φοιτητῶν ὡς καὶ ἔκθεσις ἑλληνικῆς λαϊκῆς τέχνης εἰς τὴν Ρώμην.

Σχολικὰ προγράμματα εἰς τὸ ραδιόφωνον

Ὁ ὑφυπουργὸς τῆς Παιδείας κ. Λουχῆς Ἀκρίτας ἀπεφάσισε νὰ ἐνισχύσῃ καὶ νὰ ἐπεκτείνῃ τὰ σχολικὰ προγράμματα τῆς ραδιοφωνίας, ἡ διάρκεια τῶν ὁποίων εἶναι σήμερον ἡμισείας ὥρας τὴν ἑβδομάδα, καὶ τὰ ὁποῖα συντόμως θὰ γίνουν δύο ὡρῶν τὴν ἡμέραν.

Παραλλήλως, ὁ πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως κ. Παπαγδρέου συνεργάσθη μὲ τὸν κ. Ἀκρίταν διὰ τὴν μελέτην τῶν δυνατοτήτων ποὺ ὑπάρχουν διὰ τὴν ἵδρυσιν εἰδικοῦ σχολικοῦ ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ.

Πρὸς ἀξιοποίησιν τῶν νέων σχολικῶν ἐκπομπῶν καὶ ἀργότερον τοῦ εἰδικοῦ σταθμοῦ, μελετᾶται ὁ ἐφοδιασμὸς τῶν σχολείων ὄχι μόνον μὲ ραδιόφωνα, ἀλλὰ καὶ μὲ μαγνητόφωνα, διὰ τὴν ἠχογράφησιν καὶ χρησιμοποίησιν ἀναλόγως τῶν περιστάσεων καὶ τῶν ἀναγκῶν τῶν μορφωτικῶν ἐκπομπῶν.

Ἐπὶ πλέον ὅμως πρόκειται νὰ ἀξιοποιηθοῦν καὶ αἱ σύγχρονοι μέθοδοι, ποὺ τόσον ἐνδιαφέροντα ἀποτελέσματα ἀποδίδουν εἰς τὸ ἐξωτερικόν, τῆς χρησιμοποιήσεως τοῦ κινηματογράφου ὡς ἐφεδρικοῦ μέσου διδασκαλίας. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν μελετᾶται νὰ ἐφοδιασθοῦν — ἀρχικῶς τὰ σχολεῖα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως — μὲ κινηματογραφικὰς μηχανὰς προβολῆς ταινιῶν.

Ἕλληνες σπουδασταὶ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν

Ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντα στοιχεῖα τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὸ 1963 ἐσπούδαζαν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν 7.421 νέοι, διὰ τοὺς ὁποίους διετέθη συνάλλαγμα 5.819.256 δολλαρίων. Ἀλλὰ κατὰ τὰ στοιχεῖα τῶν στρατολογικῶν ὑπηρεσιῶν, οἱ εὑρισκόμενοι εἰς τὸ ἐξωτερικὸν σπουδασταὶ ἀνήρχοντο κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος εἰς 9.270. Κατὰ τὰς ὑπαρχούσας πληροφορίας, εἰς μερικὰς χώρας τῆς Εὐρώπης, μόνον ἕνα 20% τῶν Ἑλλήνων φοιτητῶν παρακολουθεῖ κανονικῶς μαθήματα, ἐνῷ οἱ ὑπόλοιποι, περιοδικῶς, εἴτε καὶ καθόλου. Οἱ νέοι αὐτοί, διὰ τοὺς ὁποίους τὸ διατιθέμενον ἐκ διαφόρων πηγῶν συνάλλαγμα ὑπολογίζεται εἰς 15 ἑκατομμύρια δολλάρια τὸ ἔτος, δὲν τυγχάνουν οὐδεμιᾶς παρακολουθήσεως καὶ ἐπικρατεῖ ἡ σκέψις ὅπως εἰς τὰς χώρας ὅπου εὑρίσκονται οἱ περισσότεροι τῶν Ἑλλήνων σπουδαστῶν, τοποθετηθοῦν ἀνὰ ἕνας ἐκπαιδευτικός, ἀνωτέρας μορφώσεως καὶ πείρας, οἱ ὁποῖοι καὶ θὰ παρακολουθοῦν τὴν κίνησιν ἀπὸ πλευρᾶς Παιδείας, θὰ ὀργανώνουν θερινὰς διακοπὰς εἰς Ἑλλάδα, δι' Ἕλληνας καὶ ξένους σπουδαστάς, διαλέξεις μὲ ἑλληνικὰ θέματα κ.ο.κ.

Ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὸ 1963 εὑρίσκοντο εἰς τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν 2.361 Ἕλληνες φοιτηταί, εἰς τὴν Αὐστρίαν 1.662, εἰς τὴν Ἰταλίαν 1.129, εἰς τὴν Βρεταννίαν 679, εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας 659, εἰς τὴν Γαλλίαν 466, εἰς τὴν Ἐλβετίαν 357, εἰς τὸ Βέλγιον 45 καὶ εἰς διαφόρους ἄλλας χώρας 73.

Ἐκπαιδευτικὰ νέα ἀπὸ παντοῦ

Συνέδριον πρυτάνεων εἰς Δυτ. Γερμανίαν

Συνέδριον Πρυτάνεων καὶ Ἀντιπρυτάνεων Εὐρωπαϊκῶν Πανεπιστημίων καὶ Πολυτεχνείων θὰ πραγματοποιηθῇ μεταξὺ 2ας καὶ 8ης Σεπτεμβρίου ἐ.ἔ., εἰς τὸ Γκέτιγκεν τῆς Δυτικῆς Γερμανίας. Εἰς τὸ συνέδριον αὐτὸ θὰ συζητηθοῦν ἐξαιρετικῆς σημασίας θέματα ὡς:

Τὸ ἐλάχιστον καὶ τὸ μέγιστον τῆς δυναμικότητος τῶν Πανεπιστημίων.

Ἡ ἐξασφάλισις τῆς ἑνότητος εἰς τὸ ἔργον καὶ τὰς ἐκδηλώσεις τῶν Πανεπιστημίων.

Ἡ εὐθύνη τῶν Πανεπιστημίων ἔναντι τῆς κοινωνίας καὶ τοῦ ἑαυτοῦ των.

Εἰς τὸ ὡς ἄνω συνέδριον τὸ Ε. Μ. Πολυτεχνεῖον θὰ ἀντιπροσωπευσῃ ὁ Πρύτανις κ. Δημ. Πίππας.

Ἐργατικαὶ ὑποτροφίαι εἰς Η.Π.Α.

ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑ. — Ἡ μεγάλη ἐργατικὴ Συνομοσπονδία θὰ διαθέσῃ ἐφέτος 873 ὑποτροφίας συνολικῆς ἀξίας ἑνὸς ἑκατομμυρίου δολλαρίων. Οἱ νεαροὶ ὑπότροφοι δύνανται νὰ ἐπιλέξουν οἱανδήποτε ἀνεγνωρισμένην Σχολὴν καὶ νὰ παρακολουθήσουν οἱανδήποτε εἰδικότητα ἐπιθυμοῦν. Ὡς ἐδήλωσεν ὁ πρόεδρος τῆς Συνομοσπονδίας, ἡ ὑπ' αὐτὸν δοργάνωσις ἐλπίζει νὰ ἔλθῃ ἡ ἡμέρα καθ' ἣν ὅλοι οἱ νέοι θὰ δύνανται νὰ ἀξιοποιοῦν πλήρως τὰς ἱκανότητάς των ἀνεξαρτήτως τῶν οἰκονομικῶν των δυνατοτήτων.

Μεγίστη ἡ ζήτησις τεχνικῶν εἰς Η.Π.Α.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ. — Ἕνας καὶ μόνον ἐκ τῶν 1.500 φοιτητῶν τῶν τεχνικῶν μαθημάτων, οἱ ὁποῖοι ἐνεγράφησαν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Μαϊάμι, κατὰ τὸ 1960, συνεχίζει ἀκόμη τὰς σπουδάς του καὶ σκέπτεται νὰ τὰς ἀποπερατώσῃ.

Τοῦτο συνέβη διότι οἱ φοιτηταὶ παρασύρονται ἀπὸ τὰς δελεαστικὰς προτάσεις τῶν βιομηχανιῶν καὶ ἐγκαταλείπουν τὰ μαθήματά των, διὰ νὰ μαθητεύσουν εἰς αὐτάς, πληρωνόμενοι ἀντὶ νὰ πληρώνουν.

Μέτρα κατὰ τοῦ ἀναλφαβητισμοῦ εἰς Ἰσραὴλ

ΙΣΡΑΗΛ. — Τὸ ὑπουργεῖον Παιδείας καὶ Ἐκπολιτισμοῦ ἤρχισεν ἐθνικὴν ἐκστρατείαν ἐναντίον τοῦ ἀναλφαβητισμοῦ. Εἰς τὰ πλαίσια τῆς ἐκστρατείας αὐτῆς θὰ παρασχεθῇ ἐντὸς τῶν προσεχῶν ἐτῶν στοιχειώδης μόρφωσις εἰς 170.000 ἐκ τῶν 250 χιλιάδων ἀναλφαβήτων τῆς χώρας. Τὰ μαθήματα θὰ δοθοῦν τόσον ὑπὸ διδασκάλων ὅσον καὶ ὑπὸ ἐθελοντῶν.

Ἠλεκτρονικὸς ἐξεταστὴς εἰς Σοβ. Ἕνωσιν

ΜΟΣΧΑ. — Ἠλεκτρονικὸς «ἐξεταστὴς» κατεσκευάσθη ἐνταῦθα, προκειμένου νὰ δοκιμάζῃ τὴν ἐπὶ τῶν μαθημάτων προπαρασκευὴν τῶν Ρώσων σπουδαστῶν ἐν ὄψει τῶν ἐξετάσεων.

Ἡ συσκευὴ αὐτὴ ἐφευρέθη ὑπὸ σπουδαστῶν τοῦ Λένιγκραντ δμοιάζει δὲ μὲ ὀθόνην τηλεοράσεως. Ἐπὶ τῆς ὀθόνης αὐτῆς «προβάλλονται» μία ἐρώτησις καὶ τρεῖς ἀπαντήσεις, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ ἐξεταζόμενος πρέπει νὰ ἐκλέξῃ τὴν μίαν. Τοῦτο πραγματοποιεῖται διὰ τῆς πιέσεως ἑνὸς κομβίου, τὸ ὁποῖον ἐπενεργεῖ οὕτως ὥστε νὰ σχηματίζεται ἑκάστοτε ἐπὶ τῆς ὀθόνης ἡ λέξις «ὀρθὸν» ἢ «ἐσφαλμένον», ἀναλόγως τῆς δοθείσης ἀπαντήσεως. Ἐὰν ὁ σπουδαστὴς καθυστερήσῃ κατὰ τὴν ἀπάντησίν του, τότε ἡ συσκευὴ προβάλλει ἐπὶ τῆς ὀθόνης ἄλλην ἐρώτησιν μὲ διαφορετικὰς φυσικὰ ἀπαντήσεις, γεγονὸς τὸ ὁποῖον ἀποβαίνει εἰς βάρος τῆς γενικῆς βαθμολογίας τοῦ σπουδαστοῦ.

Ἡ ἐπιστήμη εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς βιομηχανίας

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ. — Μέχρι τοῦ 1980 τὰ ἀνώτερα κλιμάκια διευθύνσεως τῶν κυριωτέρων ἀμερικανικῶν βιομηχανιῶν, θὰ ἀποτελοῦνται εἰς ἀναλογίαν πλέον τοῦ ἡμίσεος ἀπὸ φυσικοὺς καὶ τεχνικοὺς ἐπιστήμονας, ἔναντι μόνον 20% τὸ 1950. Τοῦτο ἀναφέρεται εἰς μελέτην δημοσιευομένην εἰς τὴν ἐπιθεώρησιν Scientific American, ἡ ὁποία προσθέτει ὅτι τὸ ποσοστὸν τῶν ὡς ἄνω ἐπιστημόνων εἰς τὸ ἀνώτατον κλιμάκιον διευθύνσεως τῶν ἐπιχειρήσεων ηὐξήθη ἀπὸ 6,8% τὸ 1900 εἰς 36% τὸ 1963 καὶ ὅτι τὸ ποσοστὸν εἰς τὰ μέσα κλιμάκια διευθύνσεως, ἐκ τῶν ὁποίων στρατολογεῖται προσωπικὸν διὰ τὴν ἀνωτάτην διεύθυνσιν ἔφθασεν ἤδη ἐντὸς 20 ἐτῶν τὰ 51%. Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην περίπτωσιν πρόκειται περὶ ἀτόμων ἡλικίας 35—45 ἐτῶν.

Τὸ ἄρθρον τῆς ἀμερικανικῆς ἐπιθεωρήσεως, περὶ τῆς ὁλονὲν βαθυτέρας διεισδύσεως ἐπιστημόνων εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν ἐπιχειρήσεων, ἀποφεύγει κρίσεις ἐπὶ τοῦ ἐὰν ἡ τεχνικὴ μόρφωσις ἔχει ὑποκαταστήσει τὰς λοιπὰς ἱκανότητας, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀπαραίτητοι διὰ τὴν διεύθυνσιν μιᾶς ἐπιχειρήσεως. Παρατηρεῖ ὅμως ὅτι οἱ διευθύνοντες τῆς σήμερον εὑρίσκονται εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ λαμβάνουν ὁλονὲν μεγαλύτερον ἀριθμὸν ἀποφάσεων ἐπὶ τεχνολογικῶν προβλημάτων καὶ ὅτι διὰ νὰ ἠμποροῦν νὰ λαμβάνουν τοιαύτας ἀποφάσεις κατέστη ἀπαραίτητον ὅπως τὰ ἡγετικὰ στελέχη τῶν ἐπιχειρήσεων στρατολογοῦνται εἰς ὁλονὲν μεγαλυτέραν ἀναλογίαν μεταξὺ ἀτόμων, τὰ ὁποῖα κέκτηνται θετικὴν ἐπιστημονικὴν καὶ τεχνικὴν μόρφωσιν.

Ἡ αὐξανομένη σημασία τῶν τεχνικῶν προσόντων διὰ τὴν ἀνωτέραν διεύθυνσιν τῶν ἐπιχειρήσεων εἶναι ἀνάλογος μὲ τὸν ἐπεκτεινόμενον ρόλον τῶν θετικῶν ἐπιστημόνων καὶ τῶν τεχνικῶν εἰς τὴν καθόλου ἀμερικανικὴν οἰκονομίαν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπιστημόνων τούτων αὐξάνει ἀπὸ τοῦ 1940 κατὰ 5% ἐτησίως, ἤτοι μὲ ταχύτητα τετραπλασίαν τῆς αὐξήσεως τοῦ ὑπολοίπου ἐργατικοῦ δυναμικοῦ. Τὸ ποσοστὸν τῶν ἐπιστημόνων εἰς τὸ σύνολον τῆς ἐργατικῆς δυνάμεως ἀπὸ 1,5 εἰς 3,2% μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1940—1950 εἶναι δυνατὸν νὰ φθάσῃ τὰ 4,7% τὸ 1970.

Ἡ αὔξησις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν θετικῶν ἐπιστημόνων καὶ τεχνικῶν εἰς τὴν ἀμερικανικὴν βιομηχανίαν φαίνεται νὰ εὑρίσκεται εἰς ἄμεσον σχέσιν μὲ τὴν αὔξησιν τῆς παραγωγικότητος. Κατὰ τὴν δεκαετῆ περίοδον μεταξὺ 1947 καὶ 1963, ἡ βιομηχανικὴ παραγωγὴ ἐδιπλασιάσθη σχεδὸν εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, ὁ ἀριθμὸς ὅμως τῶν εἰς τὴν βιομηχανίαν ἀπασχολουμένων ἐργατῶν ἐμειώθη, ἐνῷ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπιστημόνων ὑπερεδιπλασιάσθη. Ἡ αὔξησις τῆς παραγωγικότητος κατὰ ἐργάτην, παρατηρεῖ ἡ ἀμερικανικὴ ἐπιθεώρησις, εἶναι κατὰ κύριον λόγον ἀποτέλεσμα τῶν τεχνολογικῶν προόδων, ὀφειλομένων εἰς τὴν ηὐξημένην χρησιμοποίησιν θετικῶν ἐπιστημόνων καὶ τεχνικῶν.

Ἄλλη ἔνδειξις τῆς προϊούσης ἐπικρατήσεως τῶν ἐπιστημόνων καὶ τεχνικῶν εἰς τὴν διεύθυνσιν τῆς βιομηχανίας, παρέχεται μὲ τὴν ἀνάλυσιν τῆς συνθέσεως τῆς ἑομάδος τῶν 5ο τῶν μεγαλυτέρων Ἀμερικανῶν εἰσοδηματιῶν. Τὰ μεγαλύτερα εἰσοδήματα μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1950 καὶ 1960 ἔχουν δηλώσει οἱ τεχνικοὶ καὶ οἱ ἐπιστήμονες, οἱ ὁποῖοι ἐδιπλασίασαν σχεδὸν τὸ ποσοστόν των εἰς τὴν τάξιν τῶν μεγαλυτέρων εἰσοδηματιῶν.

Ποία ὅμως εἶναι σήμερον ἡ μόρφωσις τῶν λοιπῶν διευθυνόντων τὰς μεγάλας ἀμερικανικὰς βιομηχανίας, ἀφοῦ ἀφαιρεθῇ τὸ ποσοστὸν τῶν 36,3%, τὸ ὁποῖον καταλαμβάνουν οἱ θετικοὶ ἐπιστήμονες καὶ τεχνικοί; Συμφώνως πρὸς πίνακα δημοσιευόμενον ὑπὸ τῆς Scientific American, 12,4% ἔχουν διπλώματα νομικῆς καὶ 21,9% διπλώματα ἄλλων ἐπιστημῶν, 4,9% διπλώματα σχολῶν διευθυντῶν ἐπιχειρήσεων, ἐνῷ 24,5% ἔχουν παρακολουθήσει μαθήματα εἰς κολλέγια ἢ ἀνωτέρας σχολὰς δίχως νὰ λάβουν δίπλωμα.

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Μέλος

τῆς «Ἐθνικῆς Ἀμερικανικῆς Ἑνώσεως διὰ τὴν Ἐκπαίδευσιν Ξένων Σπουδαστῶν»

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΠΟΥΔΩΝ: ΚΑΘ. JOHN D. LOGAN JR., M.A.

Διδάξας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Michigan, Η.Π.Α., τ. Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης εἰς τὴν ἕδραν Ἀμερικανικῆς Φιλολογίας

ΕΔΡΑ: ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 72 (ἔναντι τ. Ν. ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ) — **ΑΘΗΝΑΙ**

Κεντρικαὶ Σχολαὶ

Α': ΦΕΙΔΙΟΥ 5γ — Β: ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ - ΧΑΡ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ 18 — Γ': ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 72 — Δ': ΠΛ. ΚΑΝΙΓΓΟΣ

180 ΤΜΗΜΑΤΑ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

Περιλαμβάνουν: Τάξεις Ἀρχαρίων — Προχωρημένων — **Lower** — **Proficiency**.
Τμήματα διὰ τὰ Πτυχία τῶν Πανεπιστημίων **Michigan** Η.Π.Α. καὶ **Cambridge** Ἀγγλίας.
Τμήματα Πρωϊνὰ — Ἀπογευματινὰ — Βραδυνὰ — Τρισεβδομαδιαῖα — Ἐντατικά.
Μονοτάξια Τμήματα (9 μηνῶν) — Διτάξια Τμήματα (18 μηνῶν).
Διὰ σπουδαστὰς ΠΑΣΗΣ ἡλικίας — Ἰδιαίτερα ΠΑΙΔΙΚΑ Τμήματα — Τμήματα Μαθητῶν Γυμνασίου.

60 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ εἰς συνοικίας Ἀθηνῶν - Πειραιῶς καὶ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

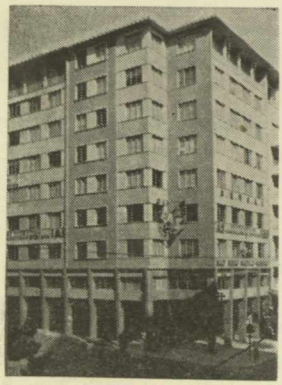

I. A. S. - Σχολὴ Β'
Ἀκαδημίας - Χαρ. Τρικούπη 18

I. A. S. - Σχολὴ Α'
Φειδίου 5 γ

I. A. S. - Σχολὴ Δ'
Πλατεία Κάνιγγος (Τζώρτζ 4)

Ι. Α. Σ.

INSTITUTE OF AMERICAN STUDIES
LEARNING FOR LIVING
ATHENS

ΤΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΥΧΕΤΑΙ ΥΜΙΝ

ΕΥΤΥΧΕΣ ΤΟ ΝΕΟΝ ΕΤΟΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 72 - ΑΘΗΝΑΙ